

TARNOWSKIE
GÓRY

IOTG

Raport o stanie miasta w 2018 roku

ARKADIUSZ CZECH
BURMISTRZ TARNOWSKICH GÓR

Spis treści

Raport o stanie miasta w 2018 roku	1
Spis treści	2
I. Wstęp.....	3
II. Tarnowskie Góry - informacje ogólne	6
IV. Budżet miasta.....	20
V. Strategia, plany, programy, projekty; wybrane zadania inwestycyjne.....	29
VI. Współpraca z Organizacjami Pożytku Publicznego.....	46
VII. System oświaty	50
VIII. Opieka społeczna i ochrona zdrowia.....	58
IX. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców	66
X. Zadania z zakresu turystyki.....	118
XI. Przedsiębiorczość	126
XII. Podsumowanie.....	130
XIII. Zdjęcia	133

I. Wstęp

Szanowni Mieszkańcy Tarnowskich Gór!

Wypełniając przepis art.28aa ustawy o samorządzie gminnym, przedstawiam Państwu Raport o stanie gminy Tarnowskie Góry w 2018 roku, będący dokumentem informacyjnym przybliżającym nasze miasto, jego problemy i osiągnięcia w 2018 roku, a także planowane kierunki i zadania realizowane dla jego rozwoju.

Nie sposób przedstawić 365 dni historii miasta w pełni, potrzebny byłby codziennie uzupełniany pamiętnik pisany przez wielu jej uczestników: urzędników, klientów urzędu i wielu innych osób z naszego otoczenia. Taka forma raportu byłaby oczywiście nieczytelna. Każda próba skrócenia historii, skazuje nas na jej niepełny wymiar i - poprzez dokonanie cięć oraz stosowanie ograniczeń - skazuje nas na subiektywność raportu. Szczegółowe sprawozdania z działalności naszego miasta znajdziecie Państwo w średnio comiesięcznych sprawozdaniach będących załącznikami do protokołów z sesji Rady Miejskiej.

Przedstawiony Państwu raport zawiera najważniejsze informacje dotyczące mienia komunalnego i jego wykorzystania, realizacji budżetu miasta ze wskazaniem najważniejszych źródeł dochodów/przychodów oraz wykonanych wydatków/rozchodów w 2018 roku. Dla poprawienia przejrzystości raportu, wszystkie przytaczane kwoty finansowe zaokrąglone są do pełnych złotych.

Sporą część raportu poświęciłem zrealizowanym i realizowanym w minionym roku zadaniom, z naciskiem na zadania inwestycyjne i remontowe. To przecież nasza scheda dla potomnych. Niektóre ze zrealizowanych zadań udokumentowałem dołączonymi do niniejszego opracowania fotografiami. Od kilku lat realizujemy uchwaloną przez Radę Miejską w 2014 roku strategię rozwoju miasta. W roku 2018, z wykorzystaniem lewara finansowego jaki stanowią środki zewnętrzne, a zwłaszcza „unijne”, zrealizowaliśmy, bądź realizowaliśmy dziesiątki projektów. Wiele działań podejmujemy zlecając wykonanie zadań organizacjom pozarządowym, inspirując „do”, współpracując „z” lub wspierając „NGO-sy” w ich działaniach.

Miasto zachowuje ciągłość działania. Jego bieżące utrzymywanie służy zaspokajaniu potrzeb mieszkańców w wymiarze materialnym i duchowym. Poziom satysfakcji z zaspokojenia potrzeb determinuje zaś odczuwalną „jakość życia” w mieście. Potrzeby mieszkańców zaspokajamy planowo, pamiętając jednak o słowach gen. Dwighta Eisenhowera „plan jest niczym, planowanie - wszystkim”. Jesteśmy więc elastyczni, poświęcając tej zasadzie wiele wysiłków w urzędzie miejskim, jego jednostkach organizacyjnych, instytucjach kultury i zależnych spółkach.

Od 2017 roku tarnogórskie „kopalnie rud srebra, ołowiu i cynku wraz z systemem gospodarowania wodami podziemnymi w Tarnowskich Górach”, dzięki staraniom Stowarzyszenia

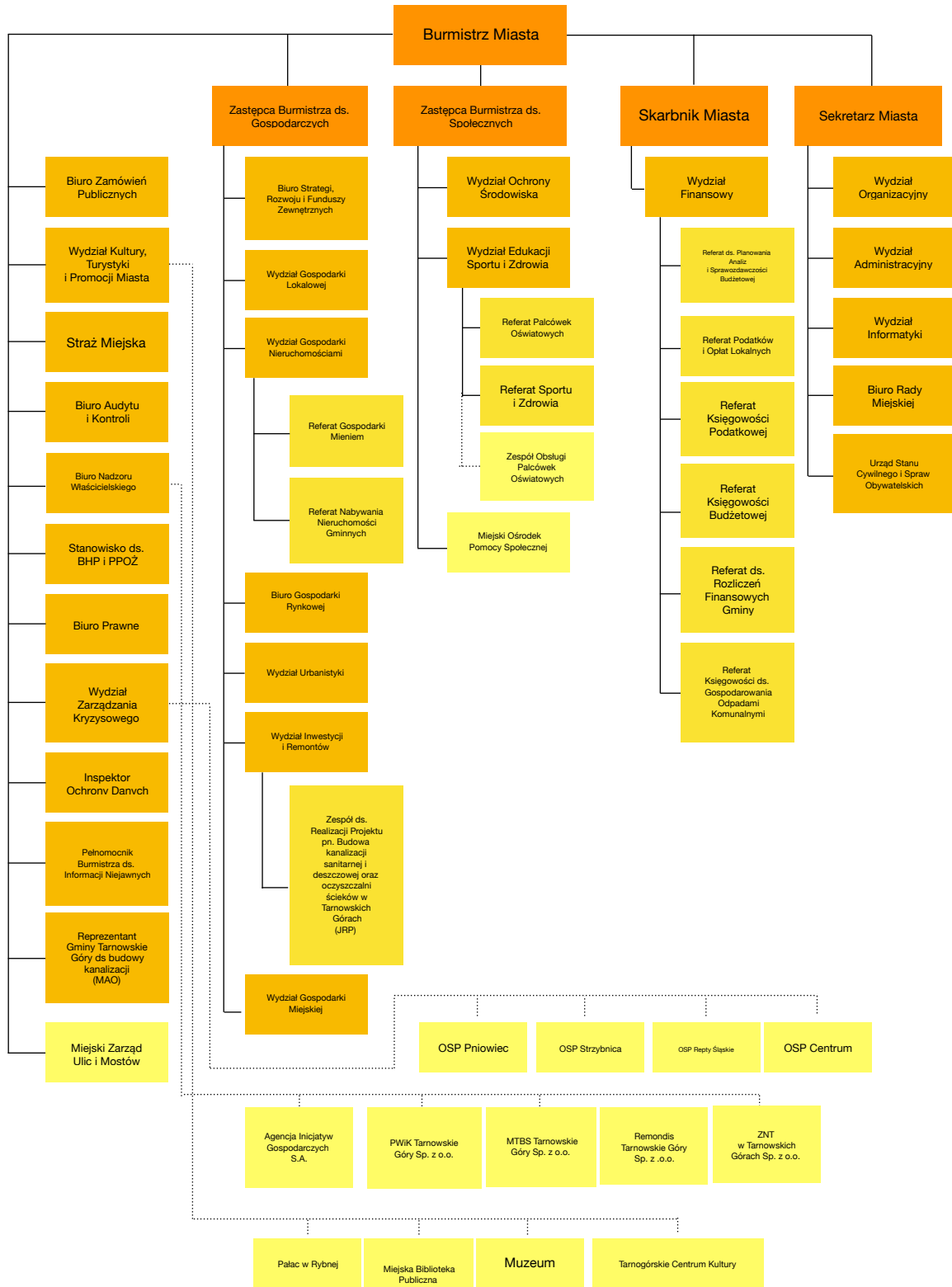
Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, znalazły się na liście światowego dziedzictwa UNESCO. Podejmujemy liczne działania związane z promocją atrybutów UNESCO i miasta w kraju i poza jego granicami. Współpracujemy z wieloma beneficjentami tego wpisu. Dysponując ograniczonymi narzędziami, podejmujemy próby animowania rozwoju przedsiębiorczości w naszym mieście. Podejmując wspólne z innymi podmiotami samorządowymi działania, staramy się aktywnie uczestniczyć w życiu społeczno-gospodarczym naszego regionu, Śląska i kraju.

Mam świadomość, że dokonana w niniejszym raporcie ocena jednego z niemal 30 już lat samorządności w Polsce, rzuca jedynie promyk światła na czas w historii naszego miasta przypisany do AD 2018 i trudno go rozpatrywać w oderwaniu od uprzednich lat i kadencji burmistrza i radnych Rady Miejskiej. Jednakże rok ten - jak i lata poprzednie - był czasem realizacji Uchwały Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z 2014 roku, przyjmującej plan - strategię rozwoju miasta do roku 2022 wraz z misją Tarnowskich Gór: „Stolicy Białego Śląska, integrującej i inicjującej wspólne działanie gmin i powiatów północnej części Górnego Śląska, miejsca otwartego, wygodnego, atrakcyjnego. i przyjaznego”.

Wykonanie tego planu wymaga działania „wspólnie i w porozumieniu” wielu osób uczestniczących w zarządzanym przeze mnie procesie: od ścisłego kierownictwa Urzędu Miejskiego poczynsz, przez jego kadrę kierowniczą oraz kadrę kierowniczą miejskich jednostek organizacyjnych, instytucji kultury, zależnych od miasta spółek kapitałowych oraz związków i stowarzyszeń gmin, a na zaangażowanych w wykonywanie naszych zadań pracownikach samorządowych skończywszy. Każde ogniwo tego procesu jest ważne.

Schemat zarządzania funkcjami miasta z uwzględnieniem podziału na: komórki Urzędu Miejskiego, jednostki organizacyjne, instytucje kultury i inne podmioty zależne od gminy

II. Tarnowskie Góry - informacje ogólne

Tarnowskie Góry rozpościerają się na granicy Wyżu i Nizu Śląskiego przy wschodniej granicy historycznego Śląska, w zlewni rzek: Drama i Stoła, na wododziale Polski (rzek Wisły i Odry). Północną część miasta zajmują rozległe tereny leśne, sosnowe i świerkowe, będące częścią lasów tarnogórsko-lublinieckich; południową - ciepłolubne łąki i lasy bukowe. Lasy zajmują niemal 40% z 84 km² powierzchni miasta. Kilka hektarów miasta objęte jest ochroną NATURA 2000.

Wraz z 40 innymi gminami konurbacji śląskiej, Tarnowskie Góry należą do Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. W skład Tarnowskich Gór, oprócz Śródmieścia-Centrum, wchodzi 10 innych dzielnic: Osada Jana, Opatowice, Sowice, Bobrowniki Śląskie - Piekary Rudne, Repty Śląskie, Stare Tarnowice, Rybna, Strzybnica, Pniowiec i Lasowice. Niektóre z nich były w przeszłości samodzielnymi gminami.

Mimo że nie zachował się dokument nadający Tarnowskim Górą prawa miejskie, przyjmujemy rok 1526 za moment powstania miasta (akt wolności górniczej nadany ziemi tarnogórsko-bytomskiej przez księcia Jana II Dobrego i Jerzego Hohenzollerna von Ansbach). W połowie XVI wieku Tarnowskie Góry, w których wydobywano rudy srebra, ołowiu i cynku, były największym ośrodkiem górnictwa kruszcowego na Górnym Śląsku. Ponowny rozkwit miasto zawdzięcza powstałej w latach 80. XVIII wieku kopalni i hucie „Fryderyk”, w której w 1788 roku uruchomiono jedną z pierwszych na kontynencie europejskim, sprowadzoną z Wielkiej Brytanii, „maszynę ogniową” (parową) do odwadniania wyrobisk górniczych. Wkrótce potem miasto wzbogaciło się o pierwszy tego typu na ziemiach dzisiejszej Polski miejski rurociąg, zasilany wodą odpadową z podziemi. Przez wiele lat Tarnowskie Góry były stolicą powiatu bytomsko-tarnogórskiego sięgającego terytorialnie po Mikulczyce (dziś w Zabrze), a od 1873 po reformie administracyjnej, stolicą powiatu tarnogórskiego. W 1857 roku uruchomiono pierwsze regularne połączenie kolejowe z Opolem. Na początku XX wieku wyczerpują się zasoby rudy i kończy się wydobycie kruszcu. W 1922 roku w wyniku powstań śląskich i plebiscytu miasto przyłączono do Polski. W nowej rzeczywistości Tarnowskie Góry nadal były siedzibą powiatu. Tę samą rolę miasto spełniało również po II wojnie światowej, aż do 1975 roku.

Ustawa o samorządzie gminnym z 8 marca 1990 roku przywróciła podmiotowość demokratycznie wybieranej radzie miejskiej i burmistrzowi miasta (do 1998 roku wybieralnemu pośrednio przez Radę Miejską). Status stolicy powiatu Tarnowskie Góry odzyskały w reformie administracyjnej od 1999 roku. Od tej pory jesteśmy gminą miejską w powiecie tarnogórskim, w województwie śląskim. Stale i czasowo zamieszkuje nasze miasto blisko 59 tysięcy mieszkańców. Raport GUS z 2017 roku wskazał Tarnowskie Góry jako pierwsze miasto województwa śląskiego z dodatnim saldem migracji.

Tabela 1. Struktura wiekowa mieszkańców stałych i czasowych w 2018 roku

0-18 mężczyźni i kobiety	10 799
19-60 kobiety	16 765
19-65 mężczyźni	18 109
61-99 kobiety	8 843
66-99 mężczyźni	4 375
100 i więcej mężczyźni i kobiety	2
	58 893

Nadrabiamy osadnictwem; saldo przyrostu naturalnego związane z urodzeniem i zgonami mieszkańców jest ujemne.

Tabela 2. Liczba urodzeń i zgonów mieszkańców w 2018 roku

Urodzenia	Ogółem	487
	Mężczyźni	259
	Kobiety	228
Zgony	Ogółem	660
	Mężczyźni	332
	Kobiety	328

Miasto zmienia swoje oblicze gospodarcze. Znaczącej redukcji uległy dawniejsze dominanty tarnogórskiej przedsiębiorczości: przemysł okołógórniczy, metalowy, odzieżowy i kolej. Ponad 80% podmiotów prowadzących działalność gospodarczą stanowią osoby fizyczne. Podjęliśmy działania w celu utworzenia w naszym mieście stref gospodarczych. Wskaźnik bezrobocia wśród Tarnogórczan - wyższy od wskaźnika województwa śląskiego - jest niższy od wskaźnika krajowego.

Miasto jest nieźle skomunikowane z regionem systemem publicznej komunikacji autobusowej i poprawiającym się systemem komunikacji kolejowej (lokalny węzeł kolejowy należy do największych w Europie i położony jest na szlaku transeuropejskim CE-65). Rewitalizowana jest linia kolejowa 131 (Chorzów - Tczew), a odbudowywana linia 182 (Tarnowskie Góry - MPL Pyrzowice - Zawiercie); obie na potrzeby kolei aglomeracyjnej. Sieć połączeń drogowych o znaczeniu ponadlokalnym (drogi

krajowe i wojewódzkie) od 1968 roku nie uległa zmianie. Od tego czasu na terenie miasta budowane były - za wyjątkiem kłopotliwego wiaduktu w ulicy Nakielskiej - wyłącznie drogi gminne. Po przegranej dla miasta autostradzie A-1, duże nadzieje wiążemy z planowaną drogą ekspresową S-11. Podjęliśmy prace koncepcyjne i organizacyjne związane z budową centrum przesiadkowego sąsiadującego z dworcami: autobusowym i odrestaurowanym przez PKP kolejowym wraz z systemem niemal 35 km tras rowerowych.

Miasto jest niemal w całości skanalizowane; na terenie Tarnowskich Gór funkcjonują 3 nowoczesne oczyszczalnie ścieków. Dużą wagę przywiązujemy do ochrony powietrza, realizując programy jego ochrony i projekty podnoszące świadomość mieszkańców; miasto jest opomiarowane siecią kilkunastu mierników Airly dostarczających on-line informacji na temat podstawowych parametrów jakości atmosfery. Opanowaliśmy rozlewającą się po terenie miasta - przypadkową często - zabudowę wynikającą z wydawanych wcześniej „decyzji o warunkach zabudowy”: niemal 100% powierzchni miasta objęte jest dziś miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. To zachęca do inwestowania.

Dysponujemy bogatą siecią boisk sportowych, placów zabaw oraz innych obiektów i terenów rekreacyjnych. Naszymi atutami w tej sferze są zarządzane przez miejską spółkę AIG S.A.: jeden z pierwszych w Polsce aquapark i nowoczesna hala sportowa. Sport i rekreacja, to nasze silne strony. Rozwinęła się sieć hoteli, dobrze funkcjonuje gastronomia. Tytuł UNESCO mobilizuje nas do rozwijania turystyki.

Duża aktywność organizacji pozarządowych wspieranych przez miasto oraz działalność statutowa 4 miejskich instytucji kultury przesądzają o bogatej, skierowanej do mieszkańców ofercie kulturalnej. Ugruntowany i udokumentowany wynikami egzaminów system publicznych szkół podstawowych i przedszkoli wraz z placówkami niepublicznymi oraz żłobek miejski zapewniają dzieciom i młodszej młodzieży szkolnej efektywną opiekę, z możliwością kontynuowania nauki w prowadzonych przez powiat szkołach średnich. Dobrze zorganizowany system opieki społecznej daje nadzieję na uzyskanie pomocy w sytuacjach rodzinie trudnych. Sieć obiektów sportowo-rekreacyjnych i dostępne tereny zielone zapewniają możliwości rozwoju fizycznego.

Tarnowskie Góry to miasto pełne historii, kultury i sportu. Tu dobrze się mieszka. To nasz największy atut.

III. Mienie komunalne - wykorzystanie

IIIa Nieruchomości będące w dyspozycji gminy

Miasto Tarnowskie Góry posiada powierzchnię 8 388 ha (83,88 km²), z tego 1001 ha gruntów tj. 11,93% stanowi własność Gminy Tarnowskie Góry; ponadto Gmina jest użytkownikiem wieczystym 44 ha gruntów Skarbu Państwa. Powyższe nieruchomości obejmują 5 419 działek geodezyjnych.

Tabela 3. Stan gruntów komunalnych na dzień 31 grudnia 2018 roku

Stan gruntów komunalnych	Powierzchnia [ha]
grunty stanowiące własność Gminy Tarnowskie Góry	1 001
grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym Gminy Tarnowskie Góry	44
RAZEM	1 045
grunty nabyte w drodze komunalizacji z mocy prawa	901
grunty nabyte w drodze komunalizacji na wniosek	35
grunty nabyte w drodze umów cywilnoprawnych	94
grunty nabyte w drodze decyzji administracyjnych	9
grunty nabyte w drodze orzeczeń sądowych	7

Tabela 4. Grunty gminy Tarnowskie Góry udostępnione przez inne podmioty

Grunty udostępnione Gminie Tarnowskie Góry przez inne podmioty	Powierzchnia [ha]
umowy użyczenia	32,2
umowy najmu / dzierżawy	0,65
RAZEM	32,8

Grunty te wykorzystywane są na cele komunikacji (linia kolei wąskotorowej, fragment ul. Oświęcimskiej od przejazdu kolejowego do ronda ks. Błachnickiego, parkingi), place zabaw na osiedlach oraz na umieszczenie sieci kanalizacji sanitarnej.

Tabela 5. Stan zagospodarowania gruntów

Stan zagospodarowania gruntów		Powierzchnia [ha]	Pow. razem [ha]
grunty rolne	grunty orne	210	374
	sady	2	
	łąki	49	
	pastwiska	23	
	grunty pod stawami i wodami	1	
	grunty zadrzewione i zakrzewione	46	
	nieużytki	43	
grunty leśne i zadrzewienia		39	39
tereny różne		9	9
tereny zurbanizowane	tereny zabudowane (B)	45	331
	tereny zabudowane (Ba)	47	
	tereny zabudowane inne (Bi)	36	
	tereny zurbanizowane (Bp)	6	
	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe (Bz)	197	
tereny komunikacyjne (dr, tk)		172	172
		OGÓŁEM	925

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zasoby komunalne obejmowały grunty o pow. 925 ha (nie uwzględniono gruntów oddanych w użytkowanie wieczyste). Grunty z zasobu gminy obejmują przede wszystkim:

- grunty rolne,
- pod drogami publicznymi i wewnętrznymi,
- pod budynkami użyteczności publicznej (siedziby organów administracji publicznej, szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportu i rekreacji),
- pod budynkami komunalnymi mieszkalnymi,
- parki, skwery i tereny leśne,
- tereny rodzinnych ogrodów działkowych.

Tabela 6. Trwałe rozdysponowanie gruntów komunalnych

		pow. [ha]
grunty komunalne w użytkowaniu wieczystym	osób fizycznych	43
	osób prawnych	36
	spółdzielni mieszkaniowych i wspólnot mieszkaniowych	41
grunty oddane w trwały zarząd		24
grunty w użytkowaniu		8
	RAZEM	152

Tabela 7. Nieruchomości oddane w trwały zarząd

Cel	Pow. gruntów [ha]	Pow. budynków [m ²]	Uwagi
oświata szkoły	12,4	40 758,21	7 budynków
oświata przedszkola	4,7	11 263,08	13 budynków
oświata zespoły szkolno-przedszkolne	3,6	9 091,25	6 budynków
administracja	0,18	990,00	1 budynek
drogi publiczne	1,85		7 ulic
żłobki	0,75	1 854,10	2 budynki
pomoc społeczna	0,57	2 098,00	4 budynki

W trakcie regulacji i przygotowania do przekazania w trwały zarząd - są to procesy nieraz wieloletnie - było w 2018 roku 5 nieruchomości wykorzystywanych na cele oświatowe: szkoły (Zaciszna, Kochanowskiego, Korczaka) oraz przedszkola (Opolska, Zaciszna).

Tabela 8. Nieruchomości przekazane w użytkowanie

Cel	Pow. gruntów [ha]	Pow. budynków [m ²]	Użytkownik
ochrona zdrowia	0,07	368,60	To Tu SPZOZ
kultura	2,1	960,00	Pałac w Rybnej
opieka nad zwierzętami	0,7	247,00	Cichy Kąt
rodzinne ogrody działkowe	4,3		ROD Zryw

Cel	Pow. gruntów [ha]	Pow. budynków [m ²]	Użytkownik
sport	0,6	1 006,40	Iskra Lasowice

Tabela 9. Budynki stanowiące własność gminy

Opis	Liczba	Uwagi
budynki mieszkalne i gospodarcze wykorzystywane na cele mieszkaniowe	273	
budynki mieszkalne wchodzące w skład wspólnot mieszkaniowych	68	
budynki mieszkalne niezamieszkałe	4	ul. Lewka 5, Śmiałego 26, Radzionkowska 21, 1 Maja 16
garaże	70	
budynki wykorzystywane przez kluby sportowe lub na cele sportu i rekreacji	6	LKS Tarnowiczanka, TS Gwarek, Unia Strzybnica, Górnik Bobrowniki Śląskie, Iskra Lasowice
budynki wykorzystywane przez Ochotnicze Straże Pożarne	5	Repty Śląskie, Strzybnica, Pniowiec
budynki wykorzystywane przez instytucje kultury	5	Pałac w Rybnej, Muzeum, filie TCK (Główna27, Witosa61, Pastuszki 9)
budynki i budowle wykorzystywane na cele kultu religijnego	4	Dom Pogrzebowy w Strzybnicy, Kapliczka w rejonie ul. Kopalnianej, Kapliczka przy ul. Głównej, Kapliczka przy ul. Kombatantów
budynki wykorzystywane na cele ochrony zdrowia	5	SPZOZ ToTu (ul. Karłuszowiec), Woj. Pogotowie Ratunkowe (ul. Skórki), Kościelna 30
budynki wykorzystywane na cele ochrony zwierząt	1	Cichy Kąt
budynki wykorzystywane na działalności gospodarczą	2	budynek tartaku ul. Kopalniana, budynek po oczyszczalni ścieków w Lasowicach
budynki wykorzystywane jako siedziby organów administracji publicznej	6	Ratusz, Górnicza 1, Sienkiewicza 2 i 2a, Piastowska 8, Janasa 11
budynki opieki społecznej	4	Bytomska 15, Janasa 9, Sienkiewicza 48, Grzybowa 211
budynki oświatowe	31	adresy placówek oświatowych

Tabela 10. Nieruchomości stanowiące własność gminnych instytucji kultury

Instytucja	Powierzchnia gruntów [ha]	Pow. budynków [m ²]	Uwagi
Tarnogórskie Centrum Kultury	0,4	2 714,47	grunty w użytkowaniu wieczystym
Miejska Biblioteka Publiczna	0,12	619,20	grunty w użytkowaniu wieczystym

Tabela 11. Wykorzystanie nieruchomości z gminnego zasobu nieruchomości wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku

Rodzaj umowy	Pow.gruntów [ha]	Powierzchnia budynków/lokali [m ²]	Uwagi
dzierżawa gruntów	161,2	562,93	umowy dzierżawy gruntów obejmują grunty na cele rolne, pod działalność gospodarczą, rekreacyjną
najem budynków		1 524,20	najem budynków dotyczy budynków przekazanych klubom sportowym (LKS Tarnowiczanka, TS Gwarek, Unia Strzybnica, Górnik Bobrownik)
użyczenie gruntów	41,3		umowy użyczenia gruntów obejmują grunty przekazane na cele: sportu i rekreacji (kluby sportowe: LKS Tarnowiczanka, TS Gwarek, Unia Strzybnica, Górnik Bobrowniki Śląskie, Zgoda Repty Śląskie), ochrony przeciwpożarowej (OSP Repty Śląskie, OSP „Florian”, OSP Pniowiec) oraz grunty pod kolej wąskotorową
użyczenie budynków		784,11	umowy użyczenia budynków dotyczą OSP Repty Śląskie, OSP „Florian” w Strzybnicy, OSP Pniowiec
użyczenie lokali		498,20	umowy użyczenia lokali dotyczą: pomieszczeń wykorzystywanych na działalność organów administracji publicznej (Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego, Muzeum, siedziba Zarządu Powiatowego OSP) oraz garaży na potrzeby w/w podmiotów

Tabela 12. Zbywanie nieruchomości w 2018 roku

Nieruchomości gruntowe i zabudowane	Powierzchnia [ha]	Liczba działek
sprzedaż prawa własności gruntów w drodze przetargów	3,88	24
sprzedaż prawa własności gruntów w drodze bezprzetargowej	1	11
zbycie nieruchomości w drodze zamiany nieruchomości	0,99	5
zbycie zabudowanej nieruchomości w drodze rokowań	0,06	1

Tabela 13. Zbywanie lokali w 2018 roku

Lokale	Liczba lokali	Pow. użytkowa [m ²]
sprzedaż lokali mieszkalnych - bezprzetargowo na rzecz najemców	14	676,91
sprzedaż lokali mieszkalnych - w drodze przetargów	11	529,57
sprzedaż lokali użytkowych - w drodze przetargów	2	21,51

Tabela 14. Nabywanie nieruchomości w 2018 roku

Nabywanie nieruchomości	Liczba działek	Pow. działek [ha]
grunty nabyte w drodze decyzji administracyjnych	119	11,81
grunty nabyte w drodze umów kupna	11	2,03
grunty nabyte w drodze umów zmiany	4	0,62
udział w nieruchomościach zabudowanych	3	0,40

IIIb Zasoby lokalowe w dyspozycji gminy

Zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych jest jednym z najważniejszych zadań realizowanych przez gminę. Gmina Tarnowskie Góry dysponuje 1676 lokalami mieszkalnymi, co stanowi niespełna 7% lokali mieszkalnych zlokalizowanych na terenie miasta Tarnowskie Góry.

Tabela 15. Struktura własnościowa lokali mieszkalnych w Tarnowskich Górach

WŁAŚCICIEL	LICZBA MIESZKAŃ	% udział w ogólnej liczbie
Międzygminne Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	1 192	4,91
Gmina Tarnowskie Góry	1 676	6,89
Spółdzielnia Mieszkaniowa CHEMIK	1 340	5,51
Spółdzielnia Mieszkaniowa GWAREK	6 010	24,72
POZOSTAŁE	14 096	57,97

Blisko 2/3 budynków mieszkalnych tworzących zasób mieszkaniowy gminy pochodzi sprzed 1945 roku, a ich stan techniczny należy określić jako niezadowalający. W zasobie posiadamy mieszkania i budynki przejęte po 1990 roku od tarnogórskich zakładów przemysłowych wyzbywających się swego zasiedlonego zasobu.

Tabela 16. Struktura wiekowa komunalnego zasobu mieszkalnego

Rok budowy	Liczba budynków	% udział w ogólnej liczbie
-1900	40	30,77
1900-1945	41	31,54
1946 - 1960	31	23,85
1961 -	16	12,30
2015 -	2	1,54
Razem	130	100

Dla utrzymania zasobu w stanie niepogorszonym należy zagwarantować roczne wydatki na poziomie 4 - 4,5 mln zł na prace remontowe i modernizacyjne - nie licząc wydatków inwestycyjnych związanych z realizowanymi programami rewitalizacyjnymi.

Większość gminnych lokali mieszkalnych mieści się w budynkach będących własnością miasta.

Tabela 17. Struktura ilościowa i lokalizacyjna komunalnego zasobu mieszkaniowego

Wyszczególnienie	Budynki Gminne	Budynki wspólnot mieszkaniowych	Budynki jednorodzinne w samoistnym posiadaniu gminy
budynki mieszkalne	130	68	1
lokale mieszkalne	1 298	377	1
lokale socjalne	125	9	0

Tabela 18. Struktura ilościowa lokali mieszkalnych, użytkowych i garaży w zasobie gminy

Przeznaczenie lokalu lub nieruchomości	Budynki gminne		Budynki wspólnot mieszkaniowych	
	Liczba lokali	Powierzchnia użytkowa [m ²]	Liczba lokali	Powierzchnia użytkowa [m ²]
lokale mieszkalne	1 299	63 329,23	377	17 147,45
lokale użytkowe	93	8 838,92	18	1 652,94

Przeznaczenie lokalu lub nieruchomości	Budynki gminne		Budynki wspólnot mieszkaniowych	
	Liczba lokali	Powierzchnia użytkowa [m ²]	Liczba lokali	Powierzchnia użytkowa [m ²]
garaże	53	902,80	17	289,34

Zasób lokali mieszkalnych w dyspozycji gminy Tarnowskie Góry była przez lata niewystarczający do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych Tarnogórzan. Liczba aktualnych wniosków o przyznanie lokalu mieszkalnego przez gminę niejednokrotnie przekraczała 1 000, stąd podjęte i zrealizowane decyzje o budowie 72 nowych mieszkań w 2 budynkach komunalnych przy ulicy Andersa oraz objęcie nowych udziałów w MTBS Sp. z o.o. w celu wybudowania kolejnych 48 mieszkań w 2 budynkach spółki przy ul. Janasa.

IIIc Zaangażowanie gminy w spółki kapitałowe oraz związki i stowarzyszenia

Burmistrz miasta sprawuje nadzór właścicielski nad spółkami prawa handlowego z udziałem gminy. Nadzór właścicielski jest sprawowany w oparciu o zapisy ustawowe Kodeksu spółek handlowych, regulaminy oraz statuty i akty założycielskie poszczególnych podmiotów. Nadzór wykonywany jest bezpośrednio poprzez udziały w zgromadzeniach wspólników i walnych zgromadzeniach, cyklicznych naradach z przedstawicielami zarządów spółek i desygnowanych do spółek przedstawicielei Gminy w radach nadzorczych. Pośrednio nadzór w spółkach jest wykonywany w sposób ciągły przez działania rad nadzorczych stosownie do zapisu Kodeksu spółek handlowych.

Tabela 19. Zestawienie posiadanych przez gminę Tarnowskie Góry akcji i udziałów w spółkach prawa handlowego na dzień 31 grudnia 2018 roku

Nazwa spółki	Posiadane akcje/udziały			
	Liczba	Wart. nominalna udziału/akcji [zł]	Wartość ogółem [zł]	% udział w kapitale spółki
AIG S.A.	1 848 970	25,00	46 224 250	100
MTBS Sp.z o.o.	619 922	50,00	30 996 100	42,04
PWIK Sp. z o.o.	83 060	50,16	4 166 290	25,24
Fundusz Górnośląski S.A.	185 500	10,00	1 855 000	1,41
Remondis Tarnowskie Góry Sp. z o.o.	1 253	100,00	125 300	34,16

Nazwa spółki	Posiadane akcje/udziały			
	Liczba	Wart. nominalna udziału/akcji [zł]	Wartość ogółem [zł]	% udział w kapitale spółki
Zakłady Mięsne MAĆKO sp.z o.o. w likwidacji	1 461	50,00	73 050	4,57
Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A.	331	100,00	33 100	0,024
Zarząd Nieruchomości Tarnogórskich Sp. z o.o.	500	500,00	250 000	100

Łączna wartość posiadanych udziałów/akcji na koniec 2018 roku wzrosła w stosunku do 2017 roku o ok. 3%. Posiadane udziały i akcje dają określone przywileje m.in. w postaci dywidendy (**2 105 364 zł** w 2018 roku).

Najważniejsze informacje dotyczące wybranych spółek:

- ZNT sp. z o.o. - spółka powołana w 2018 roku w celu zarządzania miejskim zasobem komunalnym - wyraz zmiany filozofii gminy w tym segmencie usług; miasto zwiększyło wymagania i standardy co do jakości zarządzania i prac w zasobie komunalnym ponosząc jednocześnie większą odpowiedzialność za bezpośrednie efekty działania spółki w relacji z mieszkańcami.
- REMONDIS Tarnowskie Góry sp. z o.o. - jest przedsiębiorcą działającym w obszarze zbiórki i przetwarzania odpadów komunalnych oraz oczyszczania miasta. Działa na terenie Tarnowskich Gór oraz gmin ościennych. Zmiana ustawy o odpadach spowodowała konieczność podjęcia przez Radę Miasta Tarnowskie Góry w 2018 r. uchwały wyrażającej zgodę na wniesienie do spółki pod firmą Remondis Tarnowskie Góry sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowskich Górach wkładu niepieniężnego (aportu) w postaci prawa własności nieruchomości gruntowej zabudowanej. Wartość wkładu niepieniężnego wyniosła **2 654 000 zł**. Czynności przygotowawcze wykonano w 2018 roku.
- Agencja Inicjatyw Gospodarczych S.A. - dokapitalizowanie spółki zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej z 2017 roku kwotą **500 000 zł**, pozwoliło w 2018 roku na zmodernizowanie obiektu niemal pełnoletniego już Parku Wodnego. W 2018 roku spółka zakończyła procedurę przymusowego odkupu akcji od akcjonariuszy mniejszościowych, osiągając 100% akcji w kapitale zakładowym. W roku 2019 planujemy zmianę formy organizacyjnej na spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością co pozwoli obniżyć koszty funkcjonowania podmiotu w obrocie prawnym.
- Międzygminne Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. - zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej z 2015 roku, spółkę dwukrotnie dokapitalizowano (w 2017 i 2018 roku) na łączną kwotę **1 000 000 zł**. Pozwoliło to na realizację zadania z zakresu budownictwa społecznego - wybudowanie 2 budynków mieszkalnych przy ulicy Janasa - do użytku oddano 48 mieszkań.

W roku 2018 rada wyraziła zgodę na wniesienie do spółki aportu w postaci nieruchomości gruntowych niezabudowanych, nieruchomości zabudowanej (ul. ks. Michała Lewka 5) oraz wkładu pieniężnego w wysokości **87 000 zł**. W roku 2018 wykonano czynności przygotowawcze do wniesienia aportu i wkładu pieniężnego w 2019 roku.

Pozycja ustrojowa Gminy Tarnowskie Góry pozwala jej na zrzeszanie się na zasadzie dobrowolności w strukturach i korporacjach samorządowych, które reprezentują interesy ogółu oraz pozwalają na wykonywanie zadań własnych. Uczestnictwo w tych strukturach wiąże się z wydatkami (opłacanie składek), jednakże płynące korzyści przynoszą Gminie określone wymierne pożytki.

Tabela 20. Zestawienie podmiotów i organizacji, w których Gmina uczestniczyła w 2018 roku na zasadzie dobrowolności

Ip	Nazwa	Forma prawna	Cel	Liczba członków
1	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego <i>*a)</i>	Stowarzyszenie gmin i powiatów	Wdrażanie projektów dofinansowanych z funduszy krajowych i europejskich	81
2	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia	Związek metropolitalny	Integracja transportu, wspieranie rozwoju gospodarczego i społecznego, kształtowanie ładu przestrzennego	41
3	Śląski Związek Gmin i Powiatów	Stowarzyszenie gmin i powiatów	Wspieranie i promocja samorządności, kształtowanie wspólnej polityki, lobbying samorządowy	134
4	Międzygminny Związek Komunikacji Pasażerskiej <i>*b)</i>	Związek międzygminny	Planowanie i koordynacja zadań przewozowych, nadzór na prawidłowym funkcjonowaniu komunikacji, utrzymanie infrastruktury	10

**a)* Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry drugą kadencję jest członkiem Zarządu Związku, a od listopada 2018 roku Miasto pełni rolę Lidera Podregionu Bytomskiego.

**b)* MZKP w Tarnowskich Górach, ponad 40% pracy przewozowej wykonywał na rzecz naszego miasta i był do 31 grudnia 2018 roku właścicielem Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej sp. z o.o. w Świerkłańcu. Obecnie właścicielem spółki transportowej jest Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia.

III d Spadki, regulacje stanów prawnych

Kodeks Cywilny stanowi, że gmina jest powołana do spadku jako tzw. spadkobierca przymusowy, gdy spadkodawca nie sporządził testamentu, brak innych osób powołanych do dziedziczenia z ustawy, bądź gdy spadkobiercy spadek odrzucili. Z reguły w takich przypadkach w masie spadkowej pojawiają się długi, które Gmina ma obowiązek formalnie rozliczyć, aby uniknąć zapłaty nienależnych świadczeń na rzecz wierzycieli spadkowych. W roku 2016 weszła w życie nowela ustawy Prawo bankowe, na podstawie której banki mają obowiązek informowania gmin o tzw. „martwych kontach”. Powoduje to konieczność prowadzenia postępowań weryfikujących, czy gmina faktycznie jest powołana do dziedziczenia. Biuro Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miejskiego w Tarnowskich Górach na bieżąco weryfikuje sprawy pod kątem dziedziczenia po danej osobie przez gminę, ustala majątek spadkowy (aktywa i pasywa) oraz występuje o przeprowadzanie postępowań sądowych przez służby prawne Urzędu. W najbliższym czasie spodziewać się można zwiększonej liczby spraw, gdyż jak pokazuje dotychczasowa praktyka nie wszystkie banki wywiązują się na bieżąco z obowiązków informacyjnych dotyczy „martwych kont”.

W 2018 roku zakończono regulację stanu prawnego kamienicy przy ulicy ks. Lewka 5. W wyniku postępowania sądowego, a następnie komunalizacyjnego przejęto na własność Gminy majątek o wartości ponad **1 200 000 zł**. Zainicjowano również postępowania zmierzające do przejęcia nieruchomości przy Placu po Synagodze oraz skweru z Dzwonnica Gwarków.

IV. Budżet miasta

Informacja dotycząca finansów gminy Tarnowskie Góry sporządzona została w oparciu o sprawozdanie finansowe.

IVa Stan finansów gminy na dzień 31 grudnia 2018 roku

Dochodami budżetu są: dochody własne, subwencje ogólne, dotacje celowe. Szczegółowe określenie źródeł dochodów gminy, zasady ich ustalania i gromadzenia oraz zasady ustalania i przekazywania subwencji oraz dotacji celowych z budżetu państwa określa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Plan dochodów budżetu miasta na koniec 2018 r. po zmianach dokonanych w trakcie roku wyniósł **274 744 229 zł** został zrealizowany w wysokości **273 412 236 zł**, co stanowi 99,52% planu (po zmianach). Udział dochodów własnych w dochodach ogółem wyniósł 34,26% tj. **93 684 117 zł**.

Wydatki budżetu są odzwierciedleniem realizacji zadań wykonywanych przez gminę. W wielkościach poszczególnych rodzajów wydatków znajdują odbicie kierunki i zakres zadań realizowanych przez gminę. W strukturze wydatków bieżących największą część stanowią wydatki na finansowanie edukacji, pomocy społecznej i rodziny. Znaczącą pozycję w wydatkach bieżących stanowią wydatki na zadania z zakresu gospodarki komunalnej, która obejmuje m.in. ochronę środowiska, utrzymanie zieleni, utrzymanie dróg, oświetlenie ulic, gospodarowanie odpadami, gospodarkę mieszkaniową. Planowane na koniec 2018 r. wydatki po zmianach dokonanych w ciągu roku wyniosły: **289 076 438 zł** zostały zrealizowane w wysokości **275 418 019 zł** co stanowi 95,27% planu (po zmianach) W wydatkach ogółem 13,66% stanowiły wydatki majątkowe wykonane w kwocie **37 609 730 zł**.

Na przychody składają się między innymi środki o charakterze zwrotnym z zaciągniętych kredytów i pożyczek i emisji papierów wartościowych, a także środki pochodzące z nadwyżki dochodów nad wydatkami oraz rozliczeń kredytów, pożyczek i emisji papierów wartościowych w latach poprzednich. W roku budżetowym 2018 zaplanowano uwzględniając dokonane zmiany: przychody w wysokości **19 799 609 zł** faktycznie wykonano przychody w wysokości **28 070 796 zł**, tj. 141,77% planu po zmianach. Zrealizowane przychody stanowiły: wolne środki w wysokości **13 742 296 zł**, kredyty i pożyczki w wysokości **14 328 500 zł**. Przychody z wolnych środków zostały przeznaczone na spłatę zaciągniętych wcześniej kredytów i pożyczek w wysokości **5 467 399 zł**, w pozostałej części na finansowanie deficytu. Środki z kredytu i pożyczki przeznaczono na finansowanie deficytu.

Rozchody budżetu stanowią między innymi spłaty zaciągniętych zobowiązań finansowych oraz udzielone pożyczki. W roku budżetowym 2018 zaplanowano rozchody w wysokości **5 978 800 zł** plan po zmianach związanych z umorzeniem pożyczki WFOŚiGW to kwota **5 467 400 zł** wykonano rozchody w wysokości **5 467 399 zł**, tj. 100,00% planu po zmianach. Zrealizowane rozchody budżetu stanowiły: spłaty zaciągniętych kredytów w wysokości **4 510 000 zł** spłaty pożyczek WFOŚiGW w wysokości **957 399 zł**

Tabela 21. Pozycje budżetu per capita

Wykonanie budżetu	[zł]	Per capita	[zł]
Dochody	273 412 236		4 643
Wydatki	275 418 019		4 677
Wynik budżetu (deficyt)	-2 005 783		
Przychody	28 070 796		
Finansowanie zewnętrzne	14 328 500		
Rozchody	5 467 399		

Różnica między osiągniętymi dochodami a zrealizowanymi wydatkami na koniec 2018 r. wyniosła (- **2 005 783 zł**) stanowi **deficyt budżetu**.

IVb Wykonanie budżetu gminy

Wykonanie dochodów budżetu miasta na koniec 2018 r. ukształtowało się na poziomie **273 412 236,00 zł**, tj. 99,52%planu po zmianach

Dochody bieżące stanowiły kwotę **257 629 994 zł**, tj. 94,23% dochodów wykonanych ogółem. Najważniejszą część zrealizowanych dochodów własnych stanowią wpływy z tytułu:

- podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) w kwocie **72 009 383 zł**,
- subwencji oświatowej w kwocie **41 118 016 zł**,
- podatku od nieruchomości w kwocie **37 721 715 zł**, tj. łącznie 58,6% dochodów bieżących.

Dochody majątkowe ukształtowały się na poziomie **15 782 242 zł**, tj. 5,77% dochodów wykonanych ogółem, z tego:

- dotacje i środki otrzymane na inwestycje to kwota **8 273 548 zł**,
- dochody ze sprzedaży majątku to kwota **7 201 313 zł**,

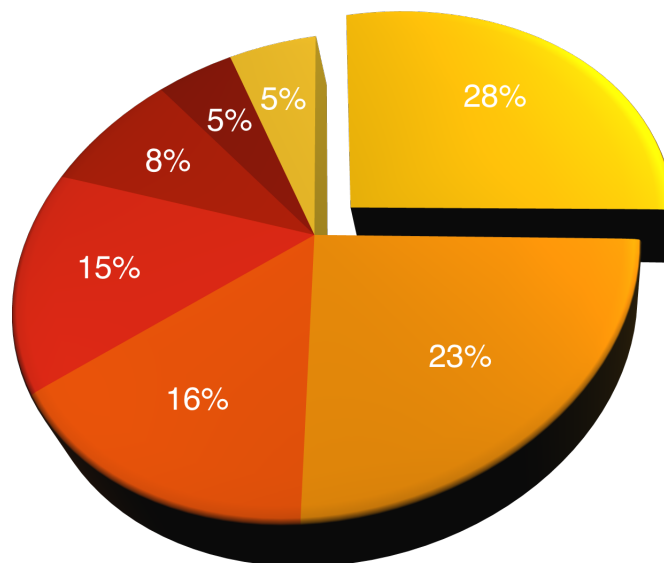

- wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności to kwota **307 381 zł**.

Wykonanie wydatków budżetu miasta na koniec 2018 r. ukształtowało się na poziomie **275 418 019 zł**, tj. 95,28% planu po zmianach (289 076 438 zł).

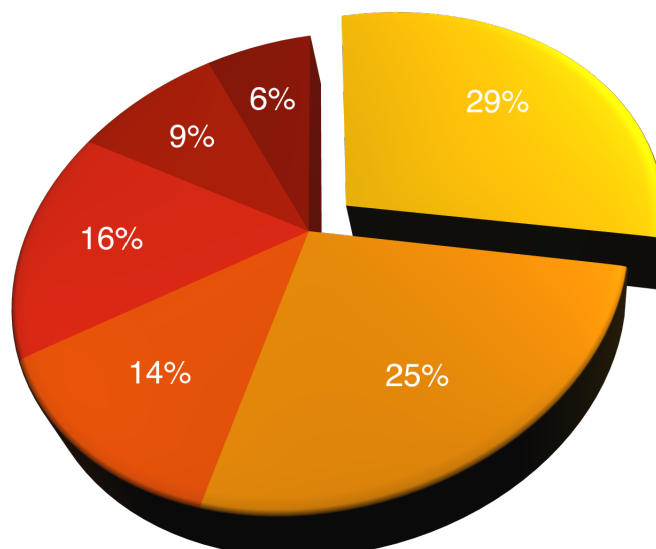
Wykres 1. Procentowy udział poszczególnych źródeł dochodów w dochodach ogółem

- Udział w PIT i CIT
- Dotacje
- Podatki
- Subwencje
- Wpływ mienia
- Opłaty
- Pozostałe dochody

Wykres 2. Procentowy udział poszczególnych grup wydatków w wydatkach ogółem

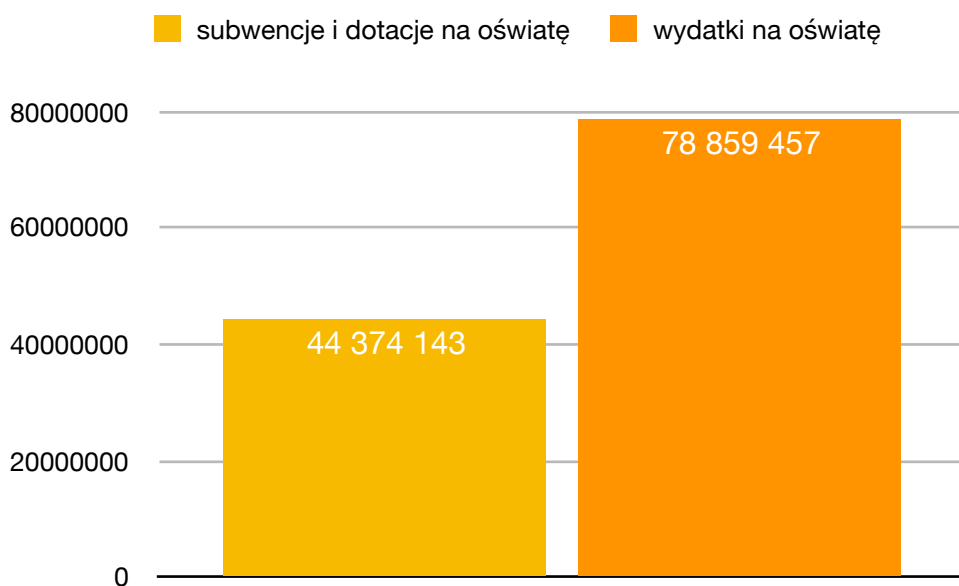
- Edukacja
- Wydatki komunalne
- Pomoc społeczna
- Wydatki administracyjne
- Wydatki majątkowe
- Pozostałe

Wydatki bieżące stanowiły 86,34% wydatków ogółem i wyniosły **237 808 289 zł**. Największe grupy wydatków bieżących stanowi oświata i wychowanie wraz z edukacyjną opieką wychowawczą w kwocie 81 203 797 zł, rodzina w kwocie **53 590 652 zł** oraz wydatki komunalne w kwocie **44 007 770 zł**.

Wykres 3. Zakres finansowania wydatków oświatowych przez budżet państwa

Subwencja oświatowa wraz z dotacjami na oświatę kształtowała się na poziomie **44 374 143 zł**. Jednocześnie wydatki na finansowanie szkół, przedszkoli, zespołów szkolno-przedszkolnych oraz pozostałych jednostek oświatowych wyniosły **78 859 457 zł**, w związku z czym w 2018 roku subwencja wraz z dotacjami w 56,3% sfinansowała wydatki oświatowe, a kwota 34 485 314 zł została pokryta przez gminę.

Z budżetu miasta udzielano dotacji podmiotowych i celowych na łączną kwotę **27 499 379 zł**.

Tabela 22. Struktura udzielonych dotacji w 2018 roku

Dotacje udzielone z budżetu w 2018 roku	[zł]
Dotacje dla samorządowych jednostek organizacyjnych i jednostek systemu oświaty	21 748 147

Dotacje udzielone z budżetu w 2018 roku	[zł]
Dotacje na realizację zadań publicznych oraz fakultatywnych zadań gminy, w tym: • dofinansowanie remontów dróg powiatowych wraz wykonaniem projektów budowlanych na łączną kwotę 1 150 000 zł,• dotacja z przeznaczeniem dla Wielospecjalistycznego Szpitala Powiatowego S.A. NZOZ Szpital im. dr. B. Hagera na utworzenie pododdziału udarowego 80 000 zł,• wsparcie działalności Ochotniczej Straży Pożarnej w Tarnowskich Górach kwotą 159 800 zł,• dotacje dla stowarzyszeń łącznie 3 012 429 zł,• dotacje dla osób fizycznych na termomodernizację budynków mieszkalnych jednorodzinnych, na utylizację azbestu oraz przebudowę i budowę przyłączy kanalizacyjnych łącznie 1 246 027 zł	5 751 232
	27 499 379

Ponadto w ramach współpracy z podmiotami zewnętrznymi w 2018 roku przekazano **20 000 zł** na Fundusz Wsparcia Policji na nagrody pieniężne oraz rekompensaty pieniężne dla funkcjonariuszy przy Komendzie Powiatowej Policji w Tarnowskich Górach na dodatkowe godziny służby.

Wydatki majątkowe stanowiły 13,66% wydatków ogółem i wyniosły 37 609 730 zł.

W ramach środków przeznaczonych na wydatki i zakupy inwestycyjne sfinansowano inwestycje na kwotę **36 272 730 zł** oraz objęto udziały w spółkach w kwocie **1 337 000 zł**.

Wydatki inwestycyjne przeznaczone zostały na:

- roczne zadania inwestycyjne rozpoczęte i zakończone w 2018 roku w wysokości **13 346 985 zł**,
- zadania inwestycyjne ujęte w WPF na 2018 rok w wysokości **22 925 745 zł**.

Nadwyżka operacyjna brutto, która obrazuje sytuację finansową gminy Tarnowskie Góry, jej zdolność do spłaty zobowiązań oraz możliwość samodzielnego finansowania inwestycji w 2018 roku wyniosła **19 821 705 zł**.

Nadwyżkę operacyjną brutto budżetu stanowi dodatnia różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. Pomniejszenie wyniku operacyjnego o realizowane wydatki na obsługę zadłużenia i spłaty rat kapitałowych stanowi nadwyżkę operacyjną netto, która w 2018 roku wyniosła **13 267 521 zł**.

Nadwyżka operacyjna netto jest kategorią, która określa, jaka część dochodów bieżących pozostaje do dyspozycji organów tych jednostek, po sfinansowaniu obligatoryjnych wydatków bieżących, w tym spłaty i obsługi zadłużenia z lat ubiegłych.

Tabela 23. Nadwyżka operacyjna w 2018 roku

Wyszczególnienie	[zł]
Dochody bieżące	257 629 994
Wydatki bieżące	237 808 289
Nadwyżka operacyjna brutto	19 821 705
Wydatki na obsługę zadłużenia i spłaty rat kapitałowych	6 554 184
Nadwyżka operacyjna netto	13 267 521

IVc Wieloletnia prognoza finansowa

Wieloletnia prognoza finansowa jest dokumentem planistycznym miasta, zawiera informacje o planowanych wartościach długu miasta, dochodów, wydatków oraz przychodów i rozchodów budżetu. Prognoza ta zawiera również wykaz przedsięwzięć, których realizacja przekracza rok budżetowy.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Wieloletniej Prognozie Finansowej gminy Tarnowskie Góry w 2018 roku:

1. Zrealizowano spłatę zadłużenia w wysokości **5 467 399 zł**.
2. Na obsługę długu publicznego przeznaczono kwotę **1 086 785 zł**.
3. Ustalono prognozę limitu zadłużenia zgodnie z art.243 ustawy o finansach publicznych. Indywidualny wskaźnik zadłużenia jednostki samorządu terytorialnego obowiązujący na 2018 rok stanowi, że w danym roku budżetowym wartość spłaty zobowiązań wraz z kosztami ich obsługi do dochodów ogółem budżetu jednostki samorządu terytorialnego nie może przekroczyć średniej arytmetycznej z obliczonych dla ostatnich trzech lat relacji jej dochodów bieżących, powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów ogółem budżetu. Wieloletnia Prognoza Finansowa gminy Tarnowskie Góry zawiera projekcję możliwości spłaty zadłużenia do roku 2028, w oparciu o poziom indywidualnego wskaźnika, o którym mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych. Przedstawiona w prognozie kwota długu wykazuje, iż wartość obciążeń budżetu spłatą długu, kosztami jego obsługi do planowanych dochodów ogółem budżetu danego roku nie przekracza średniej arytmetycznej - z obliczonych dla bezpośrednio poprzedzających dany rok trzech lat - relacji dochodów bieżących, powiększonych o wpływy uzyskane ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów ogółem. Indywidualny wskaźnik wyliczony w oparciu o art. 243

ustawy o finansach publicznych gminy Tarnowskie Góry spełnia określoną relację ww. artykułu we wszystkich latach objętych wieloletnią prognozą finansową.

IVd Pozostałe informacje finansowe

W roku 2018, w związku z przystąpieniem gminy Tarnowskie Góry do Programu upowszechniania płatności bezgotówkowych w jednostkach administracji publicznej, Urząd Miejski wyszedł naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców, w związku z czym w 2018 roku w kasach Urzędu można było dokonywać płatności bezgotówkowych.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. dokonano operacji bezgotówkowych przy użyciu terminali płatniczych na łączną kwotę **675 876 zł.**

Gmina Tarnowskie Góry od dnia 1 stycznia 2018 roku dokonuje scentralizowanych rozliczeń podatku od towarów i usług - podatek VAT swoich jednostek budżetowych. Od tej daty gmina Tarnowskie Góry oraz jej jednostki budżetowe składają deklaracje VAT jako jeden podatnik, wspólnie rozliczając się z właściwym urzędem skarbowym jako jeden podmiot. W wyniku wprowadzenia scentralizowanych rozliczeń podatku VAT w 2018 roku uzyskano dochody z podatku VAT w wysokości **1 628 038 zł.**

Ponadto od dnia 1 stycznia 2018 roku gmina Tarnowskie Góry wraz ze swoimi jednostkami budżetowymi nieposiadającymi osobowości prawnej dokonuje scentralizowanych rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składek na ubezpieczenia: społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy w zakresie umów zleceń oraz umów o dzieło.

W 2018 roku było prowadzonych 26 023 postępowań dotyczących wymiaru podatków i opłat oraz wykonania zobowiązań podatkowych, w tym:

- zakończonych decyzją 25 944,
- w trakcie realizacji 79.

Tabela 24. Wykonanie dochodów budżetu miasta 2018 roku (wg ważniejszych źródeł)

Ip.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018 [zł]
Ogółem (I+II) z tego:		273 412 236
I	Dochody bieżące (1+2+3+4+5+6), z tego: <i>dotacje i środki na finansowane wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt</i>	257 629 994 1 023 723
1	Wpływy z podatków: • wpływy z podatków lokalnych • w tym wpływ z podatku od nieruchomości • wpływy z podatków Urzędów Skarbowych	43 660 927 39 529 431 37 721 715 4 131 496

lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018 [zł]
Ogółem (I+II) z tego:		273 412 236
2	Wpływy z opłat w tym: wpływy z opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi pozostałe wpływy	12 720 123 1 433 742 9 394 710 1 891 671
3	Wpływy z mienia gminy w tym: wpływy z czynszów wplaconych przez najemców komunalnych lokali mieszkalnych i użytkowych wpływy z czynszu za korzystanie z sieci kanaliz. Gminy wpływy z dywidendy Spółki Remondis i Spółki PWiK wpływy z pozostałych dochodów	15 224 585 5 232 430 5 150 748 2 105 365 2 736 042
4	Wpływy z udziału w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa w tym: wpływy z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (37,89%) wpływy z udziału w podatku dochodowym od osób prawnych (6,71%)	75 327 710 72 009 383 3 318 327
5	Wpływy z subwencji ogólnej, w tym: wpływy część oświatowej wpływy części równoważącej	41 583 969 41 118 016 465 953
6	Wpływy z pozostałych dochodów, w tym: dotacje celowe z budżetu z państwa, środki europejskie i budżetu państwa oraz środki z funduszy celowych, wpływy innych dochodów	69 112 680 59 097 716 10 014 964
II	Dochody majątkowe (1+2), z tego:	15 782 242
1	Dotacje i środki przeznaczone na inwestycje - wpływy z pozostałych dochodów w tym: dotacje z środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o którym mowa w art. 5 ust. 1 środki z GZM środki z WFOŚ i GW wpływy z pozostałych dotacji	8 273 548 4 486 880 3 625 521 88 000 73 147
2	Dochody z sprzedaży majątku wpływy gminy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	7 508 694

Tabela 25. Wykonanie wydatków budżetu miasta w 2018 roku (w układzie realizowanych zadań, z uwzględnieniem struktury)

lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018
Wydatki ogółem (I+II)		275 418 019
I	Wydatki bieżące (1+2+3)	237 808 289

lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018
1	Wydatki komunalne, w tym:	44 007 770
	• oczyszczanie miasta i utrzymanie zieleni miejskiej	12 915 969
	• eksploatacja dróg i oświetlenie ulic	7 253 362
	• pozostała działalność	23 838 439
2	Wydatki administracyjne	24 911 895
	• funkcjonowanie Urzędu Miejskiego, Rady Miejskiej i obsługa Rad Dzielnic	20 304 999
	• strategia rozwoju oraz promocja miasta	2 814 309
	• funkcjonowanie Zespołu Obsługi Placówek Oświatowych	1 792 587
3	Pozostałe wydatki na funkcjonowanie miasta, w tym:	168 888 624
	• turystyka i kultura fizyczna	3 409 590
	• oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza	81 203 797
	• ochrona zdrowia	1 530 736
	• pomoc społeczna i rodzina	69 790 916
	• kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	9 323 761
	• obsługa długu publicznego	1 086 785
	• pozostałe zadania i wydatki oraz rozliczenia	2 543 039
II	Wydatki majątkowe	37 609 730
	<i>Inwestycje</i>	36 272 730
	<i>Udziały w spółkach</i>	1 337 000

IVe Realizacja budżetu obywatelskiego

W 2018 roku na realizację budżetu partycypacyjnego wydatkowano kwotę **902 278 zł.** Kwota ta obejmuje wykonanie dokumentacji projektowej oraz realizację robót budowlanych dla wybranego przez mieszkańców projektu pn. "Strefa ruchu i zdrowia w Strzybnicy".

W 2018 roku rozpoczęto również realizację drugiego projektu wybranego dla dzielnicy Strzybnica pn. „Skwer rekreacyjno-wypoczynkowy w dzielnicy Strzybnica”, na który przeznaczono kwotę 700 000 złotych. Zakończenie inwestycji nastąpi w 2019 roku.

Głosowanie na budżet partycypacyjny 2019 – spośród złożonych w 2018 roku projektów, tylko dwa przeszły pozytywną weryfikację i zostały skierowane do realizacji w 2019 roku:

- Rowerowe miasteczko ruchu drogowego przy Szkole Podstawowej Nr 10 przy ul. Kochanowskiego 15 (rejon 1),
- Budowa siłowni zewnętrznej oraz boisk do boule przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 4 przy ul. Powstańców Warszawskich (rejon 3).

V. Strategia, plany, programy, projekty; wybrane zadania inwestycyjne

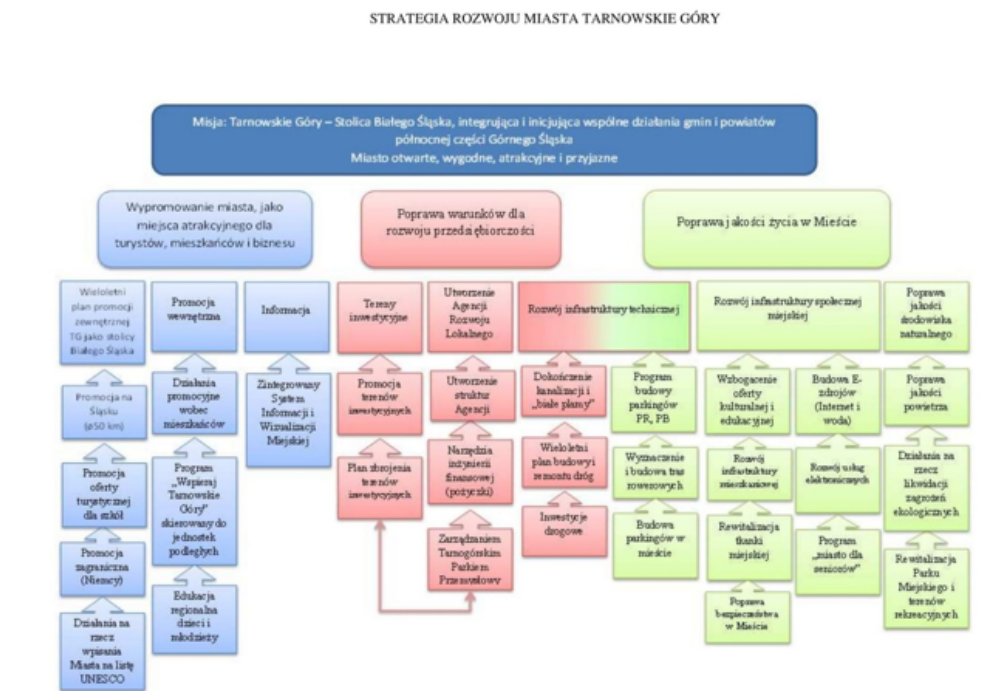
Rada Miejska w Tarnowskich Górach, w ramach kompetencji, w minionych latach podejmowała uchwały w sprawach strategii, planów, programów, a w szczególności wyborów projektów i zadań o charakterze inwestycyjnym. Podejmowane w 2018 roku działania burmistrza i podległych mu służb dotyczyły w swej istocie realizacji celów wytyczonych w dokumentach strategicznych.

Strategia rozwoju miasta Tarnowskie Góry do roku 2022

Dokument został przyjęty Uchwałą Nr LV/555/2014 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 26 marca 2014 roku. W wyniku przeprowadzonej dogłębnej analizy stanu istniejącego w dokumencie zdefiniowano Misję Miasta, która wyznacza kierunek jego rozwoju i jest osią, wokół której zbudowano całą strategię.

Misja: Tarnowskie Góry – Stolica Białego Śląska, integrująca i inicjująca wspólne działania gmin i powiatów północnej części Górnego Śląska. Miasto otwarte, wygodne, atrakcyjne i przyjazne.

Wykres 4. Schemat strategii rozwoju miasta

Tak sformułowana misja Tarnowskich Gór wyznaczyła trzy podstawowe cele strategiczne, które podobnie jak Misja pozostają niezmiennie w całym okresie realizacji strategii. Za kluczowe dla rozwoju Tarnowskich Gór do 2022 roku uznano:

1. Poprawę warunków dla rozwoju przedsiębiorczości,
2. Poprawę jakości życia mieszkańców,
3. Wypromowanie miasta jako miejsca atrakcyjnego dla turystów, mieszkańców i biznesu.

Strategia Rozwoju Miasta Tarnowskie Góry nie zawiera systemu monitoringu i ewaluacji, jednakże analizując wyznaczone w dokumencie cele strategiczne, cele operacyjne, działania oraz przygotowane na ich podstawie karty projektów należy uznać, że Strategia jest sukcesywnie realizowana. Wiele zdeteminowanych tym dokumentem projektów zostało zrealizowanych, bądź znajduje się w fazie realizacyjnej. W związku z kolejną perspektywą finansową Unii Europejskiej na lata 2021 – 2027, niebawem, tj. na przełomie lat 2019 – 2020, konieczna będzie aktualizacja obecnego dokumentu lub opracowanie nowego. Szczególnie jaskrawym przykładem zdarzenia powodującego konieczność aktualizacji Strategii jest wpis miasta na listę UNESCO i związane z tym nowe: zalecone i podejmowane z własnej inicjatywy zadania.

Program ochrony środowiska gminy Tarnowskie Góry do roku 2021

Program przyjęty został przez Radę Miejską w 2016 roku. Dokument stanowi podstawę działań samorządu gminy Tarnowskie Góry w zakresie polityki ochrony środowiska. W programie dokonano oceny stanu środowiska naturalnego, jak również wskazano propozycje zadań, których wykonanie jest niezbędne do kompleksowego rozwiązania problemów ochrony środowiska w naszej gminie. Z realizacji programu co 2 lata sporządzany jest raport, przedstawiany Radzie Miejskiej przez burmistrza. Ostatni raport obejmował czasokres od 1 stycznia 2016 do 31 grudnia 2017 roku; kolejny zostanie przedstawiony za niespełna rok.

W podsumowaniu ostatniego raportu zawarto następujące wnioski:

- „Zadania zawarte w Programie są sukcesywnie realizowane w ramach różnych przedsięwzięć podejmowanych zarówno przez Urząd Miejski, instytucje państwowe, zakłady przemysłowe, a także organizacje pozarządowe.
- Prawie wszystkie zadania zaplanowane w Programie do realizacji w analizowanych latach zostały zrealizowane. Stopień realizacji zadań uzależniony był w głównej mierze od możliwości finansowych gminy oraz jednostek zewnętrznych. W przypadku Gminy niezrealizowane zostało zadanie związane ze budową zbiorników retencjonujących wody deszczowe (zadanie planowane do realizacji w latach następnych). Natomiast wśród zadań monitorowanych w latach 2016-2017 Starostwo Powiatowe nie kontynuowało zadania pt. „Ochrona GZWP 330-Gliwice, poprzez kompleksowe unieszkodliwianie

odpadów wraz z rekultywacją terenów skażonych byłych Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach w likwidacji.

- Zrealizowane przedsięwzięcia przyczyniły się do poprawy warunków środowiskowych na terenie gminy. Osiągnięte zostały przyjęte w Programie cele oraz kierunki interwencji, wynikające z polityki ochrony środowiska.
- Duża ilość zaplanowanych działań w obszarach interwencji: klimat i powietrze oraz gospodarka wodno-ściekowa wynikała z identyfikacji ich jako obszarów problemowych. Wykonana termomodernizacja budynków komunalnych oraz placówek oświatowych pozwoliła na zmniejszenie niskiej emisji z budynków użyteczności publicznej oraz komunalnych. Dzięki pozyskaniu środków zewnętrznych zadanie kontynuowane będzie również w kolejnych latach. Natomiast dotacje udzielane osobom fizycznym do termomodernizacji budynków mieszkalnych jednorodzinnych (wymiany źródeł ciepła oraz ociepleń budynków) przyczyniły się do osiągnięcia założonego celu: zmniejszenie niskiej emisji z budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Zgodnie z przyjętym Programem ograniczenia niskiej emisji dla gminy Tarnowskie Góry zadanie realizowane będzie do 2020 roku – ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.
- Sukcesywna modernizacja, remonty oraz przebudowa dróg przyczyniają się natomiast do zmniejszenia niskiej emisji pochodzącej z transportu. Zadanie pozwala również na zapewnienie mieszkańcom dobrego klimatu akustycznego.
- Wszystkie zrealizowane do tej pory działania wpływają na poprawę jakości powietrza na terenie gminy.
- Ponadto, w celu propagowania odnawialnych źródeł energii, Gmina Tarnowskie Góry przystąpiła do projektu, w ramach którego mieszkańcy miasta mogli otrzymać dotacje do montażu instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła, paneli solarnych lub kotłów na pelet. Projekt pozwoliłby na modernizację nawet 800 prywatnych gospodarstw domowych. Ogłoszone w 2 połowie maja rozstrzygnięcie konkursu organizowanego przez Województwo Śląskie, niestety nie jest dla nas korzystne.
- W obszarze interwencji: gospodarka wodno-ściekowa założonym celem Programu jest osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych. Jest on możliwy do osiągnięcia dzięki zrealizowanemu ze środków Funduszu Spójności w ubiegłych latach projektowi pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz oczyszczalni ścieków komunalnych w Tarnowskich Górach”. W okresie objętym raportem wykonywano działania uzupełniające, polegające na budowie kanalizacji sanitarnej w obszarach nieobjętych wcześniejszym projektem, co wiąże się z postępującą

urbanizacją miasta. Zlikwidowane - często nieuczelne - szamba pozwoliły na poprawę jakości wód oraz zmniejszenie zanieczyszczenia wód związkami organicznymi.

- Również pozostałe zrealizowane działania z zakresu ochrony środowiska pozwalają na stwierdzenie, że „Program ochrony środowiska gminy Tarnowskie Góry do roku 2021” wdrażany jest w sposób efektywny, podejmowane działania są adekwatne do zidentyfikowanych problemów ekologicznych i przyczyniają się do osiągnięcia założonych w Programie celów.
- Niezależnie od powyższego na terenie Tarnowskich Gór, poza nierozwiązanym do końca tematem Zakładów Chemicznych, istnieją jeszcze inne tematy trudne i problemowe.
- Przykładem może być uciążliwość zapachowa związana ze składowiskiem odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Rybnej, pomimo jego zamknięcia.
- Zgodnie z decyzją Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 4 lipca 2016 roku, w której wyraził zgodę na zamknięcie składowiska, na składowisku zaprzestano z dniem 30 czerwca 2016 roku przyjmowania odpadów do unieszkodliwienia.
- Obecnie składowisko jest w fazie rekultywacji, ale jest równocześnie źródłem licznych interwencji, głównie ze względu na uciążliwość zapachową. Źródłem uciążliwości jest zdaniem skarżących osób kompostownia polowa (przewracanie kompostu), ale także miejsce zbierania odpadów (wydzielony plac zlokalizowany na terenie składowiska), na które spółka Remondis Tarnowskie Góry sp. z o.o. uzyskała zezwolenie Starosty Tarnogórskiego (decyzja z dnia 23 grudnia 2014 roku). Ponadto funkcjonująca kompostownia ma status Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK).
- Wszystkie interwencje dotyczące uciążliwości składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Rybnej kierowane do Burmistrza Miasta w raportowanym okresie przesyłane były zgodnie z kompetencjami do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach Delegatura w Częstochowie. Przeprowadzane przez WIOŚ kontrole na składowisku nie wykazały nieprawidłowości.”

Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Tarnowskie Góry

Projekt stanowi główny wyznacznik działań gminy w kierunku zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego miasta oraz zadań mających na celu ograniczenie niskiej emisji. Projekt określa:

- ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,

- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie w/w mediów,
- możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii (w tym OZE, kogeneracja i ciepło odpadowe),
- możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej,
- zakres współpracy z innymi gminami.

Program ograniczenia niskiej emisji dla gminy Tarnowskie Góry - aktualizacja

Program przyjęty został uchwałą Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach w 2015 roku. Środki na realizację Programu pochodzą z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, pozyskano je w ramach częściowych umorzeń pożyczek zaciągniętych przez gminę w Funduszu w ubiegłych latach (2007, 2008 i 2011). Dodatkowo w 2018 roku Gmina zawarła z WFOŚiGW umowy pożyczki i dotacji, na realizację Programu w latach 2018-2019.

W 2018 roku udzielono łącznie 140 dotacji do termomodernizacji 112 budynków (wymiana nieekologicznych źródeł ciepła) oraz ocieplono 39 budynków.

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Tarnowskie Góry

Dokument zatwierdzono w 2017 roku i obowiązuje do 2020 roku, przy czym działania mogą być kontynuowane do 2023 roku. Celem strategicznym zapisanym w Planie jest poprawa stanu powietrza atmosferycznego na terenie miasta. Realizacja określonych zadań ma pozwolić na osiągnięcie celów zapodanych dla Polski w pakiecie klimatyczno-energetycznym UE do 2020 roku (redukcja emisji gazów cieplarnianych o min. 20% w stosunku do emisji z 1990 roku, zwiększenie udziału OZE do 20% ogólnego zużycia energii, podniesienie efektywności energetycznej o 20% w stosunku do prognoz na 2020 rok).

Zamierzeniem docelowym gminy jest termomodernizacja wszystkich placówek oświatowych (w roku 2018 wykonano 5 zadań, na 2019 zaplanowano 7), podłączenie do sieci ciepłowniczej i termomodernizacja komunalnych budynków mieszkalnych (bieżąca realizacja), a także ograniczenie niskiej emisji poprzez termomodernizację budynków jednorodzinnych (zadanie realizowane poprzez PONE). Realizowana w fazie przedprojektowej, funkcjonalno-użytkowej budowa centrum przesiadkowego z systemem tras rowerowych oraz przystąpienie przez gminę jako lidera do projektu wymiany nieefektywnych źródeł ciepła na instalacje fotowoltaiczne, solarne, pompy ciepła lub piece na pelet są również elementem wykonywania omawianego planu.

Roczny program edukacji ekologicznej gminy Tarnowskie Góry na 2018 rok

Program obejmuje zestaw realizowanych zadań o charakterze edukacyjnym, skierowanych do wszystkich mieszkańców gminy. W ramach programu organizowano akcje, szkolenia, warsztaty, turnieje i konkursy o tematyce środowiskowej (ochrona środowiska, ochrona ptactwa i siedlisk wydry, zarybianie stawów, nasadzenia drzew i krzewów, sprzątanie parków, wzrost świadomości ekologicznej w zakresie palenia śmieci, druk materiałów edukacyjnych). Sztandarowym przedsięwzięciem programu w 2018 roku była akcja organizowana wraz z WFOŚiGW oraz Głównym Instytutem Górnictwa - „Hajcujemy, nie trujemy”.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Tarnowskie Góry

Zakłada systematyczne usuwanie wyrobów zawierających azbest w terminie do 2032 roku. W dokumencie zawarta została informacja z przeprowadzonej w latach 2010-2011 inwentaryzacji wyrobów azbestowych występujących na terenie miasta oraz przyjęto harmonogram usuwania wyrobów, z uwzględnieniem udzielania dotacji na ten cel.

Tabela 26. Informacja na temat programu usuwania azbestu

	Liczba udzielnych dotacji	Wartość dotacji [zł]	Ilość usuniętego azbestu [Mg]
2018	3	2 844	3,19

Uproszczony Plan Urządzenia Lasu na lata 2017 - 2026

Plan dla Gminy Tarnowskie Góry został zatwierdzony Zarządzeniem Starosty Tarnogórskiego; prace w zakresie gospodarki leśnej w lesie gminnym przy ul. Grzybowej i ul. Polarnej o powierzchni łącznej 17,78 ha, realizowane są corocznie w zakresie określonym w planie.

Tabela 27. Informacja na temat Planu Urządzenia Lasu

Rok	Zadanie	Koszt [zł]
2018	Pielęgnacja upraw leśnych, usuwanie złomów i wywrotów, trzebież wczesna i późna, cięcia przygodne i sanitarne, naprawienia i rozebranie ogrodzenia upraw leśnych na powierzchni 15,44 ha	21 851

Projekt „Dobre praktyki dla wzmacniania bioróżnorodności i aktywnej ochrony muraw galmanowych rejonu śląsko-krakowskiego, BioGalmany”

Projekt ma celu ochronę unikatowych w skali europejskiej muraw galmanowych zlokalizowanych na chronionej hałdzie popłuczkowej przy ul. Długiej. W 2018 roku w ramach w/w zadania wykonano i ustawiono szlaban zabezpieczający wjazd na hałdę. Zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków UE, a projekt realizowany jest we współpracy z Uniwersytetem Śląskim oraz miastem Jaworzno. W ramach zadań realizowanych na terenie Tarnowskich Gór planuje się m.in. usuwanie gatunków inwazyjnych, usuwanie dzikich składowisk odpadów, odtwarzanie i utrzymanie muraw galmanowych na terenie hałdy popłuczkowej kopalni Fryderyk i wykonanie ścieżki przyrodniczej. Łączna wartość projektu wynosi **2 478 801 zł**. Wartość dofinansowania: **2 106 981 zł**. Nakłady gminy w 2018 roku: **96 525 zł**. Projekt realizowany będzie w latach 2018-2021.

Program opieki nad bezdomnymi zwierzętami (...)

„Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt z terenu Gminy Tarnowskie Góry na rok 2018” przyjęto uchwałą Rady Miejskiej. Gmina Tarnowskie Góry zapewnia bezdomnym zwierzętom domowym miejsca w schronisku dla zwierząt lub zwierzętom gospodarskim w gospodarstwie rolnym. Odłowione lub czasowo odebrane właścicielom zwierzęta domowe umieszczane były w schronisku w Miedarach na podstawie zawartych umów z podmiotem prowadzącym schronisko. Zawarto również umowę z rolnikiem prowadzącym gospodarstwo rolne na opiekę nad zwierzętami gospodarskimi.

Tabela 28. Ochrona zwierząt w 2018 roku

Liczba podjętych interwencji	Liczba psów umieszczonych w schronisku	Liczba kotów umieszczonych w schronisku	Poniesione koszty [zł]
119	90	19	126 235

W celu zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych oraz interwencyjnego świadczenia usług weterynaryjnych, m.in. w celu ograniczenia populacji kotów wolno żyjących zawarto umowę z Przychodnią Weterynaryjną w Zbrostawicach.

Tabela 29. Ochrona zwierząt w 2018 roku

Liczba kastracji	Liczba sterylizacji	Leczenie stacjonarne	Poniesione koszty [zł]
7	83	1 pies 4 koty	8 750

Opieka nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie, sterylizacja i kastracja, realizowana jest przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt. W 2018 roku przekazano dotację celową w kwocie **30 000 zł** na realizację zadania publicznego pod nazwą „Zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom z terenu Gminy Tarnowskie Góry w roku 2018” na rzecz Stowarzyszenia Przyjaciół Bezpańskich Zwierząt „Cichy Kąt” z siedzibą w Tarnowskich Górach. Dotacja została przeznaczona na opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie oraz zapewnienie opieki psom i kotom (leczenie, kastracja albo sterylizacja, usypianie ślepych miotów).

Miejski program rewitalizacji dla gminy Tarnowskie Góry na lata 2016-2022

Dokument (aktualna wersja) został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w 2017 roku i przyjmuje wizję wyprowadzenia wskazanych obszarów miasta ze stanu kryzysowego:

Tarnowskie Góry są miastem, które rozwija się spójnie w ujęciu społeczno-gospodarczym oraz terytorialnym. Miastem, w którym dobrze się mieszka, rozpoznawalnym wśród inwestorów oraz turystów z atrakcjami i przyjaznymi miejscami spędzania czasu wolnego oraz dostępnymi przestrzeniami publicznymi i miejscami równych szans zarówno dla młodych mieszkańców, jak i dla seniorów.

Planowana rewitalizacja to proces dotyczący wskazanych obszarów miasta obejmujący działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne, techniczne, środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez program rewitalizacji. Ujęte w programie obszary wskazano na podstawie analizy wskaźnikowej. Celem rewitalizacji jest usprawnienie współpracy i przepływu informacji oraz poprawa wizerunku miasta, a także poprawa funkcjonowania i zagospodarowania przestrzennego obszarów problemowych. W/w procesom towarzyszyć mają ożywienie gospodarcze, poprawa atrakcyjności inwestycyjnej miasta oraz zapobieganie wykluczeniom społecznym. Program angażuje Urząd Miasta, organizacje pozarządowe, lokalnych przedsiębiorców oraz MOPS.

Program wsparcia dla osób niepełnosprawnych

Program omówiono w dziale „System opieki społecznej”

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2022

Dokument został przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach w 2014 roku i stanowi koncepcję działań zmierzających do utworzenia trwałego systemu rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki jak również działań ograniczających skutki zdiagnozowanych problemów społecznych. Jest to wieloletni dokument programowy, który określił misję, główne cele i kierunki działań w ramach prowadzonej polityki społecznej.

Misja: Poprawa jakości życia mieszkańców Tarnowskich Gór poprzez zbudowanie zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Cele strategiczne:

- reintegracja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych,
- system wsparcia na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością,
- rozwój zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc,
- wielopłaszczyznowe wsparcie dziecka i rodziny – rozwój zintegrowanego systemu pomocy na rzecz rodziny,
- pomoc osobom niepełnosprawnym i zaburzonym psychicznie,
- zintegrowany system wsparcia na rzecz osób starszych,
- zapewnienie wysokiej jakości pomocy społecznej.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Tarnowskich Górach na lata 2016 - 2018

Dokument został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w 2016 roku. Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i ich rodzin. Nadrzędnym celem Programu są działania ukierunkowane na wspieranie rodzin z wieloma problemami, stworzenie im możliwości do samodzielnego wyjścia z sytuacji kryzysowej. Priorytetowo wykorzystuje się w pracy z rodzinami ich własną aktywność i wewnętrzny potencjał w zdobywaniu nowych umiejętności, które umożliwią im prawidłowe funkcjonowanie m.in. na płaszczyźnie opiekuńczo-wychowawczej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tarnowskich Górach na lata 2017 – 2020

Dokument został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w 2017 roku. Określone w nim zostały następujące cele strategiczne:

- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- ochrona ofiar i świadków przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy dla osób doświadczających przemocy,
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc,
- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Tarnowskich Górach na 2018 rok został uchwalony uchwałą Rady Miejskiej dla realizacji m.in. następujących działań związanych z nadużywaniem alkoholem i używaniem substancji psychoaktywnych:

- zmniejszenie szkód spowodowanych używaniem i nadużywaniem,
- zmiana nastawienia wobec problemu narkomanii oraz problemów alkoholowych,
- ograniczenie spożycia i zmiana struktury spożywania napojów alkoholowych,
- zmiana obyczajów związanych z używaniem alkoholu,
- zwiększenie dostępności pomocy profilaktycznej i psychospołecznej dla ofiar przemocy,
- zahamowanie tempa wzrostu liczby dzieci i młodzieży ich używających,
- poprawa stanu zdrowia i funkcjonowania społecznego osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zwiększenie wiedzy o skutkach ich działania na organizm człowieka,
- przeciwdziałanie agresji w szkole, w domu, na ulicy.

Ogółem wykonanie finansowe Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2018 roku, wyniosło **1 390 745 zł**, co stanowi 90,65% kwoty środków finansowych przeznaczonych na realizację programu.

Wieloletni plan gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy Tarnowskie Góry na lata 2013 - 2018

Plan jest uchwalany przez Radę Miejską i stanowi prognozę stanu technicznego zasobu, analizę potrzeb remontowych, określa zasady polityki czynszowej gminy, źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej oraz zasady zarządzania zasobem. W bieżącym roku zaistniała potrzeba uchwalenia nowego planu.

Program „Integracji usług publicznych Urzędu Miejskiego w Tarnowskich Górach i jego jednostek organizacyjnych”

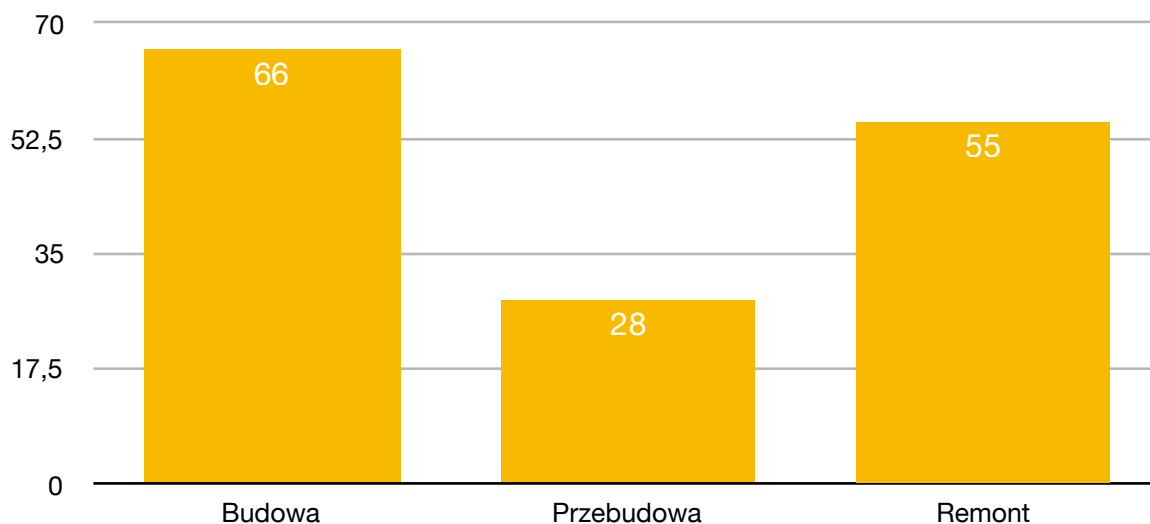
Zrealizowany w 2018 roku program o wartości **1 966 000 zł** obejmował modernizację miejskiej serwerowni poprzez dokupienie 2 serwerów, 2 macierzy dyskowych i 10 wirtualnych serwerów do obsługi systemów dziedzinowych, a także wyposażenia 30 jednostek organizacyjnych gminy w sprzęt, oprogramowanie i sieciowe systemy zabezpieczające. Z elektronicznym obiegiem dokumentów zintegrowano System Informacji o Terenie i wdrożono blisko 50 nowych e-usług oraz aplikację mobilną na smartfony. Wdrożono 3 nowe narzędzia zarządzające informacją w urzędzie oraz system konsultacji społecznych.

Wieloletni plan budowy i remontów dróg w Tarnowskich Górach

Dokument opracowany przez MZUiM ocenia stan gminnych dróg publicznych oraz potrzeby remontowe, modernizacyjne i inwestycyjne w tej sferze działania miasta. Dokument jest corocznie modyfikowany i uwzględnia potrzeby systemu komunikacyjnego miasta w zakresie remontowo-modernizacyjnym dróg powiatowych, a także związane z drogami wojewódzkimi i administrowanymi przez GDDKiA. Ograniczenia finansowe naszego miasta determinują możliwości oddziaływania na innych zarządców dróg, zwłaszcza poprzez udzielenie dotacji. Priorytetem programu jest utrzymanie infrastruktury drogowej Tarnowskich Gór w należyтым stanie.

Wykres 5. Potrzeby inwestycyjne, modernizacyjne i remontowe systemu miejskich dróg publicznych w zakresie drogownictwa [mln zł]

Projekty realizowane z udziałem środków europejskich

Wykorzystanie wsparcia finansowego Unii Europejskiej (również WFOŚiGW oraz Metropolitalnego Funduszu Solidarności Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii) w realizacji zadań wynikających z przyjętych w mieście polityk, wymaga szczególnie dokładnego planowania w zakresie zabezpieczenia wkładu środków własnych w realizowane zadania. Dobiegająca końca perspektywa wydatkowania środków unijnych 2014-2020 z zasadą „n+2” oznacza w roku bieżącym i nadchodzących latach znaczną kompresję kosztownych zadań inwestycyjnych. Stopień skomplikowania i rozmach tych zadań wyklucza możliwość wykonania większości z nich w cyklu jednorocznym; prace gminy w roku 2018 skupiały się na kończeniu zadań rozpoczętych w latach wcześniejszych i rozpoczynaniu nowych.

Tabela 30. Projekty realizowane w 2018 roku

Ip.	Tytuł	Źródło	Całkowita wartość zadania *) [zł]	Dofinansowanie [zł]
1	Termomodernizacja budynku SP 15 przy ul. Litewskiej 6 w Tarnowskich Górach	RPO WSL	3 177 281	2 618 509
2	Termomodernizacja budynku PG 3 przy ul. Zacisznej 17 w Tarnowskich Górach	RPO WSL	2 004 816	1 571 231

Ip.	Tytuł	Źródło	Całkowita wartość zadania *) [zł]	Dofinansowanie [zł]
3	Termomodernizacja budynku ZSP 4 przy ul. Powstańców Warszawskich 42 w Tarnowskich Górach	RPO WSL	1 556 086	1 322 673
4	Termomodernizacja budynku ZSP 1 przy ul. Słowackiego 34 w Tarnowskich Górach	RPO WSL	1 601 472	1 348 105
5	Termomodernizacja budynku ZSP 2 przy ul. Jagodowej 72 w Tarnowskich Górach	RPO WSL	1 121 511	953 284
6	My jesteŝmy przedszkolaki	RPO WSL	1 882 051	1 599 743
7	Źłobek szansą na powrót do pracy	RPO WSL	2 642 271	2 457 312
8	Integracja usług publicznych Urzędu Miejskiego w Tarnowskich Górach i jego jednostek organizacyjnych	RPO WSL	1 966 000	1 459 555
9	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ulicy Jodłowej	Metropolitalny Fundusz Solidarności	590 392	501 833
10	Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ulicy Tęczowej w Tarnowskich Górach	Metropolitalny Fundusz Solidarności	577 041	490 485
11	Strefa ruchu i zdrowia w Strzybnicy w Tarnowskich Górach	Metropolitalny Fundusz Solidarności	877 653	464 586
12	Budowa ulicy Hallera, Chmielewskiego, Bystrama w Tarnowskich Górach II etap	Metropolitalny Fundusz Solidarności	2 659 260	2 168 617
13	Dobre praktyki dla wzmacniania bioróżnorodności i aktywnej ochrony muraw galmanowych rejonu śląsko-krakowskiego - BioGalmany	POIŚ	2 478 801	2 106 981
14	Nowy Model - Lepsza Jakość	POWER	375 155	356 397
15	Termomodernizacja budynku SP 5 przy ul. Leśnej 23 w Tarnowskich Górach	RPO WSL	2 580 872	1 650 356
16	Termomodernizacja budynku SP 13 przy ul. Armii Krajowej 1 w Tarnowskich Górach	RPO WSL	2 414 843	1 915 715
17	Termomodernizacja dwóch budynków ZSP 3 przy ul. Źeromskiego 64 w Tarnowskich Górach	RPO WSL	3 046 456	2 068 038

Ip.	Tytuł	Źródło	Całkowita wartość zadania *) [zł]	Dofinansowanie [zł]
18	Termomodernizacja budynku SP 11 przy ul. Korola 38a w Tarnowskich Górach	RPO WSL	2 222 369	1 822 394
19	Termomodernizacja budynku Przedszkola 17 „Bajkowe Wzgórze” przy ul. Norweskiej 2 w Tarnowskich Górach	RPO WSL	1 527 281	1 184 487
20	Termomodernizacja budynku Przedszkola 20 przy ul. Morcinka 7 w Tarnowskich Górach	RPO WSL	1 185 823	775 280
21	Termomodernizacja budynku Przedszkola 2 przy ul. Gruźelki 17 w Tarnowskich Górach	RPO WSL	616 945	514 399
22	Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz oczyszczalni ścieków komunalnych w Tarnowskich Górach - IV Faza	Fundusz Spójności	7 042 430	3 658 179
23	Centrum Aktywności Seniorów	RPO WSL	2 642 271	2 457 312

*) W kolumnie „Całkowita wartość zadania” ujęto kwoty wynikające z podpisanych umów dotacyjnych.

Tabela 31. Wnioski o dofinansowanie opracowane i złożone w 2018 roku

Ip	Tytuł	Źródło	Całkowita wartość [zł]	Dofinansowanie [zł]	Lata realizacji
1	Nauczanie eksperymentalne szansą na rozwój kompetencji uczniów szkół podstawowych Gminy Tarnowskie Góry	RPOWSL	299 816	2 698 295	2019-2020
2	Remont zespołu budynków mieszkalnych w obszarze Sowice wraz z zagospodarowaniem otoczenia	RPOWSL	9 609 521	7 711 765	2019-2020
3	Odnawialne źródła energii poprawą jakości środowiska naturalnego na terenie Gmin Partnerskich: Tarnowskie Góry, Gaszowice, Jejkowice, Lyski, Krupski Młyn, Kuźnia Raciborska, Nędza, Lelów, Psary, Sośnicowice, Tworóg.	RPOWSL	69 625 951	52 747 452	2019-2020
4	Zwiększenie potencjału inwestycyjnego Gminy Tarnowskie Góry poprzez uzbrojenie terenów przemysłowych	RPOWSL	14 388 316	9 497 081	2019-2020

lp	Tytuł	Źródło	Całkowita wartość [zł]	Dofinansowanie [zł]	Lata realizacji
5	Adaptacja segmentu D budynku szkoły przy ul. Janasa 11 w Tarnowskich Górach na cele Centrum Aktywności Seniorów	RPOWSL	3 233 719	2 452 973	2019-2020

Ponadto, w ramach prac nad przygotowaniem wniosków o dofinansowanie, w 2018 roku trwały intensywne prace związane z projektem pn. „Rozbudowa centrum przesiadkowego wraz z budową infrastruktury rowerowej w mieście Tarnowskie Góry”. Projekt przewiduje rozbudowę i zagospodarowanie centrum przesiadkowego integrującego Dworce Autobusowy i PKP oraz budowę dróg rowerowych i infrastruktury towarzyszącej.

W ramach rozbudowy centrum przesiadkowego powstaną:

- parking typu park&ride ze 100 zadaszonymi miejscami parkingowymi dla samochodów osobowych,
- zatoka autobusowa,
- 6 miejsc postojowych dla pojazdów osobowych o napędzie elektrycznym wraz ze stacjami szybkiego ładowania,
- parking typu bike&ride ze 100 zadaszonymi miejscami postojowymi dla rowerów z punktem ładowania rowerów elektrycznych,
- jezdnie manewrowe,
- 28,2 km liniowa infrastruktura rowerowa o długości 28,2 km obejmująca drogi dla rowerów o długości ok. 11,5 m, drogi dla rowerów i pieszych o łącznej długości ok. 6,2 km, pasy dla rowerów o łącznej długości ok. 1,5 km i odcinki istniejących jezdni o łącznej długości ok. 9,0 km (prowadzenie rowerów w ruchu ogólnym, w tym kontraruch),
- tunel pieszo-rowerowy o długości ok. 146 m. Podłączenie nowego układu do sieci dróg publicznych przewiduje się za pomocą nowo projektowanej drogi od ul. Oświęcimskiej do ul. Częstochowskiej. Celem projektu jest zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego. Całkowita wartość projektu to 57 235 524 zł, z czego wnioskowana kwota dofinansowania to 48 650 196 zł.

W roku 2018 i latach wcześniejszych prowadzono uzgodnienia dotyczące możliwości sfinansowania dotacji ze środków Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego oraz pozyskania tytułu prawnego do ponadpółhektarowej nieruchomości w centrum miasta oraz pod torami kolejowymi (tunel) ze spółkami PKP Nieruchomości, PKP PLK S.A., PKP CARGO i kolejarskim związkami zawodowymi. W marcu br. uzyskano tytuły prawne do nieruchomości i złożono stosowny wniosek o dofinansowanie.

Najważniejsze zadania inwestycyjne i remontowe

Tabela 32. Najważniejsze zadania inwestycyjne, realizowane ze środków własnych gminy, zakończone w roku 2018

ZADANIE INWESTYCYJNE ZREALIZOWANE
Budowa kanalizacji sanitarnej w Pniowcu oraz w rejonach ulic: Tarninowa/Korola, Jodłowa, Tęczowa
Koncepcja rozbudowy kanalizacji w rejonach ulic: Wiśniowej, Słomianka, Morelowej, Pastuszki (boczna), Spacerowej, Grodzkiej - dokumentacja
Termomodernizacje budynków oświatowych (ZSP1, ZSP2, ZSP4, PG3, SP15)
Budowa placów zabaw w rejonach: Chopina/Kolorowej, Kościuszki, Torowej
Budowa boiska wielofunkcyjnego ze skoczniami (ZSP3)
Budowa strefy ruchu i zdrowia przy ul. Armii Krajowej
Przebudowa I piętra pawilonu sportowego przy ul. Wojska Polskiego - II etap
Rozbiórka budynku z zagospodarowaniem terenu przy ul. ks. Lewka 13
Budowa i uzupełnienie oświetlenia na terenie gminy, w tym dokumentacja

Ponadto zależna od gminy spółka MTBS zakończyła w roku 2018 zadanie p.n. „Budowa dwóch budynków mieszkalnych” (48 lokali mieszkalnych) o wartości **9 mln zł**.

Tabela 33. Najważniejsze zadania inwestycyjne rozpoczęte w 2018 roku

ZADANIE INWESTYCYJNE ROZPOCZĘTE (zakończenie w 2019 roku)
Rozbudowa placu zabaw i parkingu w Opatowicach przy ul. Pastuszki
Zagospodarowanie skweru przy ul. Głównej
Zagospodarowanie skweru przy ul. Morcinka/Litewskiej/Sielanka

Tabela 34. Najważniejsze zadania inwestycyjne zaplanowane do wykonania w 2019 roku

ZADANIE INWESTYCYJNE ZAPLANOWANE
Termomodernizacja placówek oświat.: SP5, SP13, SP11, ZSP3, P17, P20, P2
Budowa kanalizacji i wodociągu w rejonie ul. Biskupka
Dokumentacja projektowa kanalizacji sanitarnej w rejonach ulic: Starotarnowicka/Sielanka, Tuwima/Starowapienna, Siwцова oraz deszczowej w rejonie ulic Tołstoja i Raclawicka
Rozbiórka budynku po ZO TARMILO

Budowa skweru rekreacyjno-wypoczynkowego w Strzybnicy
Budowa strefy gospodarczej przy ul. Polnej (brownfield)
Budowa i uzupełnienie oświetlenia na terenie gminy (dokumentacja z 2018 r.)
Budowa placów zabaw w Strzybnicy i Lasowicach
Budowa miasteczka ruchu drogowego przy SP10
Budowa siłowni zewnętrznej i boiska do boule w Rybnej

Tabela 35. *Najważniejsze zadania remontowe przeprowadzone w 2018 roku*

ZADANIA REMONTOWE ZREALIZOWANE
Remont dróg wewnętrznych i dojazdowych
Remont budynku urzędu przy Sienkiewicza
Remont budynku Ratusza
Remont zabytkowej kapliczki w Bobrownikach Śląskich
Remont dachu szaletu miejskiego

Zadania inwestycyjne i remontowe związane z utrzymaniem układu dróg gminnych w Tarnowskich Górach omówiono w punkcie IXf.

VI. Współpraca z Organizacjami Pożytku Publicznego

Współpraca gminy Tarnowskie Góry z organizacjami pozarządowymi w roku 2018 oparta została na uchwalonym przez Radę Miejską w Tarnowskich Górach rocznym Programie współpracy Gminy Tarnowskie Góry z organizacjami pozarządowymi innymi podmiotami wymienionymi na rok 2018. Program powstał w wyniku konsultacji samorządu i organizacji pozarządowych w zakresie partnerskiego funkcjonowania na rzecz miasta Tarnowskie Góry i jego mieszkańców. Organizacje pozarządowe są dla samorządu bardzo ważnym partnerem w realizacji zadań publicznych. W roku 2018 zlecono organizacjom pozarządowym wykonanie około 150 zadań. Współpraca Gminy Tarnowskie Góry z organizacjami pozarządowymi opierała się, na przyjętych w Programie zasadach: pomocniczości, partnerstwa, suwerenności stron, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności. Miasto współpracowało z organizacjami pozarządowymi w wielu obszarach związanych z rozwojem oraz wsparciem działań na rzecz różnych grup społecznych.

W roku 2018 obszar priorytetowych zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe obejmował zadania związane z obchodami 100-lecia odzyskania niepodległości pn. „Kochamy naszą dużą i małą Ojczyznę”.

Współpraca finansowa Gminy Tarnowskie Góry z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego realizowana była głównie poprzez zlecanie zadań w trybie konkursowym. Dotowano również zadania w trybie tzw. małych grantów.

Program współpracy Gminy Tarnowskie Góry z organizacjami pozarządowymi na rok 2018 na realizację zadań publicznych przewidywał kwotę co najmniej 2 000 000 zł. Planowana kwota uległa zwiększeniu do ponad **3 000 000 zł**.

Współpraca pozafinansowa Gminy Tarnowskie Góry z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2018 polegała w szczególności na:

- wymianie informacji o kierunkach planowanych działań,
- opiniowaniu i konsultowaniu programu w zakresie współpracy, a także aktów prawnych w obszarach zainteresowania organizacji pozarządowych,
- wspólnej organizacji spotkań, imprez i realizacji programów,
- udziale przedstawicieli samorządu w spotkaniach z organizacjami pozarządowymi dotyczących wzajemnej współpracy oraz bieżących problemów,
- udzielaniu pomocy, informacji, doradztwa przez pracowników Urzędu Miasta oraz miejskich jednostek organizacyjnych zgodnie z ich kompetencjami,
- udzielaniu pomocy merytorycznej i organizacyjnej organizacjom pozarządowym,

- obejmowaniu przez Burmistrza Miasta Tarnowskie Góry patronatów honorowych w ważnych dla organizacji i miasta imprezach,
- wynajmowaniu wg preferencyjnej stawki lub użyczeniu lokali komunalnych na realizację zadań publicznych,
- funkcjonowaniu wspólnych, składających się z przedstawicieli samorządu i organizacji pozarządowych, komisji opiniujących oferty, które wpłynęły w ramach otwartych konkursów,
- konsultacjach, rozmowach i uzgodnieniach podejmowanych z Gminną Radą Działalności Pożytku Publicznego.

Tabela 36. Zestawienie zbiorcze dotacji udzielnych organizacjom pozarządowym w zakresie kultury, sztuki i dziedzictwa narodowego

Nazwa zadania	Liczba udzielnych dotacji	Kwota dotacji [zł]
Konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego „Wydarzenia kulturalne w 2018”	24	171 500
Małe granty - kultura	4	26 500
Konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego - zadanie priorytetowe	6	30 000
	34	228 000

Tabela 37. Zestawienie zbiorcze dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym w zakresie turystyki i krajoznawstwa

Nazwa zadania	Liczba udzielnych dotacji	Kwota dotacji [zł]
Konkurs ofert na realizację zadań z zakresu turystyki i krajoznawstwa	7	236 350
Małe granty - turystyka	5	35 601
	12	271 951

Tabela 38. Zestawienie zbiorcze dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym w zakresie ochrony zdrowia, w tym profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Nazwa zadania	Liczba udzielonych dotacji	Kwota dotacji [zł]
Konkurs ofert na realizację zadania publicznego z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym	2	123 000
Konkurs ofert na realizację zadania publicznego z zakresu zdrowia publicznego	13	318 925
Konkurs ofert na realizację zadania publicznego zakresu pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób	1	30 000
	16	471 925

Tabela 39. Zestawienie zbiorcze dotacji udzielonych na wspieranie rozwoju sportu oraz wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej

Nazwa zadania	Liczba udzielonych dotacji	Kwota dotacji [zł]
Wspieranie rozwoju sportu i realizacji celu publicznego Gminy - w sprawie rozwoju sportu w Tarnowskich Górach	18	950 000
Konkurs ofert na realizację zadań publicznych w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej oraz popularyzacji różnych dyscyplin sportu	50	1 090 553
	68	2 040 553

Ponadto w ramach współpracy z Organizacjami Pożytku Publicznego zostały podpisane umowy w kwocie **274 674 zł** w zakresie współpracy i współorganizacji wydarzeń w mieście.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi ma również swój wymiar niepieniężny; organizacje najmują (odpłatnie, nieodpłatnie lub z preferencyjnymi czynszami) i korzystają z użyczenia lokali wchodzących w zasób komunalny. Nieodpłatnie udostępniane są im także tereny i budynki gminne, a zwłaszcza budynki urzędu i instytucji kultury w celu organizacji zaplanowanych działań.

W 2018 roku miasto kontynuowało wieloletnią współpracę z organizacjami pozarządowymi, w zdecydowanej większości w wymienionych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie obszarach. Zlecone przez Miasto i realizowane przez organizacje pozarządowe zadania w sposób znaczący poprawiają jakość życia mieszkańców, mobilizując oraz angażując tarnogórzan do aktywnego spędzania czasu, a także udziału w życiu publicznym. We wszystkich obszarach, w ramach których Gmina Tarnowskie Góry zleciła organizacjom pozarządowym realizację

zadań publicznych, zostały one zasadniczo wykonane w sposób właściwy. Założone i spodziewane przez samorząd cele oraz rezultaty, które miały być wynikiem zleconych zadań publicznych zostały osiągnięte. Różnorodność pomysłów oraz kreatywność organizacji pozarządowych, pomoc finansowa Gminy oraz dobra współpraca obu sektorów wpłynęły, na - oceniane przeze mnie dobrze - zaspokojenie oczekiwań i potrzeb mieszkańców. Mnogość zadań zleconych organizacjom pozarządowym jest świadectwem zaufania samorządu dla organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne.

Obecnie na terenie miasta działa ponad 100 organizacji pozarządowych, z czego ok. 70 aktywnie współpracuje z samorządem. Stale wzrasta wymiennie wyrażona w złotych „wartość współpracy” Gminy Tarnowskie Góry z organizacjami pozarządowymi. Wartości niematerialnej „dodanej” nie sposób ocenić! To organizacjom pozarządowym Tarnowskie Góry zawdzięczają unikalny w skali kraju miejski klimat i umiejętność wspólnego, bezpiecznego przeżywania przez mieszkańców miejskich świąt i organizowanych w mieście rozlicznych dużych przedsięwzięć i małych eventów.

Na terenie miasta oprócz Powiatowej Komendy Państwowej Straży Pożarnej funkcjonują 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej z czego 3 działają w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. W jednostkach tych czynnie w akcjach ratowniczych uczestniczy 75 strażaków ochotników.

Gotowość bojowa ochotniczych straży pożarnych od lat utrzymywana jest na wysokim poziomie. W 2018 roku z budżetu Gminy na ten cel przeznaczono **441 978** złotych.

Dzięki wsparciu gminy jednostki OSP są bardzo dobrze wyposażone, a do akcji ratowniczych wyruszają nowoczesnymi wozami bojowymi. Gminne jednostki OSP wyekwipowaniem i wyszkoleniem nie odbiegają od zawodowych jednostek Straży Pożarnej.

Oprócz działań ratowniczych wolontariusze z jednostek OSP aktywnie uczestniczą m.in. w działalności:

- kulturalnej - muzycznej (np. Orkiestra Strażacka OSP w Pniowcu), organizacja festynów w swoich dzielnicach,
- edukacyjnej - szkolenie z zasad udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz zasad ewakuacji w placówkach oświatowych,
- sportowej - reprezentując OSP i Gminę na zawodach rangi krajowej i międzynarodowej.

VII. System oświaty

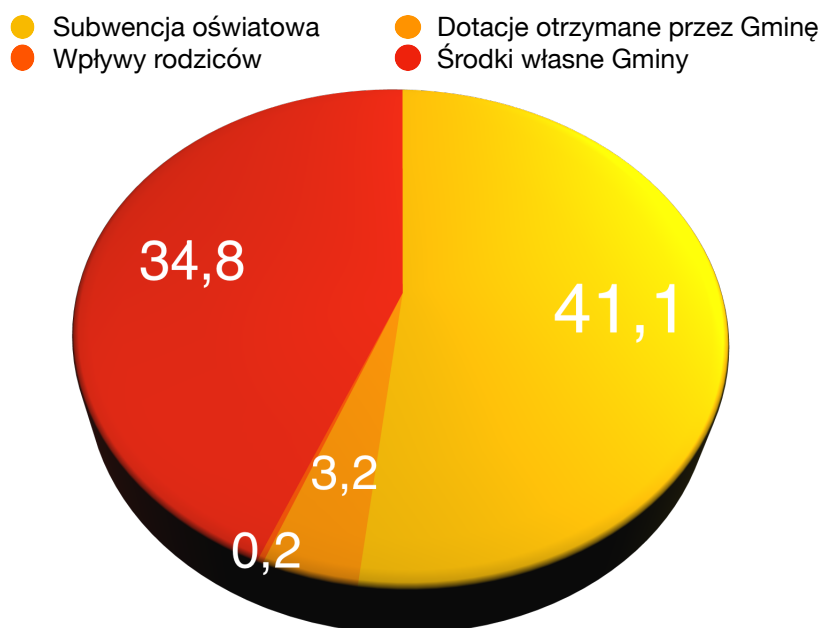
System oświaty w Tarnowskich Górach obejmował w 2018 roku prowadzenie szkół podstawowych (z klasami gimnazjalnymi) oraz przedszkoli; placówki niepubliczne są przez miasto dotowane środkami finansowymi proporcjonalnymi do poniesionych wydatków. System jest finansowany z państwowej subwencji, dotacji celowej, środków osób fizycznych (opłaty za przedłużony pobyt w przedszkolu) oraz przede wszystkim ze środków własnych gminy. Subwencja oświatowa nie pokrywa zazwyczaj 50% kosztów utrzymania systemu i to nie uwzględniając wykonanych wydatków inwestycyjnych. Statystycznie, najczęściej procentowo do systemu oświaty dopłacają średnie miasta nie będące jednocześnie powiatami, a najmniej gminy wiejskie.

Zadaniem subwencji oświatowej jest finansowanie zadań oświatowych, w tym głównie na prowadzenie przez gminę szkół, kształcenie uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego oraz uczniów 6-letnich, a dotacja przedszkolna pokrywa część kosztów prowadzenia przedszkoli. Ponadto corocznie trafiają do gminy środki dotacji na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe. W 2018 roku wysokość tej dotacji wynosiła.

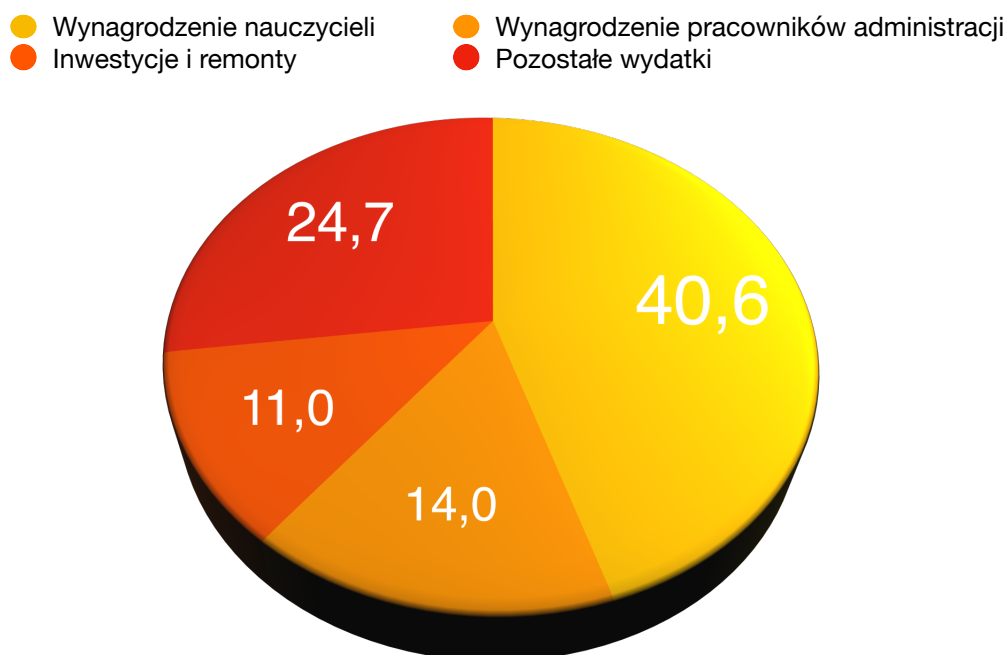
558 999 zł.

Zasady wynagradzania nauczycieli za pracę regulują przepisy: ustawa Karta Nauczyciela, Rozporządzenie MENiS oraz uchwała rady miejskiej. Zapisy uchwały określają wyłączny zakres kompetencyjny gminy: określenie wysokości dodatków motywacyjnych, funkcyjnych i za warunki pracy oraz wysokości nagród. W tych wyłącznych kwestiach dyrektorzy placówek oświatowych zawierają z pracownikami oświatowymi porozumienia.

Wykres 6. Struktura źródeł finansowania oświaty w 2018 roku [mln zł]

Wykres 7. Struktura wydatków oświatowych w 2018 roku [mln zł]

Oceniany rok kalendarzowy 2018 w systemie oświaty jest wypadkową dwóch lat szkolnych: 2017/2018 oraz 2018/2019, stąd konieczność przedstawiania niektórych informacji jako wypadkową części tych lat szkolnych.

W gminie w 2018 roku funkcjonowało 12 prowadzonych przez miasto szkół podstawowych, w tym 4 w zespołach szkolno-przedszkolnych. Ponadto w gminie w roku 2018 funkcjonowała jedna szkoła publiczna i dwie niepubliczne prowadzone przez podmioty inne niż JST.

W Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 13 w roku szkolnym 2017/2018 funkcjonowały 4 oddziały integracyjne, do których uczęszczało ogółem 71 uczniów w tym 17 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Natomiast w roku szkolnym 2018/2019 funkcjonowało 5 oddziałów integracyjnych, do których uczęszczało ogółem 94 uczniów w tym 20 uczniów z orzeczeniami.

W roku szkolnym 2017/2018 z nauczania indywidualnego korzystało 25 uczniów a w kolejnym roku 26 uczniów.

Tabela 40. Liczba oddziałów i uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę

Typ placówki	Rok szkolny 2017/2018		Rok szkolny 2018/2019	
	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Szkoły podstawowe - klasy	172	3 709	192	4 193
Oddziały gimnazjalne w SP	26	654	13	316
Ogółem	198	4 363	205	4 509

Do jednej klasy w 2018 roku uczęszczało średnio 22 uczniów. Najwięcej - około 25 uczniów w klasie w SP15, a najmniej w SP 16 w ZSP 2 – 12 uczniów w klasie.

Tabela 41. Wydatki na poszczególne szkoły z budżetu gminy w 2018 roku w przeliczeniu na jednego ucznia

Placówka	Kwota [zł]
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Ks. Franciszka Blachnickiego	9 900
Szkoła Podstawowa nr 5 im. Królowej Jadwigi	10 640
Szkoła Podstawowa nr 8 im. Pułku Ułanów Śląskich	10 643
Szkoła Podstawowa nr 9 im. Mikołaja Kopernika	10 035
Szkoła Podstawowa nr 10	12 607
Szkoła Podstawowa nr 11 im. Władysława Broniewskiego	8 086
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 13	9 684
Szkoła Podstawowa nr 15 Gwarków Tarnogórskich	9 607
Szkoła Podstawowa nr 6 Alfonsa Zgrzebnioka w ZSP 1	12 660
Szkoła Podstawowa nr 16 w ZSP 2	15 197
Szkoła Podstawowa nr 12 w ZSP 3	8 493
Szkoła Podstawowa nr 14 w ZSP 4	14 579

W 2018 roku, na prowadzenie szkół gmina wydatkowała **49 170 400 zł**. Kwota ta nie uwzględnia wydatków na remonty i inwestycje.

Wyniki przeprowadzonego w 2018 roku egzaminu gimnazjalnego wskazują - na tle powiatu tarnogórskiego i województwa śląskiego - na ponadprzeciętne przygotowanie naszych uczniów do egzaminu.

Tabela 42. Wyniki egzaminu gimnazjalnego na poziomie województwa śląskiego i powiatu tarnogórskiego

Zakres egzaminu	Wyniki egzaminu - średnia %		
	województwo śląskie	powiat tarnogórski	gmina Tarnowskie Góry
j. polski	67,87	68,13	71,89
historia i woś	58,87	59,62	63,72
matematyka	51,11	50,33	54,52
przedmioty przyrodnicze	55,38	55,14	52,52
j. angielski - poziom podstawowy	69,44	74,07	79,39
j. angielski - poziom rozszerzony	52,35	58,30	63,77
j. niemiecki - poziom podstawowy	52,32	53,91	53,83
j. niemiecki - poziom rozszerzony	57,27	63,65	75,40

Najlepsze wyniki kształcenia potwierdzili na egzaminie uczniowie włączonego do SP10, dawniejszego GP3 na Osadzie Jana.

W Tarnowskich Górach w 2018 roku funkcjonowało 18 przedszkoli, w tym 4 w zespołach szkolno przedszkolnych, dla których gmina jest organem prowadzącym. W Przedszkolu nr 2 funkcjonował jeden oddział specjalny dla 5 wychowanków z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, natomiast w Tęczowym Przedszkolu z Oddziałami Integracyjnymi nr 24 jeden oddział integracyjny, do którego uczęszczało 20 wychowanków w tym 4 z orzeczeniami.

Na obszarze gminy funkcjonowały również placówki przedszkolne prowadzone przez inne podmioty niż jednostki samorządu terytorialnego. Liczba tego typu placówek kształtowała się następująco:

- 3 przedszkola publiczne,
- 5 przedszkoli niepublicznych,
- 1 punkt przedszkolny.

Tabela 43. Liczba oddziałów i uczniów w przedszkolach prowadzonych przez gminę

Typ placówki	rok szkolny 2017/2018		rok szkolny 2018/2019	
	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Liczba dzieci
Przedszkola	82	1 877	82	1 863

Tabela 44. Wydatki przedszkoli z budżetu gminy w 2018 roku, w przeliczeniu na jednego wychowanka

Placówk	Koszt [zł]
Przedszkole nr 1 Wesoła Jedyneczka	12 096
Przedszkole nr 2	14 628
Przedszkole nr 4	12 595
Przedszkole nr 5	10 091
Przedszkole nr 6	12 720
Przedszkole nr 9 Akademia Przedszkolaka	11 171
Przedszkole nr 11	13 312
Przedszkole nr 12	10 508
Przedszkole nr 17 Bajkowe Wzgórze	10 419
Przedszkole nr 20	10 853
Przedszkole nr 21	14 433
Przedszkole nr 22	10 097
Tęczowe Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 24	10 912
Przedszkole nr 26	12 002
Przedszkole nr 8 w ZSP 1	11 495
Przedszkole nr 23 w ZSP 2	14 787
Przedszkole na 13 w ZSP 3	11 324
Przedszkole na 18 w ZSP 4	11 619

W 2018 roku, na prowadzenie przedszkoli, gmina wydatkowała **27 736 981 zł**. Kwota ta nie uwzględnia wydatków na remonty i inwestycje.

Na remonty i inwestycje przeprowadzone w placówkach oświatowych, dla których gmina jest organem prowadzącym, wydatkowano w 2018 roku **10 997 317 zł**.

Tabela 45. Zatrudnienie nauczycieli oraz pracowników administracji i obsługi w placówkach

prowadzonych przez gminę

Typ placówki	Rok szkolny 2018/2019					
	Nauczyciele		Administracja i obsługa		Ogółem	
	etaty	osoby	etaty	osoby	etaty	osoby
Przedszkola samodzielne	161,41	187	143,75	155	305,16	342
Szkoły podstawowe samodzielne	361,57	391	127,26	141	488,83	532
Zespoły szkolno - przedszkolne	96,49	116	45,81	56	142,30	172
Ogółem	619,47	694	316,82	352	936,29	1 046

Zmiany prawne w systemie oświaty w ostatnich latach spowodowały osiągnięcie przez znaczącą część nauczycieli (59%) najwyższego stopnia awansu zawodowego - nauczyciela dyplomowanego. Nauczycieli dyplomowanych i mianowanych jest łącznie ponad 80%, a stażystów zaledwie nieco ponad 4%.

Tabela 46. Kwoty wynagrodzeń nauczycieli (brutto) w gminnych placówkach oświatowych w 2018 r.

Stopień awansu zawodowego	Wydatki poniesione na wynagrodzenia nauczycieli [zł]	Kwota wynagrodzenia wymagana do osiągnięcia na podstawie art. 30 ust. 3 KN. [zł]	Różnica [zł]	Średniomiesięczne wydatki na wynagrodzenia na 1 etat [zł]
nauczyciele stażyści	983 873	956 833	27 490	2 939
nauczyciele kontraktowi	3 758 443	3 551 940	206 503	3 366
nuczyciele mianowani	4 354 936	4 192 210	162 726	4 283
nauczyciele dyplomowanie	24 867 595	23 261 069	1 606 527	5 633

W roku 2018 nie zaistniała w naszej gminie konieczność wypłat dodatków do średnich wynagrodzeń nauczycieli (mechanizm uruchamiany w sytuacji nieosiągnięcia przez nauczycieli wymaganych kwot wynagrodzeń - art.30a KN).

Organ prowadzący szkołę lub przedszkole odpowiada za działalność placówki oświatowej poprzez w szczególności: zapewnienie warunków jej działania w tym niezbędnych inwestycji i remontów, zapewnienie obsługi administracyjnej i organizacyjnej oraz wyposażenie placówki w pomoce dydaktyczne i sprzęty. Gmina Tarnowskie Góry nie jest jedynym organem prowadzącym dla placówek oświatowych na terenie naszego miasta.

Tabela 47. Placówki prowadzone przez podmioty inne niż JST

Typ placówki	Rok szkolny 2017/2108		Rok szkolny 2018/2019	
	liczba oddziałów	liczba uczniów	liczba oddziałów	liczba uczniów
przedszkola publiczne	20	270	23	306
przedszkola niepubliczne	14	258	17	258
punkty przedszkolne	1	17	2	21
szkoły podstawowe publiczne	14	390	16	421
szkoły podstawowe niepubliczne	2	22	5	52
gimnazja	1	10	0	0
ogółem	52	967	63	1 058

Placówki prowadzone przez w/w placówki otrzymały w 2018 roku z budżetu miasta dotację w wysokości **12 124 926 zł** (wzrost o ponad 11% w stosunku do roku 2017).

Od 2015 roku w strukturach miasta funkcjonuje Zespół Obsługi Placówek Oświatowych zapewniający wszystkim miejskim placówkom oświatowym oraz żłobkowi, wspólną obsługę administracyjną i finansową. Wcześniej zadania te szkoły, przedszkola i żłobek wykonywały samodzielnie. Zespół zatrudniał w 2018 roku na stanowiskach administracyjnych 18 osób, a koszt jego działalności wyniósł: **1 792 587 zł**.

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo Oświatowe, gmina zapewniała w minionym roku bezpłatny transport oraz opiekę w czasie transportu, bądź też zwrot kosztów przejazdu uczniom posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, do szkół lub placówek, w których uczniowie ci realizowali obowiązek szkolny.

Łączne wydatki na to zadanie w 2018 roku pochłonęły kwotę: **314 649 zł**.

Gmina Tarnowskie Góry zapewnia opiekę najmłodszym swoim mieszkańcom poprzez prowadzenie Żłobka Publicznego nr 1. Żłobek prowadzony jest w trzech lokalizacjach, w dzielnicach: Śródmieście-Centrum, Stare Tarnowice i Strzybnica. W żłobku przygotowano miejsca dla 135 dzieci. W 2018 roku zwiększono liczbę miejsc w żłobku o 15 w ramach programu „Żłobek Szansą na powrót do pracy”, na realizację którego pozyskano środki w wysokości około **160 000 zł** z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa. W 2018 roku na prowadzenie żłobka gmina wydała ze środków własnych **1 917 896 zł**, w tym **82 440 zł** na remonty.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują 3 żłobki prowadzone przez inne podmioty niż jednostki samorządu terytorialnego, które zapewniają 73 miejsca. Obecnie uczęszcza do nich 52 dzieci.

Tarnowskie Góry dysponują sprawnym systemem oświatowym, nadążającym za dynamicznie rosnącymi oczekiwaniami ze strony społeczeństwa. Z obawą należy jednak podchodzić do gwałtownie rosnących kosztów systemu, czemu - w świetle tegorocznych strajków nauczycielskich - poświęcić należałoby czas w debacie o funkcjonowaniu oświaty w naszym kraju, regionie i mieście.

VIII. Opieka społeczna i ochrona zdrowia

W Tarnowskich Górach prowadzi działalność Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, będący jednostką budżetową gminy, koordynujący i realizujący w imieniu i na rzecz miasta zadania z zakresu pomocy społecznej, a także świadczenia rodzinne i wychowawcze.

W 2018 roku pomocą społeczną w formie świadczeń pieniężnych, usług oraz pracy socjalnej objęto łącznie 1 178 rodzin. Liczba osób w rodzinach świadczeniobiorców wyniosła 2 461 (4,35% mieszkańców miasta), co oznacza spadek o blisko 16% w stosunku do roku 2017. Aż 93% klientów MOPS skorzystało ze świadczeń pieniężnych; pozostali (7%) korzystali ze świadczeń niepieniężnych. Większość klientów MOPS, to osoby w wieku produkcyjnym (53%), niemal co trzecia osoba korzystająca z usług ośrodka to dziecko do 17. roku życia, a pozostali klienci byli w wieku poprodukcyjnym.

Spadek liczby rodzin objętych świadczeniami spowodowany jest m.in. ogólnym spadkiem bezrobocia (a wręcz brakiem rąk do pracy) oraz wprowadzeniem świadczenia wychowawczego, które pozwoliło rodzinom z dziećmi na rezygnację z innych świadczeń pomocowych.

Tabela 48. Wydatki MOPS z podziałem na zadania własne gminy i zadania zlecone gminie w 2018 roku

Rodzaj świadczenia	Ogółem [zł]	Zdania własne gminy [zł]	Zdania zlecone gminie [zł]
Zasiłki stałe	1 044 814	1 044 814	
Zasiłki i pomoc w naturze	1 810 949	1 810 949	
Obsługa pozostałych świadczeń	5 938 925	5 891 880	47 045
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	39 566	39 566	
Świadczenie usług opiekuńczych	445 595	422 528	24 067
Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	184 382	91 520	92 862
Pozostała działalność. Koszty wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	7 035		7 035
Koszty pobytu w domach pomocy społecznej	2 276 869	2 276 869	
Ośrodki wsparcia i mieszkania chronione	1 578 219	1 578 219	
Program „Pomocy państwa w zakresie dożywiania”	1 059 147	1 059 147	

Rodzaj świadczenia	Ogółem [zł]	Zdania własne gminy [zł]	Zdania zlecone gminie [zł]
Program osłonowy wsparcia osób niepełnosprawnych, projekt „Nowy Model - Lepsza Jakość”	245 912	245 912	
Karta Dużej Rodziny	1 324		1 324
Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, składki na ubezpieczenie społeczne, wsparcie dla kobiet w ciąży	16 889 085	382 043	16 507 041
Pomoc państwa w wychowaniu dzieci Program 500+	31 535 418		31 535 418
Współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo - wychowawczych Program „Dobry start” 300+	2 934 869	926 792	2 008 077
Dodatki mieszkaniowe, dodatek energetyczny	1 813 333	1 783 576	29 758
Razem	67 806 149	17 553 813	50 252 336

Działalność ośrodka obejmująca świadczenia w zakresie pomocy społecznej, to szeroki wachlarz przedsięwzięć własnych gminy i zleconych gminie.

Świadczenia realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej to świadczenia pieniężne i niepieniężne. Głównym powodem przyznawania świadczeń pieniężnych w 2018 roku był problem ubóstwa oraz długotrwałej choroby. Kolejną ważną przyczyną objęcia wsparciem było występowanie bezrobocia, a w dalszej kolejności niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Poza wyżej wymienionymi problemami istniał szereg innych zdiagnozowanych dysfunkcji, które występowały w mniejszym natężeniu jednak miały istotny wpływ na życie społeczne. Należały do nich między innymi przemoc w rodzinie, bezdomność oraz problemy osób starszych.

Problem ubóstwa (dochód osoby samotnej poniżej 701 zł/miesiąc; w gospodarstwie wieloosobowym poniżej 528 zł/miesiąc) zdiagnozowano w 603 rodzinach korzystających z pomocy, co stanowi ponad 51% wszystkich rodzin objętych wsparciem. Problem ubóstwa zmniejszył się o 20% w stosunku do roku poprzedniego.

W 2018 roku ogólna liczba mieszkańców w gminie powyżej 65. roku życia wynosiła 10 756 osób, co stanowi 18,26% ogólnej liczby mieszkańców. Zjawiskiem, którego nie można wykluczyć jest wzrost liczby seniorów niepełnosprawnych i wymagających opieki. Coraz więcej ludzi osiąga tzw. wiek sędziwy, w którym drastycznie wzrasta ryzyko nagłego pogorszenia stanu zdrowia i obniżenia ogólnej sprawności fizycznej. W dzielnicach Osada Jana, Strzybnica i Centrum, mamy do czynienia ze strukturą ludności w okresie wyraźnego starzenia się.

Gmina wspiera osoby starsze głównie poprzez system pomocy społecznej, udzielając świadczeń finansowych i pozafinansowych oraz wprowadzając programy osłonowe, a także poprzez :

- usługi opiekuńcze (177 osób - wzrost o ponad 11%),
- kierowanie do dziennych domów pomocy; w gminie działają Dzienny Dom Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych przy ulicy Bytomskiej (60 miejsc) oraz Dzienny Dom Pomocy dla Niepełnosprawnych przy ul. Strzybnickiej (20 miejsc),
- kierowanie do domów pomocy społecznej (w 2018 roku 96 mieszkańców przebywało w DPS, z czego gmina dopłacała do pobytu 93 osobom; na koniec roku 2017 tarnogórczan oczekiwało na umieszczenie w domu pomocy).

Rozwój polityki senioralnej będzie głównym wyzwaniem naszego miasta w najbliższych latach.

Coraz rzadziej spotykamy się z bezrobociem, jako podstawa do objęcia rodziny pomocą społeczną. Liczba bezrobotnych w 2018 roku spadła o ponad 16% w stosunku do roku 2017 (zarejestrowanych było 1 255 osób poszukujących pracy). Problem bezrobocia identyfikujemy z 552 rodzinami tj. 21,5% wszystkich wspieranych rodzin.

Gmina poprzez MOPS prowadzi Schronisko dla Bezdomnych przy ul. Sienkiewicza (30 miejsc), które dysponuje ponadto Ogrzewalnią (10 miejsc). W roku 2018 z tej formy pomocy skorzystało 128 osób (głównie mężczyźni w wieku 41-60 lat). O bezdomności przesądza fakt niezamieszkiwania w lokalu z powodu jego braku lub istotnej przeszkody w jego użytkowaniu. Zjawisko wiąże się często z nieumiejętnością przystosowania się jednostki do sytuacji społeczno-ekonomicznej. Barierami uniemożliwiającymi trwałe i skuteczne wyjście z bezdomności są: brak legalnej pracy, alkoholizm, brak zameldowania na pobyt stały, zły stan zdrowia, bierna postawa, niska samoocena, konflikty z prawem oraz obciążenia alimentacyjne. Ponadto w strukturach MOPS funkcjonuje Zespół Mieszkań Chronionych znajdujący się przy ul. Grzybowej. W jego skład wchodzi 12 mieszkań (jedno zlokalizowane przy ul. Bema), w których znajduje się 57 miejsc. Z pobytu mogą korzystać osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej m.in. osoby doświadczające przemocy domowej, matki samotnie wychowujące dzieci, osoby niepełnosprawne czy zagrożone bezdomnością. W roku 2018 w ZMCh zamieszkiwały 74 osoby.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych występowała wśród 339 rodzin (28,78%) korzystających z pomocy społecznej. Wśród tych rodzin 154 to rodziny niepełne, a 30 to rodziny wielodzietne. Z usług asystenta rodziny skorzystało 50 rodzin, wśród których 19 rodzin zostało zobowiązanych do tej formy wsparcia przez Sąd. Na dzień 31 grudnia 2018 w pieczy zastępczej przebywało 77 dzieci, z czego 22 dzieci w instytucjonalnej a 55 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej. Sześćoro dzieci opuściło pieczę zastępczą.

W strukturach MOPS funkcjonował w 2018 roku zespół do spraw przeciwdziałania przemocy wykonujący zadania związane z obsługą procedury Niebieskiej Karty. W minionym roku procedurą objętych było 148 rodzin (spadek o blisko 20%). Przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie objęto 0,93% mieszkańców.

MOPS w Tarnowskich Górach realizuje zróżnicowane programy miejskie, rządowe i projekty o charakterze socjalnym:

- **Program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020.**
Z pomocy w formie posiłku w ramach programu na podstawie decyzji skorzystały 603 osoby, w tym 155 dzieci do 7. roku życia i 341 dzieci do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. W ramach programu wypłacono zasiłki celowe na żywność dla 466 rodzin, w których przebywało 1135 osób.
- **Program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020”** – obowiązuje od marca 2018 roku. W ramach programu udzielono wsparcia 33 dzieciom.
- **Program miejski osłonowego „Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Tarnowskich Górach na lata 2018 - 2022”.** Celem Programu jest ułatwienie dostępu do udziału w rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. W ramach programu udzielono pomocy w formie zapewnienia dowozu osób niepełnosprawnych do ośrodków wsparcia oraz WTZ (34 osoby) oraz udzielenia wsparcia psychologicznego osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom (3 osoby). Koszt realizacji programu w 2018 roku wyniósł 60 340 zł.
- **Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020** współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Celem Programu jest wsparcie osób i rodzin podlegających deprivacji materialnej polegającej na braku możliwości zaspokojenia potrzeb żywnościowych. Na terenie gminy zadanie było realizowane pn. „Prowadzenie dla mieszkańców gminy Tarnowskie Góry punktu wydawania żywności pozyskanej z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020 w roku 2018.” Żywność wydawana była dwa razy w tygodniu w lokalu przy ul. Strzeleckiej. W ramach Programu przewidziano działania towarzyszące w formie bezpłatnych warsztatów i szkoleń dotyczących m.in.: przygotowywania posiłków, zdrowego odżywiania, sprawnego zarządzania budżetem domowym, zapobiegania marnowaniu żywności. Z programu skorzystało 1215 osób przebywających w 530 rodzinach.
- **Projekt socjalny „Szlakiem wiedzy i kultury”** Celem projektu socjalnego „Szlakiem wiedzy i kultury” było wsparcie działań pomocowych Miejskiego Ośrodka Pomocy

Spółecznej podejmowanych wobec mieszkańców Zespołu Mieszkań Chronionych i mieszkańców Sobic poprzez edukację oraz kształtowanie tożsamości społecznej. W 2018 roku zorganizowano m.in.: wyjazdowe warsztaty zajętkowe dla 12 dzieci, wyjazd do sztolni „Luiza” w Zabrze dla 11 osób dorosłych, wyjazd na spektakl do filharmonii w Katowicach dla 11 osób. Koszt programu wyniósł 3 677 zł.

- **Projekt socjalny „Grupa wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie”** Projekt dedykowany dla osób chorych i zaburzonych psychicznie będących klientami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach. Celem głównym projektu była poprawa funkcjonowania społecznego i psychicznego osób chorych i zaburzonych. Grupa wsparcia prowadzona była przez psychologa - pracownika MOPS.
- **Program „Karta Dużej Rodziny”:**
 - wpłynęły 92 wnioski o wydanie Kart Dużej Rodziny,
 - 468 osobom wydano karty tradycyjne,
 - 299 osobom wydano karty elektroniczne,
 - 299 osobom wydano karty tradycyjne i elektroniczne.

Najpokaźniejszą pozycją w budżecie MOPS (blisko **58 mln zł**) były w 2018 roku świadczenia rodzinne i wychowawcze. Przybliżę najważniejsze z tych świadczeń.

Świadczeniami w formie zasiłków rodzinnych oraz dodatków do zasiłków rodzinnych objęto 3 994 rodziny, w których przebywało 9 058 osób (15% ogółu mieszkańców). Wypłacono 71 579 świadczeń rodzinnych na kwotę **14 456 797 zł**. Systematycznie wzrasta liczba świadczeń rodzinnych oraz wydatków na ich wypłatę. Dla porównania w 2017 roku wypłacono 67 974 świadczeń rodzinnych na kwotę **13 351 042 zł**.

W raportowanym okresie wypłacono 26 740 świadczeń opiekuńczych na kwotę **6 995 374 zł**. Dla porównania: w 2017 roku wypłacono 25 990 świadczeń opiekuńczych na kwotę **6 524 049 zł**.

Osobom, które pobierają świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opłaca składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. W 2018 roku opłacono w sumie 2 701 składek na sumę **800 478 zł**.

W ramach świadczenia „Za życiem”: wypłacono 3 jednorazowe świadczenia na sumę **12 000 zł** z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Najpoważniejszą pozycją wśród świadczeń wychowawczych i opiekuńczych w 2018 roku były świadczenia realizowane w ramach programu 500+: otrzymało 5 872 dzieci z 4 164 rodzin. Wypłacono 62 327 świadczeń na sumę **31 061 159**. Porównując z 2017 rokiem nastąpił nieznaczny spadek (w 2017 roku wypłacono 63 604 świadczeń, na kwotę **31 680 611 zł**).

W okresie od 1 lipca 2018 roku do 31 grudnia 2018 wypłacono 6 483 jednorazowych świadczeń po 300 zł, na łączną kwotę **1 943 850 zł** w ramach programu „Dobry start”.

Ze świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego w 2018 roku skorzystało 4,18% mieszkańców gminy. Należne świadczenia wypłacono 320 rodzinom na kwotę **1 692 480 zł**. Dla dzieci do 17 roku życia kwota świadczeń wyniosła **1 397 360 zł**. Wyegzekwowano od dłużników alimentacyjnych kwotę **566 359 zł**. Skierowano do organów egzekucyjnych 317 wniosków oraz informacji dotyczących przyłączenia do postępowania egzekucyjnego oraz 275 zawiadomień na policję w sprawie uchylania się obowiązku alimentacyjnego dłużników.

Z dodatków mieszkaniowych i energetycznych skorzystało 4,18% mieszkańców gminy (933 gospodarstw domowych, 2 465 osób w rodzinach) na kwotę **1 783 330 zł**. Dodatek energetyczny przyznano dla 245 gospodarstw (612 osób w rodzinach) na kwotę **29 174 zł**.

Ponad **270 tys. zł** wydatkowaliśmy w 2018 roku na szkolne stypendia socjalne (428 uczniów) oraz zasiłki szkolne (11 uczniów). 80% tej kwoty pochodziło z dotacji z budżetu państwa. Dodatkowo gmina przeznaczyła 25 tys.zł na stypendia za wyniki w nauce (173 uczniów).

Charakter pomocy społecznej świadczonej przez MOPS, wiąże się z rygorystycznym przestrzeganiem procedur, te zaś wymuszają odpowiednie standardy etatyzacyjne.

Tabela 49. Etatyzacja Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2018 roku

Funkcja	Osoby	Etaty
Pracownicy administracyjni (w tym kadra zarządzająca + stanowiska pomocy administracyjnej)	64	60,82
Pracownicy socjalni	34	33,75
Asystenci rodziny	6	6
Terapeuci / Rehabilitanci	5	5
Opiekunowie	7	7
Pracownicy obsługi	12	11
Razem	128	123,57
w tym zastępstwa	6	5,5

Wydatki poniesione na wynagrodzenia pracowników, koszty utrzymania Ośrodka oraz koszty obsługi świadczeń (w tym finansowanych z budżetu państwa) wyniosły w 2018 roku **8 415 429 zł**, tj. 12,41% ogółu wydatków.

W ramach posiadanych kompetencji, gmina Tarnowskie Góry w roku 2018 realizowała następujące zadania z zakresu ochrony zdrowia:

- „**Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) Miasta Tarnowskie Góry na lata 2015-2018**”; na zaszczepienie 63 dziewczynek wydatkowano ponad **36 tys. zł**,
- „**Profilaktyka zdrowotna dzieci w związku z narażeniem środowiskowym na ołów**”; w ramach programu przebadano 347 dzieci, a 319 dzieciom dofinansowano wyjazdy profilaktyczno-zdrowotne; koszt realizacji zadania wyniósł **40 000 zł**,
- współpracowano z Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w zakresie edukacji zdrowotnej.

Gmina realizowała w 2018 zadania wynikające z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w Tarnowskich Górach na 2018 rok. Działania te są corocznie, oddzielnie raportowane Radzie Miejskiej. Na terenie miasta działa Tarnogórski Ośrodek Terapii Uzależnień SPZOZ, dla którego organizatorem jest gmina. Misją ośrodka jest „Jesteśmy po to, aby pomagać osobom w kryzysie wykorzystując całą swoją wiedzę i zaangażowanie w dążeniu do zdrowia pacjentów”. Działalność ośrodka jest finansowana z:

1. kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia (kontrakt do 2023 roku), w ramach którego prowadzone są poradnie i oddział dzienny terapii uzależnień (wartość kontraktu wyniosła 865 297 zł),
2. umów na realizację programów profilaktycznych oraz działalność punktu konsultacyjno-informacyjnego i świetlicy socjoterapeutycznej,
3. umowy z Krajowym Biurem ds. przeciwdziałania Narkomanii.

W 2018 roku z usług TOTU skorzystało ponad 1400 pacjentów; niemal 53% zarejestrowało się po raz pierwszy. Oprócz finansowanych przez NFZ poradni, ośrodek prowadzi działalność w formie programów profilaktycznych, prowadzenia świetlicy socjoterapeutyczne „Kryjówka” (opieka nad 40 dzieci), ambulatoryjnego programu terapii osób uzależnionych od hazardu oraz z zaburzeniami kontroli popędów lub impulsów (37 pacjentów).

Tabela 50. Wykaz dotacji udzielonych przez gminę innym podmiotom niż organizacje pozarządowe na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

BENEFICJENT	KWOTA DOTACJI [zł]
TOTU SPZOZ w Tarnowskich Górach	288 797
TCK w Tarnowskich Górach	116 000
MBP w Tarnowskich Górach	26 320

System opieki społecznej w Tarnowskich Górach adresuje swoje usługi do odbiorców z grup zróżnicowanych wiekowo gdzie głównym kryterium udzielania pomocy jest sam fakt jej oczekiwania oraz do grup społecznych wymagających wsparcia z powodów okresowych i stałych trudności finansowych lub/i występujących w rodzinach różnych dysfunkcji. Udzielanie pomocy wiążemy z funkcją profilaktyczną, starając się zapobiegać uzależnieniu się klientów miejskiego ośrodka od udzielanej im pomocy społecznej. Bo przecież pomocniczość gminy w tym zakresie oznacza udzielanie pomocy tym, którzy jej potrzebują. To warunek zachowania podmiotowości przez oczekujących pomocy mieszkańców gminy.

IX. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców

W piramidzie ludzkich potrzeb najniższe piętra zajmują potrzeby fizjologiczne (dostęp do wody, żywności, mieszkania), a najwyższe potrzeby związane z samorealizacją. Zadaniem gminy jest zaspokajanie - w miarę możliwości - potrzeb najbardziej podstawowych, jak i tych wyższych.

Bieżące utrzymanie miasta ma na celu ciągłe utrzymanie tego złożonego organizmu w gotowości do zapewnienia mieszkańcom dostępu do usług gwarantujących wymagany przez nich poziom życia - poziom zaspokajania potrzeb. Z szacunku dla podmiotowości każdego mieszkańca powinniśmy stwarzać swoim mieszkańcom warunki umożliwiające samodzielny realizację własnych potrzeb, bez zbędnej w te działania ingerencji.

IXa Gospodarka wodno - ściekowa

Gmina Tarnowskie Góry w 2018 roku realizowała zadanie wraz z wybranym w 2001 roku, naturalnym monopolistą, operatorem systemu wodno-kanalizacyjnego, tj. Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach. Zważywszy na postanowienia umowy wdrożeniowej zawartej między miastem, a właścicielem większościowego pakietu udziałów w spółce (dziś koncern Veolia), to na mieście spoczywa główny ciężar inwestycyjny w omawianej dziedzinie. Spółka posiada i realizuje Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych będących w posiadaniu PWiK na lata 2016-2026, a więc do końca obowiązywania umowy spółki.

W 2018 roku wykonano następujące założenia planu:

- rozwój i modernizację sieci wodociągowej w ulicach: Obwodowa (w zakresie zmiany dokumentacji projektowej), Batalionów Chłopskich, Majakowskiego, Kolejarzy, Maszynistów, Torowej, Semaforowej, Kierunkowej, Konduktorskiej, Nowej. Al. Kwiatów, Słoneczników, Repeckiej (projekt + wykonanie);
- budowa i odpłatne przejęcia sieci i przyłączy wodociągowych w tym budowa sieci w ulicach: Parkowa – Mała, Mała, 11 Listopada, Świerkowa;
- rozwój i modernizację sieci kanalizacyjnej, w tym modernizację: kanalizacji ogólnospławnej ul. Mickiewicza, Strzelecka, Gliwicka (metoda bez wykopowa), kanalizacji deszczowej ul. Częstochowska.

W 2018 roku poniesione przez **PWiK** nakłady wyniosły łącznie **1 455 937 zł**. W tym czasie **gmina** oddała do użytkowania 22,5 km sieci kanalizacyjnej o wartości blisko **15 mln zł**.

W raportowanym okresie złożono do urzędu 38 wniosków o udzielenie dotacji do podłączeń kanalizacyjnych, z których 28 na łączną kwotę **49 682 zł** rozpatrzono w 2018 roku, a pozostałe 10 w roku bieżącym.

W 2018 roku obowiązywały na terenie miasta taryfy za dostawę wody i odprowadzanie ścieków na poziomie 2016 roku. Rada Miejska w Tarnowskich Górach odmawiając zatwierdzenia taryf przedstawionych przez przedsiębiorstwo (do dziś kwestia nierozstrzygnięta administracyjnie) wprowadziła - po niespodziewanie niekorzystnej dla gminy decyzji Wojewody Śląskiego uchylającej uchwałę Rady - dopłaty do wszystkich grup taryfowych w wysokości 0,27 zł do 1m³ wody oraz 2,04 zł do 1m³ ścieków. Na ten cel wydatkowano w roku ubiegłym **4 622 943 zł**.

W 2018 r. zmiana przepisów Ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, wprowadziła nową instytucję odpowiedzialną między innymi za zatwierdzanie wniosków taryfowych. Nowy Organ Regulacyjny – dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, w 2018 roku nie zatwierdził nowych taryf wnioskowanych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji. Na dzień sporządzania raportu sprawa ta nadal była procedowana, podobnie jak poprzednie wnioski taryfowe, które były kwestionowane przez Radę Miejską w 2017 roku.

Ścieki bytowe oczyszczane są w Tarnowskich Górach w spełniających wszystkie normy środowiskowe oczyszczalniach: Repty i Leśna (własność PWiK) oraz Centralna Oczyszczalnia Ścieków (własność gminy). Gmina w 2018 roku zakupiła dla COŚ oraz funkcjonujących przepompowni ścieków urządzenia za kwotę **556 000 zł**. Za odprowadzanie wód deszczowych i roztopowych do sieci kanalizacyjnych poniesiono - zgodnie z obowiązującą do dziś taryfą - wydatek **815 343 zł**. Utrzymanie zbiornika retencyjnego przy ul. Wielkopolskiej kosztowało ponad **7 000 zł**.

Zgodnie z nową ustawą Prawo wodne, od 2018 roku gmina jest zobowiązana ponosić opłaty na rzecz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, na podstawie uzyskanych pozwoleń wodnoprawnych. Za raportowany okres gmina poniosła z tego tytułów wydatki w formie opłat stałych i zmiennych w łącznej wysokości **133 189 zł**. Dla porównania, w roku 2017 analogiczna kwota opłat wniesionych na konto Urzędu Marszałkowskiego „za wyloty gminne, w imieniu gminy, przez PWiK) za korzystanie ze środowiska wyniosła 13 568 zł.

Na terenie miasta, operujące na zasadzie wyłączności PWiK zarządza 250 km sieci wodociągowej oraz 268 km sieci kanalizacyjnej. Przedsiębiorstwo eksploatuje 4 ujęcia wody („Opatowice”, „Prefabet” oraz 2 ujęcia przy ul.Opolskiej) z wydobyciem rocznym na poziomie 1 200 000 m³. Ponad 1,25 mln m³ wody rocznie przedsiębiorstwo zakupuje w Górnośląskim Przedsiębiorstwie Wodociągowym S.A. ze stacji uzdatniania wody „Miedary”. Jakość dostarczonej odbiorcom wody na terenie naszego miasta kontroluje PWiK oraz (okresowo) Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska.

Na koniec 2018 roku Gmina Tarnowskie Góry była skanalizowana w 96,5% lecz użytkowane na jej terenie były jeszcze 2352 zbiorniki bezodpływowe. Zarejestrowano 69 obszarów do skanalizowania. Szacowana łączna długość planowanej do budowy sieci kanalizacyjnej sanitarnej wynosi 40,8 km.

IXb Gospodarka odpadami; czystość w mieście

Od 5 lat w Polsce obowiązują przepisy prawa zmieniające całkowicie wcześniejszą filozofię zbierania, zagospodarowania i unieszkodliwiania odpadów. Właścicielem wszystkich odpadów bytowych jest gmina, i to gmina odpowiada za nałożone na nią ustawowo poziomy odzysku odpadów.

W 2018 roku obowiązywała umowa na odbieranie, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych z terenu gminy Tarnowskie Góry 2017 – 2019. Na odbiór odpadów komunalnych wydatkowano **9 083 223 zł.** Do gminy wpłynęło 2 909 deklaracji o wysokości opłaty od gospodarowania odpadami komunalnymi. Liczba mieszkańców objętych deklaracjami na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosła 54 475. Od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku liczba osób zamieszkałych zgłoszonych w deklaracjach dotyczących wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi zwiększyła się o 628.

W 2018 roku ponad 92% mieszkańców zostało objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Wskaźnik ten wzrósł o 1% w stosunku do roku poprzedniego.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku obsługiwanych jest 9 090 nieruchomości, w tym: 8 400 budynków jednorodzinnych, 310 budynków wielolokalowych oraz 380 budynków wielolokalowych będących blokami mieszkalnymi.

Na wniosek właściciela (władającego, zarządcy) nieruchomości, w Wydziale Gospodarki Miejskiej wydawano dodatkowe worki na odpady BIO. Podczas akcji wydano łącznie 25 594 worków.

Przeprowadzono zbiórkę odpadów wielkogabarytowych i zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego na terenie Gminy Tarnowskie Góry.

Przeprowadzono 22 kontrole Wykonawcy pod względem prawidłowego odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych, jak również kontrole segregacji odpadów komunalnych powstających na nieruchomościach zamieszkałych.

Gmina Tarnowskie Góry w 2018 roku osiągnęła wszystkie wymagane przepisami prawa wskaźniki odzysku i zagospodarowania odpadów komunalnych:

- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, który należało osiągnąć wynosił 30% - w gminie Tarnowskie Góry **osiągnięto wymagany poziom,**

- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, który należało osiągnąć wynosił 50% - gmina Tarnowskie Góry **osiągnęła wymagany poziom**,
- dopuszczalny poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wynosił 40% - gmina Tarnowskie Góry przekazała do składowania tylko **9%**,

Tabela 51. Inne działania zapewniające czystość i właściwy stan sanitarny w mieście w 2018 roku

Nazwa zadania	Kwota [zł]
Zimowe utrzymanie dróg	1 019 632
Wolnostojące kabiny sanitarne	16 887
Likwidacja dzikich wyspisk	35 121
Sprzątanie i zmiatanie terenów gminnych	590 580
Zbieranie, transport i utylizacja martwych zwierząt	5 737
Eksploatacja szaletu miejskiego	99 630

Dla utrzymania bieżącej czystości na terenie miasta, zatrudnionych jest 3 pracowników gospodarczych. Gmina korzysta rocznie z około 100 osób wykonujących na jej rzecz nieodpłatne prace społeczno-użyteczne na podstawie wyroków Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach. Użytecznym narzędziem utrzymywania porządku jest miejski monitoring. Tylko na skutek zgłoszeń operatora systemu w zakresie spraw porządkowych, Policja ukarała mandatami 97 sprawców wykroczeń (Straż Miejska - 110) i zastosowała 44 pouczenia (Straż Miejska - 69) oraz skierowała 8 wniosków o ukaranie sprawców do Sądu (Straż Miejska - 11). Straż Miejska przyjęła ponadto blisko 400 zgłoszeń od mieszkańców w sprawach ochrony środowiska i gospodarki odpadami.

IXc Bezpieczne, czyste środowisko; zieleń w mieście

Dbłość o właściwy stan powietrza, wody i ziemi jest jednym z ważniejszych zadań wspólnoty lokalnej. To przecież dbłość o naszą wspólną ojczyznę.

Monitoring jakości powietrza prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Śląskiego Monitoringu Jakości Powietrza na stacji pomiarowej zlokalizowanej przy ul. Litewskiej. Metodą manualną mierzone są następujące parametry: pył zawieszony PM10 i PM2,5 oraz zawarte w pyłe PM10: arsen, bezno(a)piren, kadm, nikiel i ołów.

Tabela 52. Średnioroczne wyniki pomiarów na stacji przy ul. Litewskiej

Rok	PM10 pył zawieszony	PM2.5 pył zawieszony	benzo(a)piren w PM10	Pb w PM10	As w PM10	Cd w PM10	Ni w PM10
	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[ng/m ³]	[µg/m ³]	[ng/m ³]	[ng/m ³]	[ng/m ³]
2017	38	29	5,94	0,027	1, 64	1,45	1,00
2018	39	29	4,4	0,029	1,62	1,37	1,01
poziom dop.	40	25	1	0,5	6	5	20

Dyskusyjna dla wiarygodności wyników dla całego obszaru miasta jest lokalizacja punktu pomiarowego w znacznym oddaleniu od skoncentrowanego budownictwa jednorodzinne. W 2018 roku wraz z WFOŚiGW oraz GIG przeprowadziliśmy w mieście akcję „Hajcujemy, nie trujemy” o charakterze diagnostyczno-edukacyjnym. Na jej zakończenie podjęliśmy decyzję o opomiarowanie miasta systemem czujników Airly (11 zakupionych przez Gminę oraz 1 przez osobę prywatną). Czujniki mierzą poziom stężenia pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i PM1, a także ciśnienie, wilgotność i temperaturę. Odczyty czujników Airly można śledzić na żywo na stronie internetowej Urzędu Miejskiego www.tarnowskiegory.pl na stronie producenta www.airly.eu oraz na smartfonach z systemami Android i iOS po zainstalowaniu aplikacji „Airly”

Z przedstawionego przez właściciela portalu Airly raportu wynika, że stan atmosfery w naszym mieście - mimo iż niezadowolający - jest znacząco korzystniejszy niż u naszych konurbacyjnych sąsiadów. Biorąc pod uwagę sumaryczne zanieczyszczenie naszego powietrza pyłami różnych frakcji oraz benzo-alfa-pirenami można uznać sytuację za akceptowalną. Podobne wnioski można wyciągnąć z akcji „Hajcujemy nie Trujemy” przeprowadzonej wspólnie z Głównym Instytutem Górnictwa w Katowicach.

Nie oznacza to jednak, że spoczęliśmy na laurach. Dostępność informacji o zanieczyszczeniach (kilkanaście tysięcy wejść na portal Airly dziennie) i związany z tym wzrost świadomości wraz z działaniami edukacyjnymi i kontrolnymi, muszą przynieść oczekiwaną przez wszystkich (!) poprawę. Mimo świadomości istniejącego „tła” zanieczyszczenia śląskiego powietrza, kontynuujemy działania diagnostyczne i naprawcze.

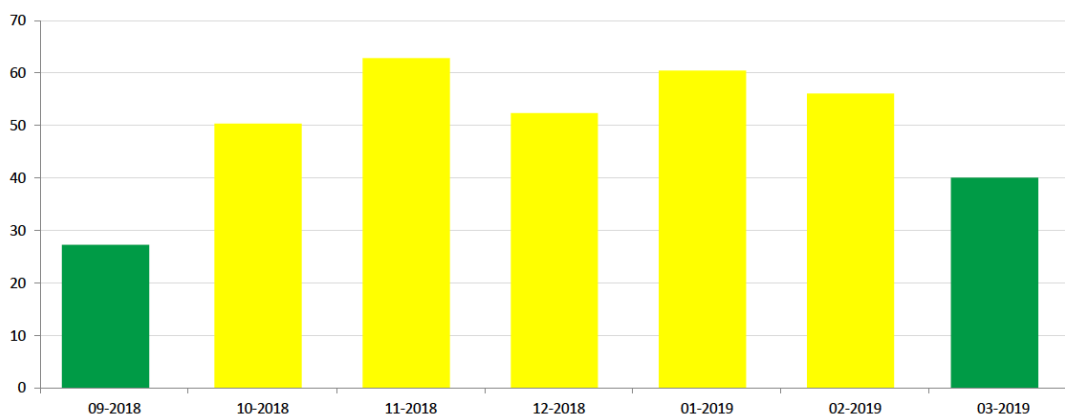

Wykres 8. Wykres Indeksu CAQI (źródło - raport Airly, na zlecenie Gminy Tarnowskie Góry)

7. Wykres indeksu CAQI

Wykres Common Air Quality Index przedstawiony jest w 7 poziomach – od koloru zielonego, który informuje o dobrej jakości powietrza, do bordowego, kiedy normy zanieczyszczeń są wielokrotnie przekroczone. Prezentuje się on następująco, dla następującej skali kolorów na wykresie:

0-25	25-50	50-75	75-87,5	87,5-100	100-125	>125

Wykres indeksu CAQI wszystkich czujników

Wykres CAQI wszystkich czujników utrzymuje się na 3 poziomie dla niemal całego badanego okresu. We wrześniu 2018 oraz marcu 2019 udało się osiągnąć drugi poziom. W październiku oraz grudniu 2018 niewiele brakło do poziomu drugiego.

W Programie Ograniczenia Niskiej Emisji (udzielanie dotacji do termomodernizacji budynków jednorodzinnych osobom fizycznym) przekazaliśmy w 2018 roku 140 dotacji (112 obiektów) na likwidację nieekologicznych źródeł ciepła oraz ocieplenie budynków, na kwotę **1 193 500 zł** (umorzenia rat wcześniej zaciągniętych przez miasto pożyczek na cele proekologiczne). Dodatkowo zaciągnęliśmy w WFOŚiGW na ten cel pożyczkę w wysokości **872 900 zł**. Program zamierzamy kontynuować w sposób ciągły w następnych latach.

Tabela 53. Realizacja PONE w 2018 roku

Nowe źródło/przyczyna ograniczenia niskiej emisji	Liczba zrealizowanych projektów
Kocioł gazowy	49
Kocioł węglowy 5 klasy	43
Kocioł na biomasę 5 klasy	6
Węzeł cieplny	3
Ocieplenie budynku	39

W uzupełnieniu działań podjętych w ramach PONE, Gmina Tarnowskie Góry w maju 2018 roku złożyła wniosek o dofinansowanie projektu pn. „Odnawialne źródła energii poprawą jakości środowiska naturalnego na terenie Gmin Partnerskich: Tarnowskie Góry, Gaszowice, Jejkowice, Lyski, Krupski Młyn, Kuźnia Raciborska, Nędza, Lelów, Psary Sośnicowice, Tworóg” w ramach RPO WSL na lata 2014 - 2020 oś priorytetowa: IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna działanie: 4.1. Odnawialne źródła energii poddziałanie: 4.1.3. Odnawialne źródła energii. Mimo niekorzystnego na dzień dzisiejszy rozstrzygnięcia konkursu, odwołujemy się od jego wyników, poszukując równocześnie alternatywnych źródeł sfinansowania zadania.

Z uwagi na historię przemysłu wydobywczego i przetwórczego na terenie Tarnowskich Gór, rodzima warstwa gruntu wykazuje wyższą od średnich zawartość ciężkich metali i ich związków, zwłaszcza w południowej części miasta. Prowadzone od kilkudziesięciu lat badania zawartości ołowiu w krwi dzieci i młodzieży wykazują jednak trwałą tendencję spadkową. Zmniejszyła się ekspozycja na ten metal związana z powszechnie stosowanymi niegdyś paliwami z zawartością PbO₂ oraz zmalało wykorzystywanie przydomowych ogrodów do celów produkcji żywności. Z uwagi na fakt, że znaczna część miasta położona jest nad zbiornikiem triasowych wód podziemnych wykorzystywanych do celów komunalnych, zanieczyszczenia gruntu wpływają na stan wód podziemnych i płynących. Starosta tarnogórski wskazał na terenie miasta obszary związane historycznie z produkcją przemysłową uznając je jako wymagające remediacji, zanieczyszczone grunty. Wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń obejmuje 3170 nieruchomości leżących na terenie Tarnowskich Gór o różnicowanej randze potencjalnej szkodliwości.

Na terenie miasta zlokalizowane są 2 składowiska odpadów komunalnych (przy ulicach: Opolska oraz Laryszowska), a także składowisko odpadów niebezpiecznych po przedsiębiorstwie państwowym, Zakładach Chemicznych w likwidacji. To ostatnie stanowi największe zagrożenie dla środowiska z uwagi na zanieczyszczanie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 330 - Gliwice zalegającego pod obszarem likwidowanych nieudolnie od 1994 roku zakładów (teren posiada też najwyższą rangę szkodliwości w oddziaływaniu na środowisko wśród działek przewidzianych do remediacji).

W ramach programu „Ochrona GZWP 330 - Gliwice poprzez kompleksowe unieszkodliwienie odpadów wraz z rekultywacją terenów skażonych (...)” rozpoczętego w 2000 roku, wybudowano na powierzchni 13 ha Centralne Składowisko Odpadów, w którym zdeponowano do tej pory ponad 1 mln m³ odpadów (do unieszkodliwienia pozostało około 425 tys.m³ odpadów zalegających na ponad 37 ha gruntu). Część odpadów zalega na terenach we władaniu osób fizycznych (zakup od Wojskowej Agencji Mienia). Od 2012 roku z przyczyn finansowych i formalnych na składowisku nie są prowadzone żadne prace związane z usuwaniem odpadów. Z przykrością konstatuję, że poza

podejmowanymi przez pełnomocnika likwidatora Zakładów Chemicznych (właścicielem zakładów jest Państwo Polskie reprezentowane przez śląskiego wojewodę) próbami wycofania z obiegu prawnego prawomocnej decyzji Burmistrza nakładającej na Zakłady obowiązek usunięcia odpadów, pozostałe, nagłaśniane medialnie działania są - w mojej opinii - pozorowane! Szczególnym niepokojem napawa mnie przygotowywanie materiałów dla komisji sejmowej w sposób niepełny, zawierający sprzeczne informacje oraz przedstawiający problem w fałszywym kontekście prawnym.

Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, zlokalizowane przy ulicy Laryszowskiej, administrowane przez Remondis Tarnowskie Góry sp. z o.o., od blisko 3 lat nie przyjmuje odpadów; Marszałek Województwa Śląskiego wyraził zgodę na jego zamknięcie. Zakończenie rekultywacji zaplanowane jest na 2020 rok. Prowadzony monitoring i kontrole zewnętrzne składowiska nie wykazują negatywnego oddziaływania na środowisko; ostatnią kontrolę WIOŚ przeprowadziła w IV kwartale 2018 roku na wniosek Burmistrza Miasta.

Nieczynne składowisko odpadów komunalnych przy ul. Opolskiej zrehabilitowane przed 10 laty przez gminę podlega ciągłej kontroli i monitoringowi. Koszty poniesione przez gminę w 2018 roku na to zadanie nieznacznie przekroczyły **31 000 zł**.

Bieżącym utrzymaniem zieleni na terenie Gminy Tarnowskie Góry objętych jest 46 obiektów zieleni urządzonej w skład których wchodzi: skwery i zieleńce, parki dzielnicowe, place zabaw, miejsca pamięci narodowej, zieleń w pasach drogowych dróg gminnych obejmująca powierzchnię ok. 22,5 ha oraz Park Miejski przy ul. kard. Wyszyńskiego. Ponadto bieżącym utrzymaniem jest objętych część nieużytków gminnych o łącznej powierzchni ok. 8 ha.

Na powyższych terenach przeprowadzono prace pielęgnacyjno-porządkowe, które obejmowały min. utrzymanie czystości, konserwację elementów małej architektury, utrzymanie fontann, zmiatanie ciągów pieszych, pielęgnację trawników i koszenie traw, zakładanie trawników, wygrabianie liści, pielęgnację krzewów i żywopłotów oraz nasadzenia i pielęgnację drzew i krzewów.

Nową aranżację zieleni wykonano w 2018 roku na fragmencie pasa drogowego ul. Andersa oraz wokół budynku UM przy ul. Sienkiewicza. Na bieżąco prowadzone są zabiegi pielęgnacyjne mające na celu ochronę drzew, w tym pomników przyrody, przy jednoczesnej dbałości o bezpieczeństwo publiczne.

Tabela 54. Pomniki przyrody w 2018 roku

Liczba	W tym			Zniesie ochrony	
	Pojedyncze drzewa	Grupy drzew	Głazy narzutowe	Ilość	Podstawa prawna
102	99	2 grupy	1	6	Uchwała Nr LII/540/2018 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 25 kwietnia 2018 r.

Ubiegłoroczne nakłady na utrzymanie zieleni miejskiej wyniosły **647 631 zł**. Ze środków własnych gminy chronimy 170-ha kompleks parkowy w Reptach Śląskich. Na ten cel wydatkowaliśmy w 2018 roku **217 566 zł** (w tym 81 566 zł z WOŚiGW). Prace ochronne drzewostanu zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Doły Piekarskie” pochłonęły w ub.roku **17 054 zł** (w tym 4 000 zł dotacji Wojewody Śląskiego).

Wykonano projekt rewaloryzacji zabytkowego pogórniczego Parku Miejskiego przy ul. Wyszyńskiego, który ma na celu przywrócenie parku do stanu zbliżonego do pierwotnego, czyli stanu jaki miał miejsce na początku XX wieku. Rewaloryzacji zostaną poddane wszystkie elementy małej architektury jak również drzewostan i zieleń niska, odtworzone zostaną utracone poprzez nadmierny rozrost roślinności przestrzenie widokowe. Zaprojektowano nowe miejsca rekreacji takie jak plac zabaw, siłownię, street work-out, boisko do gry w bule. Projekt obejmuje również min. przebudowę istniejącej górki narciarskiej i budowę nowej muszli koncertowej, szaleatów i renowację kortów tenisowych. Wartość opracowanej dokumentacji projektowej wyniosła: **602 393 zł**.

Gmina posiada jeden cmentarz komunalny, którego zarządcą był podmiot gospodarczy wyłoniony w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Na realizację zadania gmina przeznaczyła **97 683 zł**. W ramach realizacji umowy pochowano 47 osób w grobach ziemnych. Dodatkowo wyłoniony został wykonawca realizujący pochówki dzieci martwo urodzonych.

IXd Dbłość o ład przestrzenny

Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry wykonuje zadania ochrony i kształtowania ładu przestrzennego przewidziane ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Na całym obszarze gminy obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przyjęte Uchwałą Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach w 2014 roku. Zgodnie z art. 32 ustawy, co najmniej raz w czasie kadencji rady dokonywana jest ocena aktualności studium i planów miejscowych. Ostatniego stwierdzenia aktualności Studium i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dokonano uchwałą Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach w 2016 roku. Analizą zostały objęte lata 2010 - 2015. Następne takie opracowanie planowane jest na rok 2019.

Gmina Tarnowskie Góry pokryta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w 98,3%. Takiego odsetka pokrycia dokonano pięcioma tzw. „głównymi” planami, w przypadku trzech z nich uprzednio zmieniając adekwatny zakres starego Studium, obowiązującego od 1997 r. Proces uchwalania planów „głównych” trwał od 2006 do 2013 r. Bez planu pozostają jedynie fragmenty w południowo-wschodnim krańcu miasta, przy granicy z gminami Świerklaniec, Radzionków i Bytom.

Na skutek wpływających nieustannie wniosków o zmianę planu miejscowego, pochodzących od osób fizycznych i instytucji, a także z powodu własnej polityki Gminy (dotyczącej zwłaszcza terenów będących jej własnością), gminne służby planistyczne przystępują sukcesywnie do powtórnego uchwalania niewielkich planów (tzw. „wtórnych”) w różnych obszarach miasta. Od 2009 roku uchwalono ich 15, w dzielnicach: Śródmieście-Centrum, Osada Jana, Bobrowniki Śląskie-Piekary Rudne, Rybna, Strzybnica i Pniowiec. Poszczególne plany obejmowały od jednego do dziesięciu izolowanych obszarów. Ich łączna powierzchnia wyniosła w 2018 roku 117,4 ha (1,4% powierzchni planów „głównych”). Warunkiem uchwalenia nowego planu jest brak sprzeczności z ustaleniami Studium. W 2018 roku został przyjęty miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w dzielnicy Bobrowniki Śląskie - Piekary Rudne, w rejonie ulic Króla Jana Kazimierza, Kazimierza Jagiellończyka i Królowej Jadwigi.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące w 2018 roku:

1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w dzielnicy Bobrowniki Śląskie - Piekary Rudne w Tarnowskich Górach w rejonie ulic Króla Jana Kazimierza, Kazimierza Jagiellończyka i Królowej Jadwigi, przyjęty Uchwałą Nr LII/534/2018 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 25 kwietnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2018 r. poz. 3076);
2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w dzielnicy Stare Tarnowice w Tarnowskich Górach, w rejonie ulic Obwodnica i Olimpijczyków, przyjęty Uchwałą Nr XLVI/473/2017 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 29 listopada 2017 (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2017 r. poz. 7062);
3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w dzielnicach Pniowiec i Strzybnica w Tarnowskich Górach, w rejonie ulic Chemików, Jagodowej, Westerplatte, Poczty Gdańskiej, Borówkowej, Zagórskiej, przyjęty Uchwałą Nr XXXVIII/406/2017 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 7 czerwca 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2017 r. poz. 3652);
4. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w dzielnicach Osada Jana i Śródmieście - Centrum w Tarnowskich Górach, w rejonie ulic Słoneczników, Bytomskiej, Ogrodowej, Górniczej, kard. S. Wyszyńskiego, T. Kościuszki, J. Korczaka, ks. N. Bończyka, przyjęty Uchwałą Nr XXXVIII/405/2017 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 7 czerwca 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2017 r. poz. 3651);
5. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w dzielnicy Bobrowniki Śląskie - Piekary Rudne w Tarnowskich Górach w rejonie ulic Mieszka I i Piotra Skargi, przyjęty Uchwałą Nr XXV/305/2016 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 28 września 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2016 r. poz. 5088);

6. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu przy ulicy Zagórskiej w Tarnowskich Górach, przyjęty Uchwałą Nr XXV/304/2016 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 28 września 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2016 r. poz. 5087);
7. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w dzielnicy Bobrowniki Śląskie – Piekary Rudne w Tarnowskich Górach, w rejonie ul. Bolesława Śmiałego, przyjęty Uchwałą Nr XVIII/229/2016 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 24 lutego 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2016 r. poz. 1547);
8. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w dzielnicach Strzybnica i Rybna. w Tarnowskich Górach, w rejonie ulic Grzybowej, K. Pułaskiego, 11-go Listopada, Raclawickiej, J. Tuwima i Laryszowskiej, przyjęty Uchwałą Nr XVIII/228/2016 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 24 lutego 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2016 r. poz. 1546)
9. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w dzielnicy Bobrowniki Śląskie - Piekary Rudne w rejonie ulic: Świetlanej, Parkowej, L. Staffa, Małej, A. Puszkińska, Kopalnianej w Tarnowskich Górach, Uchwałą Nr XIII/185/2015 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 21 października 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2015 r. poz. 5370);
10. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w dzielnicy Śródmieście - Centrum w rejonie ulic: Szybów, Małej, Szczęść Boże, S. Staszica w Tarnowskich Górach, przyjęty Uchwałą Nr XIII/184/2015 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 21 października 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2015 r. poz. 5369);
11. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w dzielnicy Stare Tarnowice w rejonie ulic: Francuskiej, Włoskiej, G. Morcinka, Saperów, Fińskiej, W. Janasa, Donieckiej, Pyskowickiej w Tarnowskich Górach, przyjęty Uchwałą Nr XIII/183/2015 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 21 października 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2015 r. poz. 5368);
12. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w dzielnicy Stare Tarnowice w rejonie ulic: Bałtyckiej i Łanowej w Tarnowskich Górach, przyjęty Uchwałą Nr XIII/182/2015 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 21 października 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2015 r. poz. 5367);
13. Zmiana fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Dzielnicy Bobrowniki Śl. - Wschód w Tarnowskich Górach, w rejonie ul. Kazimierza Odnowiciela, przyjęty Uchwałą Nr II/26/2014 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 17 grudnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2014 r. poz. 6726);
14. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego północnych dzielnic miasta Tarnowskie Góry – Opatowice, Rybna, Strzybnica, Pniowiec, Sowice, części Lasowic na północ od ulicy Częstochowskiej i terenów leśnych, przyjęty Uchwałą Nr XXXVIII/424/2013 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 27 lutego 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2013 r. poz. 2361);

15. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dzielnic: Śródmieście - Centrum, Lasowice, Osada Jana w Tarnowskich Górach, przyjęty Uchwałą Nr XXVI/314/2012 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 27 czerwca 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2012 r. poz. 3156);
16. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla dzielnic południowych miasta Tarnowskie Góry - Bobrowniki Zachód, Repty Śląskie, Stare Tarnowice i osiedle „Przyjaźń”, przyjęty Uchwałą Nr XLVIII/551/2009 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 28 października 2009 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2010 r. Nr 14, poz. 232);
17. Zmiana fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla dzielnicy Bobrowniki Śląskie-Wschód w Tarnowskich Górach, w zakresie rozszerzenia funkcji terenu zabudowy usługowej o funkcję sportu i rekreacji, przyjęty Uchwałą Nr XLIX/576/2009 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 25 listopada 2009 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2010 r. Nr 26, poz. 381);
18. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Dzielnicy Bobrowniki Śl. - Wschód w Tarnowskich Górach, przyjęty Uchwałą Nr LXV/549/2006 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 6 września 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2006 r. Nr 118, poz. 3352);
19. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego byłego terenu górniczego Górniczych Zakładów Dolomitowych S.A. w Siewierzu Kopalni Dolomitu Bobrowniki-Blachówka, w granicach administracyjnych miasta Tarnowskie Góry, przyjęty Uchwałą nr LVI/494/2006 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 2 marca 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2006 r. Nr 49, poz. 1404).

Uchwałą Nr XVII/221/2016 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 27 stycznia 2016 roku w sprawie aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na obszarze całej Gminy Tarnowskie Góry i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, stwierdzono aktualność obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Tarnowskie Góry. Do miejskiego budżetu wpłynęło w 2018 roku **99 204 zł** tytułem opłat planistycznych.

W ostatnich latach na terenach miast obserwujemy coraz intensywniejsze i bezrefleksyjne zabiegi reklamodawców o ekspozycję szyldów, plakatów, afiszy i billboardów w przestrzeni publicznej, bez względu na ich otoczenie. Obiekty takie - w tym doraźnie wystawiane reklamy z treściami wyborczymi - zanieczyszczają środowisko w sensie dosłownym i estetycznym. W roku 2018 wykonano lwią część prac nad opracowaniem projektu uchwały w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, zwaną uchwałą „krajobrazową”. Działania zostały zainicjowane uchwałą Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach w 2015 roku. Projekt uchwały został sporządzony i uzgodniony,

odbyło się jego wyłożenie do wiadomości publicznej. W bieżącym roku planujemy przedstawić radzie miejskiej projekt uchwały krajobrazowej pod dyskusję.

Dla poprawy estetyki miasta w 2018 roku wykonano rozbiórkę budynku przy ulicy ks.Lewka 13 wraz z zagospodarowaniem terenu oraz przygotowywano dokumentację na rozbiórkę budynku po Zakładach Odzieżowych „Tarmilo” i rewaloryzację budynku przy ul. Teofila Królika wraz z zagospodarowaniem terenów. Rozpoczęto również realizację projektów wykonawczych dla zaplanowanej rewitalizacji układu drogowego tarnogórskiej Starówki.

Gmina Tarnowskie Góry nie posiada programu opieki nad zabytkami. Podejmowane są jednak liczne działania zmierzające do ochrony zabytków. W 2012 roku została utworzona Gminna Ewidencja Zabytków. Na koniec roku 2018 obejmowała w sumie 792 zabytki w tym 58 objętych wpisem do rejestru zabytków. GEZ zawiera również zabytki archeologiczne oraz park kulturowy „Hałda Popłuczkowa”, utworzony w 2006 roku. GEZ jest prowadzona i aktualizowana samodzielnie przez służby gminne. Znakomita większość zabytków ujętych w GEZ podlega ochronie poprzez odpowiednie zapisy i ustalenia zawarte w obowiązujących planach miejscowych.

W 2017 roku kopalnie rud ołowiu, srebra i cynku wraz z systemem gospodarowania wodami podziemnymi w Tarnowskich Górach zostały wpisane na Listę światowego dziedzictwa w myśl Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego. Gmina włączyła się do prac nad wpisem w końcowej fazie działań, w 2014 roku.

Ochrona zabytków następuje także poprzez stosowane w gminie formy dofinansowania. Uchwałami Rady Miejskiej w latach 2008 i 2011 przyjęto zasady i tryb postępowania o udzielenie, rozliczenia i kontroli wykorzystania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, nie stanowiących własności gminy. W ramach ochrony zabytków udzielono w 2018 roku dotacji Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Tarnowskich Górach na remont zabytkowego zegara wieżowego oraz gongów zegarowych na wieży kościoła przy Rynku (**62 976 zł**). Obiekt jest zabytkiem rejestrowym, a zegar był niesprawny od blisko 10 lat.

IXe Gospodarka mieszkaniowa

Gmina objęta w ponad 98% miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego jest zarówno dla mieszkańców, jak i potencjalnych mieszkańców jak otwarta księga. Można z niej odczytać niemal wszystkie informacje związane z planowanym, przyszłym zagospodarowaniem terenu, co ułatwia decyzje o inwestowaniu bądź zamieszkaniu w Tarnowskich Górach. W ostatnich latach corocznie Starosta Tarnogórski wydaje po kilkaset pozwoleń na budowę w Tarnowskich Górach. Budownictwo jednorodzinne i deweloperskie rozwija się intensywnie.

Do zadań własnych gminy należy tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej. Gmina, na zasadach i w przypadkach określonych w przepisach prawa, zapewnia lokale w ramach najmu socjalnego i lokale zamienne, a także zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach.

Mieszkańcom gminy dedykowane były: obowiązujący w 2018 roku - wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Tarnowskie Góry na lata 2013 - 2018, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w 2013 roku oraz określone uchwałą rady w 2016 roku (ostatnia nowelizacja) zasady wyłaniania najemców lokali mieszkalnych. Obecnie procedowane są: nowy wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy na lata 2019 - 2024 oraz zasady najmu lokali komunalnych.

Wielkość zapotrzebowania na mieszkania w zasobie gminnym obrazuje liczba wniosków o przydział lokali mieszkalnych:

Tabela 55. Zapotrzebowanie na mieszkania z zasobu komunalnego gminy

Wyszczególnienie	Liczba wniosków
Aktualne wnioski osób uprawnionych do ubiegania się o lokal komunalny	184
Aktualne wnioski osób uprawnionych do ubiegania się o lokal socjalny	61
Wyroki sądowe z obowiązkiem zapewnienia przez gminę lokalu socjalnego	69

O zamianę mieszkania ubiega się 61 osób. W 29 przypadkach sąd orzekł eksmisję z zajmowanego mieszkania bez prawa do lokalu socjalnego.

Wadą obecnego systemu prawnego (ustawa o ochronie praw lokatorów) jest przyznawanie lokali komunalnych - w pewnym uproszczeniu - raz na zawsze, gdy tymczasem charakter zawartych umów najmu komunalnych (w tym socjalnych) lokali mieszkalnych powinien mieć wyłącznie charakter tymczasowy. Zawieranie umów najmu lokali komunalnych bez ograniczeń czasowych i bez związku z przyszłą sytuacją finansową najemcy, utrudnia dostęp do komunalnego zasobu mieszkaniowego osobom najbardziej pomocy potrzebującym i przeczy zarówno zasadzie subsydiarności, jak i podmiotowemu traktowaniu najemców lokali.

Zgodnie z ustawą o ochronie praw lokatorów, burmistrz miasta określa stawki czynszów w miejskim zasobie mieszkaniowym i użytkowym. Wysokość czynszu nie przekracza 3% wartości odtworzeniowej lokalu mieszkalnego określonej przez wojewodę (3 787 zł / m² na koniec 2018 roku).

Tabela 56. Bazowe stawki czynszu w lokalach mieszkalnych

Śródmieście [zł]	Pozostałe dzielnice [zł]	W budynkach wybudowanych po 2015 roku [zł]	Socjalna [zł]
4,95	4,50	7,17	1,07

Na wysokość stawki czynszu w zajmowanych lokalach wpływają:

Tabela 57. Czynniki obniżające i podwyższające stawkę bazową

CZYNNIK	OBNIŻENIE LUB PODWYŻSZENIE STAWKI BAZOWEJ [%]
Mieszkanie w suterenie lub adaptowane ze strychu	-15
Wspólne użytkowanie łazienki, przedpokoju, wc	-10
Brak instalacji wodno-kanalizacyjnej	-15
Brak instalacji gazowej	-10
Brak łazienki w mieszkaniu	-5
Brak wc w mieszkaniu	-10
Brak wc w budynku	-15
Brak kuchni w mieszkaniu	-10
Mieszkanie na poddaszu	-5
Mieszkanie w budynku przeznaczonym do rozbiórki	-5
Mieszkanie z instalacją CO zdalaczną	15
Mieszkanie z instalacją ciepłej wody użytkowej	10
Mieszkanie usytuowane na I lub II piętrze (o ile nie jest to kondygnacja najwyższa)	5
Dodatki i ulgi podlegają sumowaniu. Suma ulg nie może przekroczyć 60% kwoty bazowej czynszu	

Znowelizowana świeżo ustawa nakazuje gminom badanie dochodów najemcy w czasie obowiązywania umowy najmu lokalu mieszkalnego, co - w uzasadnionych przypadkach - będzie mogło skutkować podwyższeniem czynszu nawet do 8% wartości odtworzeniowej.

Lokale użytkowe i garaże wynajmowane są w drodze przetargu. Minimalne stawki za wynajem 1 m² powierzchni w/w lokali określa Zarządzenie Burmistrza Miasta z 2018 roku. Wysokość stawki uzależniona jest od typu lub rodzaju działalności oraz położenia lokalu w danej strefie. Zarządzenie

określa również warunki możliwych do zastosowania dodatków, ulg oraz procedurę ich przydzielania oraz procedurę ich przydzielania, a także zasady wynajmowania lokali w przypadku braku oferentów w postępowaniu przetargowym.

Źródłem finansowania gospodarki mieszkaniowej Gminy w zakresie bieżącego utrzymania oraz remontów były w szczególności wpływy z czynszów za lokale mieszkalne oraz dochody uzyskane z wynajmu lokali użytkowych i garaży. W roku 2018 uzyskano dochody w wysokości:

5 232 430 zł. Ściągalność należności czynszowych najemców wobec Gminy w roku 2018 wyniosła 94,92%. Wydatki związane z zasobem mieszkaniowym wyniosły łącznie: **7 612 379 zł.**

Tabela 58. Wydatki związane z zasobem mieszkaniowym w 2018 roku

Zadanie	Wydatek [zł]
Eksploracja budynków komunalnych, w tym w szczególności: - realizacja umowy o zarządzanie nieruchomościami (koszty administracyjne, eksploatacyjne, konserwacyjne i remonty w ramach technicznego utrzymania), - koszty poniesione we wspólnotach mieszkaniowych (koszty zarządu, koszty eksploatacyjne i fundusz remontowy), - dopłaty do usług komunalnych	4 714 022
Remonty budynków komunalnych oraz utrzymanie i remonty obiektów niemieszkalnych, w tym w szczególności: remont budynku przy ul. Rynek 3, remont elewacji budynku przy ul. Miarki 11, ocieplenie i remont budynku przy ul. Krakowska 14 oraz budowa małej architektury i remonty nawierzchni przy nieruchomościach mieszkalnych, rozbiórki budynków, itp.	1 668 761
Rewitalizacja obszarów Centrum i Strzybnica - środki finansowe wydankowano na wykonanie termomodernizacji budynku przy ul. Zagórska 91	939 612
Kary i odszkodowania wypłacone na rzecz osób prawnych i fizycznych	246 193
Koszty pozostałe takie jak: koszt inspektorów nadzoru, deratyzacja, itp.	16 791

Tabela 59. Wydatki planowane z zasobem komunalnym w 2019 roku

Plan na rok 2019 [zł]	Nazwa realizowanych zadań, przeznaczenie wydatkowanych środków
6 091 481	Eksploracja budynków komunalnych w tym w szczególności : - realizacja umowy o zarządzanie nieruchomościami (koszty administracyjne, eksploatacyjne, konserwacyjne i remonty w ramach technicznego utrzymania) - koszty poniesione we wspólnotach mieszkaniowych (koszty zarządu, koszty eksploatacyjne i fundusz remontowy) i dopłaty do usług komunalnych
1 560 011	Remonty budynków komunalnych i utrzymanie i remonty obiektów niemieszkalnych w tym w szczególności : remont budynków wraz z otoczeniem przy ul. Karola Miarki 5, Górnicza 26, dobudowa przewodów wentylacyjnych i remont instalacji gazowej Rynek 8, Rynek 9, rozbiórka komórek przy ul. Karola Miarki 6, budowa śmietnika i zagospodarowanie terenu przy ul. Powstańców Śląskich 13, zabudowa podcieni w budynku przy ul. Powstańców Śląskich 40

Plan na rok 2019 [zł]	Nazwa realizowanych zadań, przeznaczenie wydatkowanych środków
4 700 673	Rewitalizacja obszaru Sowice – remont zespołu budynków przy ul. Bocznej i Grzybowej wraz z zagospodarowaniem terenu
567 951	Rewitalizacja obszaru Sowice – wykonanie centralnego ogrzewania przy ul. Bocznej i Grzybowej
150 000	Rewitalizacja obszaru centrum – wykonanie dokumentacji na termomodernizację oraz centralne ogrzewanie w budynkach: Wyspiańskiego 17, Wyspiańskiego 22/22a, Bytomska 9, Bytomska 13, Cebuli 20, Mickiewicza 24
420 000	Kary i odszkodowania wypłacone na rzecz osób prawnych i fizycznych
48 500	Koszty pozostałe takie jak : koszt inspektorów nadzoru, deratyzacja, itp.
13 538 616	Ogółem

W wyniku zamówienia publicznego z 2014 roku zarządcą miejskich nieruchomości mieszkalnych i użytkowych był do końca 2018 roku Zakład Gospodarki Mieszkaniowej sp. z o.o w Bytomiu.

We wrześniu 2018 roku, uchwałą Rady Miejskiej została powołana spółka ze 100% kapitałem gminy: Zarząd Nieruchomości Tarnogórskich sp. z o.o. umową „in house” przejęła ona zarządzanie miejskimi zasobami na lata 2019-2022. Zakres zarządzania ZNT obejmuje budynki mieszkalne i niemieszkalne (w tym budynki zajmowane przez Ochotnicze Straże Pożarne oraz pomieszczenia po byłych schronach 174 m²) będące własnością lub we władaniu Gminy o powierzchni użytkowej 73.244,95 m² oraz lokale komunalne w budynkach wspólnot mieszkaniowych stanowiących własność Gminy o powierzchni użytkowej **19 089,73 m²**.

Narzędziem polityki mieszkaniowej gminy Tarnowskie Góry jest także MTBS sp. z o.o. Nasze miasto jest największym udziałowcem (42,04%) spółki, a udziały w niej posiadają również: Zabrze, Ruda Śląska, Knurów, Miasteczko Śląskie, Lubliniec i Pyskowice. Pośrednio dysponujemy tu 1192 lokalami mieszkalnymi na terenie miasta.

IXf Drogi w mieście

Średnia gęstość dróg na terenie miasta nie odstaje od innych miast regionu. Zdecydowanie uboższa jest tu jednak gęstość dróg zarządzanych przez województwo (ZDW) i państwo (GDDKiA).

Na terenie gminy Tarnowskie Góry działa aż 4 zarządców dróg (w miastach na prawach powiatu, drogami - z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych - zarządza miasto).

Tabela 60. Zarządzanie drogami nie terenie gminy Tarnowskie Góry

Rodzaj	Długość [km]	Zarządca
Krajowe	17,72	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Katowicach
Wojewódzkie	4,76	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach
Powiatowe	49,57	Zarząd Dróg Powiatowych w Tarnowskich Górach
Gmine	146,60 w tym: <i>utwardzone 107,70</i> <i>nieutwardzone 38,90</i>	Miejski Zarząd Ulic i Mostów w Tarnowskich Górach

Do końca 2018 roku Wydział Inwestycji Urzędu Miejskiego w imieniu Burmistrza Miasta wykonywał czynności zarządcze względem blisko 100 km dróg wewnętrznych i dojazdowych.

Mimo podejmowanych wysiłków i propozycji współpracy, gmina nie ma wpływu na działalność remontowo inwestycyjną GDDKiA. Ekspozowane przez nas problemy z często powtarzającymi się kongestiami ruchu drogowego związanymi z tranzytem pojazdów (najczęściej o wielkim tonażu), a mającymi wpływ na ruch lokalny nie przynoszą efektów. Zmiany organizacyjne w ruchu drogowym związane ongiś z budową dużych centrów handlowych w mieście oraz wzrostem liczby pojazdów na drogach spowodowały w naszym mieście niewydolność systemu komunikacji, zwłaszcza w godzinach porannego i popołudniowego szczytu. Przebiegające przez teren Tarnowskich Gór drogi krajowe DK11 i DK78 stanowią trudnoprzejezdne i trudnoprzekraczalne szlaki komunikacyjne. Pewnej szansy upatruję w odciążeniu ruchu drogowego w mieście po powstaniu planowanej drogi ekspresowej S-11. Wyeksploatowane, zużyte drogi nr 11 i 78 przejdą wtedy na własność Gminy, podobnie jak onegdaj obiekt mostowy w ulicy Nakielskiej w zarząd Powiatu.

W Zarządzie Dróg Wojewódzkich znajduje się droga DW908 biegnąca w granicy Tarnowskich Gór i Świerklańca od skrzyżowania z ul. Nakielską do granic miasta. Zaplanowana przed kilku laty przebudowa tej drogi (poszerzenie jezdni z budową pasów wyłączeniowych, rondem turbinowym u zbiegu z ul. Częstochowską, zatokami autobusowymi i trasami rowerowymi w ciągu drogi) nie doszła do skutku. Podobnie jak nie uzgodniona z ZDW - mimo kilkuletnich wysiłków - budowa zatoki autobusowej w rejonie wylotu ul. Siewierskiej (gmina sfinansowała projekt i zamierzała budowę zrealizować).

Zarząd Dróg Powiatowych w ostatnich latach cierpiał na chroniczny brak środków finansowych. Jedyne większe zadania zrealizowane w 2018 roku, to nowe nakładki bitumiczne na ulicach ks. Płonki oraz Legionów o wartości **1 118 000 zł** zrealizowane dzięki finansowemu udziałowi gminy w wysokości 900 000 złotych. Podobną współpracę podjęliśmy w roku bieżącym i planujemy na lata następne. Docenić należy przeprowadzony przez Zarząd Dróg Powiatowych remont wiaduktu w ciągu ul. Nakielskiej polegający na wymianie dylatacji i łożysk. Znacząco stan dróg powiatowych

poprawił się w latach 2009 - 2018 podczas wbudowywania w te drogi urządzeń kanalizacji sanitarnej. Realizowane podczas budowy kanalizacji „odtworzenie nawierzchni dróg” w znakomity sposób poprawiało ich stan, choć często drogi te nigdy wcześniej nie były zbudowane, a najczęściej jedynie zaasfaltowane. Najbardziej znane przykłady takich realizacji to ulice: Witosa, Żeromskiego, Radzionkowska, Sienkiewicza, Czarnohucka, Grzybowa, Kościelna, Starowapienna, Pastuszki, Starotarnowicka, Powstańców Warszawskich, Jagodowa.

MZUiM realizuje wieloletni plan budowy, przebudowy i remontów dróg. Wartość programu szacowana jest dzisiaj na około 160 mln zł. Gwałtowne rozlewanie się zabudowy miejskiej mimo ograniczeń ze strony miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z zaległościami inwestycyjnymi lat ubiegłych powodują ciągle zapotrzebowanie na remonty, modernizacje i budowę nowych dróg i konieczność dokonywania wyborów zadań do realizacji.

W minionym roku wykonano zadania o łącznej wartości przekraczającej **8,5 mln zł**, w tym **375 727 zł** na remont dróg wewnętrznych i dojazdowych.

Tabela 61. Najważniejsze zadania inwestycyjne i remontowe wykonane przez MZUiM w 2018 roku

NAZWA ZADANIA	WYDATEK	[zł]
Bieżące utrzymanie dróg, zieleni i infrastruktury drogowej		1 778 389
Odnowy nawierzchni bitumicznych - ulice: Główna, Opatowicka, Szpaków, Hallera, Narutowicza, Piaskowa, Waliski, Polarna, Francuska, Kościelna		959 700
Rozbudowa ulicy Bałkańskiej - miejsca postojowe		134 968
Budowa ulic: Hallera, Chmielewskiego, Bystrama II etap	<i>w tym dotacja GZM:</i>	2 662 806 2 168 617
Przebudowa ul. Piernikarczyka		1 199 573
Rozbudowa ulic: Torowej, Nowej I etap		532 998
Rozbudowa ul. Chopina - miejsca postojowe		167 198
Rozbudowa ul. Towarowej I etap (ciąg pieszo-rowerowy)		357 036
Rozbudowa ulic: Wiejskiej, Sielanki I etap - chodnik w ciągu Sielanki		273 093
Montaż aktywnego znaku STOP w ulicy Niedziałkowskiego		24 600
Dokumentacja projektowa rozbudowy ulic: Sobieskiego i Opolskiej		109 962 (środki niewygasające)

Dokumentacje: rozbiórka kładki w ul. Rudola, rozbudowa układu dróg Strzelecka/Stalmacha, przebudowa Stoneczników	89 330
Dokumentacja: rozbudowa ul. Polnej	74 500 (środki niewygasające)

Tabela 62. Najważniejsze zadania inwestycyjne i remontowe zaplanowane przez MZUiM na 2019 rok

NAZWA ZADANIA	PLANOWANY KOSZT ZADANIA [zł]
Rozbudowa ul. Bałkańskiej - chodnik i ciąg pieszo-jezdny	705 000
Rozbudowa układu dróg Strzelecka/Stalmacha I etap	363 000
Rozbudowa układu dróg Górnicza/Zamkowa/Nowaka I etap	500 000
Budowa chodnika przy ulicach Pomorska, Hipoteczna I etap	400 000
Rozbudowa ulic: Torowa, Nowa II etap	425 000
Budowa ulic: Hallera, Chmielewskiego, Bystrama III etap	2 103 000
Rozbudowa ul. Towarowej II etap	823 000
Budowa ul. Zachnika	3 110 000
Budowa drogi dojazdowej do Centrum Aktywności Senioralnej wraz z parkingiem	837 000
Bieżące utrzymanie i odnowy nawierzchni bitumicznych	3 200 000
Rozbiórka kładki w ul. Rudola	100 000
Dokumentacje projektowe: budowa i remont chodnika w ul. Saperów, rozbudowa ul. Lipowej	60 000

Dla osiągnięcia zadowalającego stanu utrzymania dróg gminnych, corocznie powinniśmy przeznaczać na remonty, modernizacje i budowy dróg miejskich kwoty po około 15 mln zł poszukując ponadto środków inwestycyjnych w programach zewnętrznych.

Wielość podmiotów zarządzających drogami na terenie miasta powoduje problemy prawne przy realizacji inwestycji w rejonach styku ulic zarządzanych przez różne podmioty, problemy prawne przy uzgadnianiu projektów organizacji ruchu drogowego, niemożność realizacji inwestycji w „nieswoim” zasobie mimo odczuwania potrzeby ich realizacji (np. niemoc decyzyjna przy planowaniu oczekiwanego powszechnie przejścia dla pieszych w ciągu DK78 w rejonie ul. Witosy).

Zamieszanie decyzyjne pojawia się niemal zawsze w czasie niespodziewanych (choć nie tylko) niekorzystnych warunków atmosferycznych (silne opady śniegu, lodowica, ślizgawica, itp.). Opóźnienie akcji uszorstnienia drogi choćby tylko z powodu odległości oddziału wykonawczego GDDKiA w Lublińcu od Tarnowskich Gór, kilkakrotnie spowodowało już zawał systemu komunikacji drogowej niemożliwy do usunięcia bez interwencji policji państwowej i - kryzysowo - samochodów specjalistycznych biorących udział w akcji ze strony gminy Tarnowskie Góry; pojazdy z Lublińca po prostu nie mogły dojechać w rejon pracy z powodu korków. Klasyczne sprzężenie zwrotne! Dodatkową „zimową” niedogodnością jest fakt przemieszczania się samochodów wynajętych przez zarządcę A z podniesionym pługiem po drogach zarządcy B, co budzi niemal powszechne oburzenie mieszkańców.

Wchłonięcie do śląskiej metropolii kolejnych JST dla „domknięcia terenowego powiatów” stanowić będzie asumpt do wnioskowania o likwidację powiatu tarnogórskiego i przekazanie jego praw gminom, członkom GZM. Gminy przejmą w zarządzanie wszystkie drogi na swoim terenie. Innego, dobrego rozwiązania nie ma!

IXg Energia (prąd elektryczny, gaz, ciepło); oświetlenie miasta

Gmina realizuje zadania w celu zapewnienia energii elektrycznej na potrzeby oświetlenia ulicznego oraz budynków urzędu gminy i gminnych jednostek organizacyjnych, a także instytucji kultury. Operatorem systemu dystrybucyjnego jest Tauron Dystrybucja S.A. Zakup energii elektrycznej odbywa się po przeprowadzeniu postępowania przetargowego. W 2018 r. Gmina przystąpiła do grupy zakupowej energii elektrycznej organizowanej przez Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolię. W przetargu ujęto 183 punkty poboru energii. Sprzedawcą energii była firma: ENEA S.A. z Poznania.

Oświetlenie uliczne obejmuje 6083 punktów świetlnych. Na oświetlenie ulic (zakup energii, dystrybucja energii, eksploatacja) wydatkowano w 2018 roku **2 222 361 zł**. Ponadto w 2018 roku gmina zrealizowała następujące zadania inwestycyjne związane z oświetleniem:

Tabela 63. Inwestycje oświetleniowe w 2018 roku

Rodzaj inwestycji	Wydatek [zł]	Lokalizacja
Budowa oświetlenia	231 396	Alejka m. ul. Kościelną a Parkiem Hutnika
		Parking przy ulicach Strzybnickiej i Kościelnej
		Skrzyżowanie ulic Sielanka - Janasa
		Ciąg pieszy od ul. Wyszyńskiego do Hali Sportowej

Rodzaj inwestycji	Wydatek [zł]	Lokalizacja
Dokumentacja projektowa	105 417	Przejścia dla pieszych w ulicach: Powstańców Śląskich, Nakielska, Witosza, Wyszyńskiego, Skrzypczyka Oświetlenia ulic: Równoległa, Śniadeckiego, Andersa (TS Iskra), Torowa, boczna Zagórskiej - Płonki, Piernikarczyka, Garusa, Andersa (garaże) Oświetlenie kompleksu sportowo-rekreacyjnego przy ulicach: Morcinka i Janasa.

Gmina zabezpieczała również środki finansowe na:

Tabela 64. Zadania związane z obsługą sieci elektrycznych w 2018 roku

ZADANIE	WYDATEK [zł]
Dostawa energii elektrycznej na potrzeby imprez masowych	12 531
Naprawy i remonty na gminnych sieciach elektroenergetycznych	16 838
Dzierżawa, montaż i demontaż elementów wystroju świątecznego	119 990
Obsługa imprez masowych przez służby energetyczne	33 333
Naprawa i remonty oświetlenia iluminacyjnego	21 956

15 830 odbiorców korzysta w Tarnowskich Górach z gazu sieciowego. Długość zarządzanej przez Polską Spółkę Gazownictwa sp. z o.o. sieci wynosi blisko 397 km, a gmina jest zgazyfikowana w niemal 78%.

Na terenie gminy operują 2 podmioty dostarczające energię ciepłą: Veolia Południe sp. z o.o. (61 km sieci, 884 ogrzewanych budynków, moc zainstalowana 93,4 MW) oraz IDEA 98 sp. z o.o. (4,74 km sieci, 63 ogrzewane budynki, 14,75 MW zainstalowanej mocy).

IXh Komunikacja publiczna

Usługi transportu publicznego w 2018 roku (od 1992 roku!) były realizowane w ramach członkostwa w Międzygminnym Związku Komunikacji Pasażerskiej w Tarnowskich Górach.

W ramach realizacji postulatu zrównoważenia transportu, kluczowym elementem jest zapewnienie racjonalnego ekonomicznie i dostosowanego do potrzeb mieszkańców systemu transportu zbiorowego. Cele szczegółowe planu transportowego obejmują:

- identyfikację potrzeb przewozowych mieszkańców,
- zaplanowanie układu węzłów przesiadkowych,
- określenie zasad finansowania usług przewozowych,
- ustalenie zasad rynku organizacji przewozów,
- określenie organizacji systemu informacji pasażerskiej.

Organizacja transportu zbiorowego w gminie Tarnowskie Góry w 2018 roku była powierzona Międzygminnemu Związkowi Komunikacji Pasażerskiej.

W związku z włączeniem gminy do metropolii, zadanie organizacji transportu zostało przekazane z dniem 1 stycznia b.r. (wraz z majątkiem związku) do Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, a MZKP postawiono w stan likwidacji. Tarnogórski dworzec autobusowy w styczniu b.r. przekazano w trwały zarząd nowoutworzonej jednostce budżetowej metropolii - Zarządowi Transportu Metropolitalnego.

W 2018 roku podejmowano działania mające na celu poprawę skomunikowania Tarnowskich Gór z miastami ościennymi środkami komunikacji publicznej. W ramach GZM i podjętej na tej płaszczyźnie dyskusji o transporcie publicznym wskazywaliśmy rolę jaką Tarnowskie Góry odgrywają w systemie transportu publicznego na Śląsku i znaczenie połączeń koleją aglomeracyjną Katowic z Tarnowskimi Górami, Zawierciem i Lublińcem. Dyskutowaliśmy również o konieczności zrealizowania szybkich połączeń autobusowych. W ramach spotkań z przedstawicielami PKP PLK SA podejmowane były kwestie związane z odbudową linii kolejowej 182 (Tarnowskie Góry - MPL Pyrzowice - Zawiercie) oraz modernizacji linii kolejowych 131 i 144. Zdaniem kolejarzy odbudowa połączenia z lotniskiem ma szansę zakończyć się przed rokiem 2022; linia 131 jest w trakcie modernizacji (trwa dyskusja o planowanej budowie przystanku kolejowego na Osadzie Jana), a linia 144 (z Tarnowskich Gór do Opola) nie zostanie - co było planowane - zlikwidowana. W opracowywanej właśnie strategii rozwoju transportu publicznego na terenie metropolii, GZM planuje objęcie relacji Katowice - Tarnowskie Góry kolejowym połączeniem aglomeracyjnym. ZTM zaplanował na bieżący rok połączenie autobusową linią pośpieszną Tarnowskich Gór z Gliwicami.

IXi Bezpieczeństwo

Burmistrz Miasta, za pośrednictwem Urzędu Miejskiego koordynuje działania związane z bezpieczeństwem publicznym na terenie miasta. Wydawane są decyzje zezwalające na organizację imprez masowych, jak również przyjmuje zawiadomienia o organizowaniu zgromadzeń publicznych, a w szczególnych przypadkach ma prawo do rozstrzygnięcia i wydawania decyzji w tych sprawach.

W roku 2018 w Tarnowskich Górach były zorganizowane 4 imprezy masowe oraz 4 zgromadzenia publiczne, które miały charakter pokojowy bez konieczności interwencji służb porządkowych. Nie zaistniała również konieczność wydania decyzji rozwiązujących zgromadzenie publiczne lub przerwanie imprezy masowej.

W roku 2018 przyjęto 25 zgłoszeń o organizacji imprez artystyczno-rozrywkowych, na które również nie było potrzeby wydania stosownych decyzji administracyjnych.

W ramach porozumienia z Komendą Hufca Ziemi Tarnogórskiej ZHP, wolontariusze-ratownicy szkolili - w formie otwartych pokazów - mieszkańców miasta i wspierali GZZK w udzielaniu pierwszej pomocy przedmedycznej.

W ramach realizacji zadań obronnych, Stały Dyżur burmistrza uczestniczył w wojewódzkim treningu systemu stałych dyżurów „WIOSNA 2018”. W zakresie zarządzania kryzysowego opracowano 4 nowe procedury reagowania w sytuacjach o znamionach kryzysu; prowadzono monitoring sytuacji w mieście oraz zagrożeń zewnętrznych, mogących mieć wpływ na stan bezpieczeństwa na terenie gminy. Na bieżąco funkcjonowały systemy wykrywania i alarmowania oraz wczesnego ostrzegania (na terenie miasta utrzymywanych jest w gotowości 13 syren alarmowych). Sukcesywnie doposażany jest magazyn przeciwpowodziowy. 16-krotnie zwołano zebranie Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w celu podjęcia zadań związanych z zapobieganiem, reagowaniem i usuwaniem skutków sytuacji kryzysowych.

Na terenie miasta oprócz Powiatowej Komendy Państwowej Straży Pożarnej, funkcjonują 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej zlokalizowane w Śródmieściu, Pniowcu, Strzybnicy i Reptach Śląskich; ostatnie trzy spośród wymienionych działają w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. W 408 akcjach ratowniczych czynny udział brało 75 druhów OSP. Wspólnie z Komendą Powiatową PSP, zorganizowano ćwiczenie możliwości ewakuacji mieszkańców z symulowanego pożaru budynku wielomieszkaniowego w zwartej zabudowie miasta.

Zadaniem gminy jest utrzymywanie gotowości bojowej jednostek ochotników. Z budżetu gminy wydatkowano w 2018 roku na ten cel **441 978 zł**. Z dotacji Ministra Sprawiedliwości, dzięki osobistemu zaangażowaniu Pani Poseł Barbary Dziuk, zakupiono za kwotę **30 618 zł** i przekazano jednostkom OSP 3 defibrylatory oraz 3 zestawy ratownicze PSR-R1. Ze środków gminy zakupiono i przekazano mieszkańcom 1000 „kopert życia”, a wszyscy uczniowie klas I otrzymali wzorem lat ubiegłych zestawy odblaskowe.

Burmistrz zapewnił w 2018 roku w Urzędzie Miejskim ochronę informacji niejawnych. 90 pracowników urzędu i 3 pracowników jednostek organizacyjnych gminy dopuszczonych jest do informacji niejawnych.

W Tarnowskich Górach funkcjonowała Straż Miejska.

Tabela 65. Zestawienie skutkujących interwencjami zgłoszeń mieszkańców w 2018 roku

Interwencja	Ilość
Zakłócanie spokoju i porządku publicznego	252
Zagrożenia w ruchu drogowym	624
Ochrona Środowiska i Gospodarka Odpadami	381
Zagrożeń życia i zdrowia	92
Dotyczy zwierząt	214
Pozostałe zgłoszenia	479

Strażnicy przeprowadzili w 2018 roku 2121 interwencji, zwłaszcza w centrum miasta. Wobec ustalonych sprawców wykroczeń wszczęto 1020 postępowań mandatowych (ruch drogowy - 594, sprawy porządkowe - 426) na kwotę **90 490 zł**, zastosowano 648 pouczeń oraz skierowano 69 wniosków o ukaranie sprawców wykroczeń do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach (ruch drogowy - 33, wykroczenia porządkowe - 36). Przeprowadzono 91 kontroli pieców CO, stwierdzając w 24 przypadkach spalanie odpadów (głównie płyty meblowe, odzież, buty, pampersy). W 44 przypadkach stwierdzono również palenie ognia na otwartej przestrzeni ze spalaniem odpadów roślinnych, lakierowanych desek, worków foliowych i wypalaniem izolacji silników elektrycznych. W wyżej wymienionych przypadkach zastosowano 63 postępowania mandatowe i 5 pouczeń.

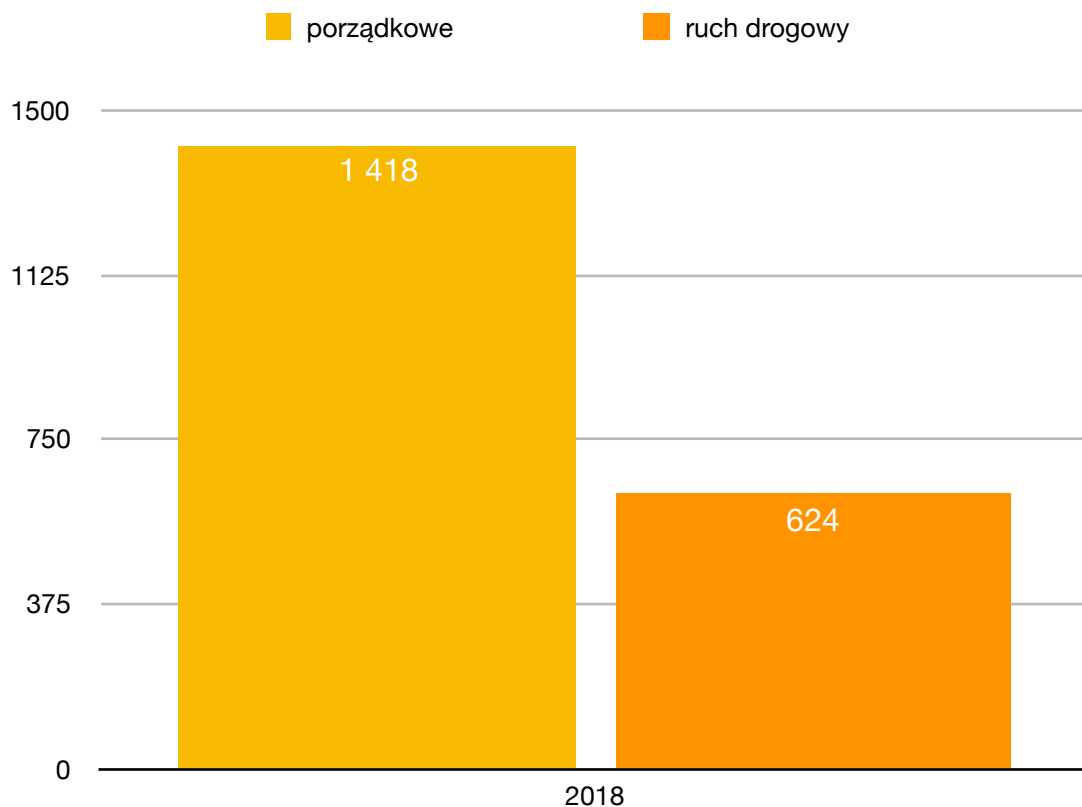
Straż Miejska ściśle współpracuje z Policją i współpraca ta polega w głównej mierze na organizowaniu wspólnych patroli z funkcjonariuszami Wydziału Ruch Drogowego i dzielnicowymi, wymianie informacji na spotkaniach kwartalnych i udział w akcjach jak: Bezpieczne Ferie, Bezpieczne Wakacje czy Akcja Znicz.

Spotykam się czasami z wnioskami o rozwiązanie Straży Miejskiej w Tarnowskich Górach. Można dyskutować o organizacji ale nie o zasadności utrzymywania tej formacji dbającej w imieniu i na rzecz gminy o ład i porządek w naszym mieście.

Wykres 9. Interwencje Straży Miejskiej wynikające ze zgłoszeń mieszkańców

IXj Rekreacja i sport

Gmina Tarnowskie Góry stworzyła swoim mieszkańcom warunki czynnego lub amatorskiego uprawiania wielu dyscyplin sportowych, a także możliwości aktywnej rekreacji z wykorzystaniem ogólnodostępnych miejskich parków i innych terenów, istniejących i wybudowanych obiektów.

Polityka rozbudowy sieci boisk, placów zabaw i innych obiektów umożliwiających rekreację i uprawianie sportu zaowocowała już kilkudziesięcioma takimi miejscami na terenie miasta. Decyzja o budowie hali sportowej była przed laty odroczonej przez wzgląd na wcześniejszy brak otwartych, ogólnodostępnych boisk sportowych. Ubiegłoroczna modernizacja administrowanego przez AIG Skate Parku pochłonęła kwotę **221 400 zł**.

W minionym roku, na terenie miasta użytkowaliśmy:

Tabela 66. Plac zabaw i inne miejskie obiekty rekreacyjne

OBIEKT REKREACYJNY	LOKALIZACJA OBIEKTU
Plac zabaw	Skwer TPD
Plac zabaw	Park Miejski
Plac zabaw	ul. Kościuszki
Plac zabaw	ul. Ułańska
Plac zabaw	ul. Piotra Skargi
Plac zabaw	ul. Główna (zadanie zakończone w 2019 roku)
Plac zabaw	ul. Torowa (zadanie zakończone w 2019 roku)

Plac zabaw/boisko do piłki siatkowej	ul. Witosa
Plac zabaw	ul. Żeromskiego
Plac zabaw	ul. Morcinka
Plac zabaw	ul. Pastuszki (zadanie zakończone w 2019 roku)
Plac zabaw	ul. Powstańców Warszawskich
Plac zabaw	ul. Armii Krajowej
Plac zabaw	ul. Mieczysława Karłowicza
Plac zabaw	Park Hutnika
Plac zabaw	ul. Juliusza Słowackiego
Plac zabaw	ul. Gen. Andersa
Plac zabaw	ul. Rozpłochowskiej
Plac zabaw	ul. Fryderyka Chopina
Plac zabaw	ul. Kolorowa
Skate Park	ul. Obwodowa
Siłownia outdoorowa	Park Miejski
Siłownia outdoorowa	ul. Armii Krajowej (zadanie zakończone w 2019 roku)
Lodowisko AIG (okresowo)	ul. Obwodnica

Dostępna w mieście infrastruktura sportowa prócz prywatnych zarządców (hala sportowa przy ul. Wojska Polskiego, liczne kluby fitness) jest zarządzana przez jednostki organizacyjne gminy (szkoły), spółkę gminną (AIG) bądź działające z jej wykorzystaniem stowarzyszenia sportowe. Własność gminna jest utrzymywana w należyтым, nie pogorszonym stanie dzięki przeznaczanym na ten cel przez gminę środkom finansowym.

Tabela 67. Infrastruktura sportowa w mieście w 2018 roku

OBIEKT SPORTOWY	LOKALIZACJA
Pawilon, boisko, kort, teren do boule - KS Górnik	ul. Piotra Skargi
Pawilon, boisko - LKS Zgoda	ul. Myśliwska
Pawilon, boisko, stadion, bieżnia - TS Gwarek	ul. Wojska Polskiego

Pawilon, boisko - TS Iskra	ul. Generała Andersa
Pawilon, boisko, kort - TS Tarnowiczanka	ul. Śniadeckiego
Pawilon, boiska - UKS Unia	ul. Armii Krajowej
Kompleks boisk Orlik 2012	ul. Armii Krajowej
Kompleks boisk Orlik 2012	ul. Litewska
Przyszkolne boiska wielofunkcyjne	ul. Wyspiańskiego
Boisko wielofunkcyjne	ul. Wyszyńskiego
Boisko wielofunkcyjne	ul. Leśna
Boisko wielofunkcyjne	ul. Janasa
Boisko wielofunkcyjne	ul. Korczaka
Boisko wielofunkcyjne	ul. Kochanowskiego
Boisko wielofunkcyjne	ul. Zaciszna
Boisko wielofunkcyjne	ul. Korola
Boisko wielofunkcyjne	ul. Słowackiego
Boisko wielofunkcyjne	ul. Jagodowa
Boisko wielofunkcyjne	ul. Żeromskiego
Boisko wielofunkcyjne	ul. Powstańców Warszawskich
Kompleks boisk - Orlik 2012 (powiatowy)	ul. Gliwicka
Kompleks boisk - Orlik 2012 (powiatowy)	ul. Pokoju
Pawilon sportowy (obiekt prywatny)	ul. Korczaka
Korty tenisowe	ul. Wyszyńskiego
Hala sportowa AIG	ul. Obwodnica
Hala sportowa (obiekt prywatny)	ul. Wojska Polskiego
Kompleks basenowy AIG	ul. Obwodnica
Basen odkryty (powiatowy)	ul. Gliwicka
Pływalnia kryta (obiekt SPZOZ GCR Repty)	ul. Śniadeckiego
Pływalnia kryta szkolna	ul. Kochanowskiego

W mieście dostępne również były inne obiekty sportowo-rekreacyjne we władaniu osób fizycznych.

Tabela 68. Inne obiekty sportowo-rekreacyjne we władaniu osób fizycznych

OBIEKT SPORTOWO-REKREACYJNY	LOKALIZACJA
Kręgielnia „Kula Hula” & Bilard Club	ul. Legionów
Ocean Club - Bowling, Bilard, Bawilandia	ul. Skośna
Strefa Ruchu sp. z o.o.	ul. Fińska
Fitness i siłownia	ul. Opolska
ALTIS - siłownia	ul. Styczyńskiego
Galeria Fitnessu i Tańca	ul. Janasa
Tytan Gym&Fit	ul. Witosa

Kluby sportowe funkcjonujące na terenie Tarnowskich Gór współpracowały z gminą na podstawie przepisów wielu ustaw. Prowadziły one rekrutację i szkolenie zawodników oraz uczestniczyły we współzawodnictwie organizowanym przez określone związki sportowe. Angażowały się także w szereg przedsięwzięć społecznych, a przy okazji wykonując wiele działań na rzecz swoich członków, adresatów zadań. Wykonując określone zadania i ponosząc z tego tytułu ustalone koszty finansowe - między innymi ze środków otrzymanej dotacji celowej - kluby były zobowiązane do prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej.

W wymiarze sportowym, respektującym wymogi sportu kwalifikowanego, szkoleniem w klubach sportowych objętych było niemal 1500 zawodników licencjonowanych. Wynajmowanie innych (niż zarządzane przez kluby) obiektów w celu szkolenia sportowego i odnowy biologicznej finansowane było głównie ze środków gminy, a wydatkowana na ten cel kwota przekroczyła. **500 000 zł.**

Tabela 69. Dotacje udzielane przez gminę w dziedzinie sportu i kultury fizycznej w 2018 roku

Nazwa zadania	Liczba konkursów	Ilość umów	Kwota dotacji [zł]
Wspieranie rozwoju sportu i realizację celu publicznego gminy zgodnie z przepisami ustawy o sporcie	1 konkurs	18	950 000

Nazwa zadania	Liczba konkursów	Ilość umów	Kwota dotacji [zł]
Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej oraz popularyzacja różnych dyscyplin sportu	3 konkursy 13 małych grantów	50	1 090 553
RAZEM	4 konkursy 14 małych grantów	68	2 040 553

Szkolenie sportowe dzieci i młodzieży odbywa się również w ramach zajęć szkolnych w formie prowadzonych przez gminę klas sportowych. Poniżej przedstawiam tabelę obrazującą tę formę zainteresowania sportem.

Tabela 70. Klasy sportowe w szkołach prowadzonych przez Gminę Tarnowskie Góry

Dyscyplina sportowa	Placówka	L. uczniów 2017/2018	L. uczniów 2018/2019
Hokej na trawie	Szkoła Podstawowa nr 8	24	0
Hokej na trawie	Szkoła Podstawowa nr 15	10	26
Judo	Szkoła Podstawowa nr 3	31	33
Piłka nożna	Szkoła Podstawowa nr 15	24	26
Piłka ręczna	Szkoła Podstawowa nr 3	84	78
Piłka ręczna	Szkoła Podstawowa nr 15	38	52
Tenis stołowy	Szkoła Podstawowa nr 3	73	62

Kolejny rok z rzędu gmina Tarnowskie Góry wcieliła się w rolę organizatora nauki pływania. Uczestnikami organizowanych na obiekcie AIG zajęć były dzieci przedszkolne oraz dzieci i młodzież tarnogórskich placówek oświatowych. Na te działania wydatkowaliśmy w 2018 roku **600 000 zł**.

Na kulturę fizyczną i sport w budżecie miasta na 2018 rok przeznaczono (bez wydatków inwestycyjnych) **2 607 346 zł**, z czego **2 040 553 zł** stanowiły dotacje dla organizacji pozarządowych.

Znaczącą część wydatków stanowiły koszty różnego rodzaju wydarzeń – imprez sportowych i sportowo-rekreacyjnych, organizowanych przez kluby sportowe i inne organizacje pozarządowe, a także przez Urząd Miejski. Wśród zaistniałych wydarzeń sportowych i sportowo-rekreacyjnych jedne stanowiły imprezy o randze po części międzynarodowej a przede wszystkim krajowej, inne oznaczały zawody w wymiarze rywalizacji regionalnej czy lokalnej. Wszystkie przeprowadzane były pod patronatem określonego polskiego związku sportowego i Burmistrza Miasta Tarnowskie Góry.

- a. Do pierwszej kategorii należałoby w kolejności chronologicznej zaliczyć następujące imprezy sportowe i sportowo-rekreacyjne: **Puchar Polski we Wspinaczce Sportowej**

w Hali Sportowej przy AIG, **Memoriał Krystiana Michalskiego i Szymona Łysika. Turniej kosza – edycja XV** w Hali Sportowej przy AIG, **X Międzynarodowy Memoriał im. S. Karmelity w Hokeju na Trawie** na obiektach SP8, **Start 2 etapu 75. Tour de Pologne, VII Międzynarodowy Miting Pływacki** w Parku Wodnym, **Mistrzostwa Polski Kyokushin w Kumite Open Seniorów Polskiego Związku Karate** oraz **Mistrzostwa Polski Kyokushin Juniorów Młodszych (14-15 lat) Polskiego Związku Karate** w Hali Sportowej przy AIG oraz **XXVI Turniej Piłki Ręcznej o Puchar prof. Wł. Babireckiego** [lokalizacja zawodów j.w.].

- b. Do drugiej kategorii należałoby w kolejności chronologicznej zaliczyć następujące imprezy sportowe i sportowo-rekreacyjne: **XXIII Spartakiada Dzielnic** [w rywalizacji generalnej zwyciężyła ekipa z dzielnicy Stare Tarnowice], **Zawody biegowe: Dramatyczna Siódemka** w Parku Repeckim, **III edycja Tarnogórskiego Półmaratonu** (21km i 10 km) [zawody odbyły się w centrum miasta], **VII Bieg Tarnogórski** w Parku Miejskim oraz **XV edycja Tarnogórskiego Biegu Sedlaczka** w ramach „Gwarków 2018” również w Parku Miejskim, **X Rajd po Ziemi Tarnogórskiej** zakończony przy kortach tenisowych w Laryszowie, **IX Mistrzostwa Gimnazjów o Puchar Burmistrza Miasta Tarnowskie Góry** [najlepszą okazała się SP3], **XXVIII Turniej Gier i Zabaw o Puchar Burmistrza Miasta** [zwyciężyła ekipa SP15], **Imprezy w Hali Sportowej** [niezależnie od wymienionych już imprez w tym miejscu swoje rozgrywki ligowe toczyli przy dużym zainteresowaniu widowni koszykarze, hokeiści na trawie, piłkarze ręczni i siatkarze] oraz **Inne imprezy sportowe: liczne szkolne imprezy sportowe** [zawody zgodne z programem kształcenia i kalendarzem ZW SZS], **amatorskie imprezy sportowe dla mieszkańców miasta** [turnieje tenisa stołowego i tenisa ziemnego, zawody pływackie, turnieje skata, turnieje szachowe, zawody brydża sportowego, zawody/loty gołębi pocztowych].

Obraz osiągnięć sportowych zawodników tarnogórskich klubów sportowych w poszczególnych dyscyplinach sportu wyglądał następująco: **w piłce nożnej** [drużyny **TS Gwarek** brały udział w rozgrywkach na poziomie krajowym i regionalnym], **w karate** [medale zawodników z **TKS Karate** zdobyte w imprezach o randze międzynarodowej, krajowej i regionalnej], **w tenisie stołowym** [drużyny **MKS Skarbek** brały udział w rozgrywkach na poziomie krajowym i regionalnym], **w szachach** [medale zawodników **SSz Strzybniczanka** w rozgrywkach i imprezach na poziomie krajowym i regionalnym], **w pływaniu** [medale zawodników z **MKS Park Wodny** zdobyte w imprezach o randze krajowej i regionalnej], **w judo i ju-jitsu** [w judo medale zawodników z **UKS Dwójka** zdobyte w imprezach o randze krajowej i regionalnej; w przypadku ju-jitsu medale zawodników z **UKS Judo Ahinsa** zdobyte w imprezach o randze krajowej i regionalnej], **w hokeju na trawie** [drużyny z **UKHT**

Ósemka brały udział w rozgrywkach na poziomie krajowym i regionalnym], w siatkówce [drużyny z **UKS Gwiazda** brały udział w rozgrywkach na poziomie krajowym i regionalnym], w koszykówce [drużyny z **KKS TG** brały udział w rozgrywkach na poziomie krajowym i regionalnym], w wędkarstwie [medale zawodników **PZW Nr 72 Zameł** zdobyte w imprezach o randze międzynarodowej, krajowej i regionalnej], w jeździectwie [medale zawodników z **SDC Tarnowskie Góry** zdobyte w imprezach o randze krajowej i regionalnej].

Najwybitniejszym tarnogórskim sportowcom i trenerom przyznawane są corocznie na zasadach określonych uchwałą rady miejskiej stypendia, nagrody i wyróżnienia. Na stypendia przyznawane sportowcom za wysokie wyniki sportowe uzyskane w ramach współzawodnictwa na poziomie krajowym i międzynarodowym, wydatkowano w 2018 roku kwotę **106 690 zł** (przyznane 45 osobom). Na nagrody i wyróżnienia przyznane 76 sportowcom, trenerom i działaczom klubowym za osiągnięcia na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym, przeznaczono w ubiegłym roku **69 714 zł**.

Od kilku lat gmina podejmowała wysiłki organizacyjne zmierzające do złożenia wniosku o dotację ze środków RPOWŚI dla budowy centrum przesiadkowego z systemem miejskich dróg rowerowych. W 2018 roku prace te zwięźcił program funkcjonalno-użytkowy dla przedsięwzięcia oraz finalizowanie uzgodnień z dotychczasowymi gestorami terenów niezbędnych dla przeprowadzenia inwestycji (wniosek został złożony w marcu br.). We wcześniejszych latach w mieście wyznaczono i oznakowano sieć tras rowerowych.

Gmina Tarnowskie Góry stworzyła mieszkańcom i rozwija warunki do rekreacji i czynnego uprawiania sportu.

IXk Kultura

Gmina powinna być nie tylko organizatorem kultury, a także animatorem warunków jej tworzenia przez miejskie instytucje kultury, organizacje pozarządowe oraz lokalnych artystów, wykazując przy tym dbałość o jej regionalny wymiar.

Dzięki historycznym uwarunkowaniom, w strukturach Miasta Tarnowskie Góry funkcjonują aż 4 instytucje kultury, dla których gmina pełni funkcję „organizatora”. Mimo iż każda spośród miejskich instytucji kultury (Tarnogórskiej Centrum Kultury, Muzeum w Tarnowskich Górach, Miejska Biblioteka Publiczna oraz Pałac w Rybnej) zajmuje na mapie aktywności własną, wypracowaną pozycję i dysponuje ustawowo odrębnym budżetem, oczekujemy silniejszych powiązań i współpracy horyzontalnej jednostek. Współpraca instytucji kultury będzie naszym celem w najbliższych latach.

Tarnogórskie Centrum Kultury podejmuje działania na rzecz promocji kultury, animując różne działania i edukując mieszkańców Tarnowskich Gór, dostosowując swoją ofertę do ujawnianych

sukcesywnie potrzeb. Z chęcią i pasją wciela w życie nowe, autorskie pomysły sprawiając, że oferta jest interesująca i różnorodna. Działa 7 dni w tygodniu dedykując wydarzenia w siedzibach instytucji (Śródmieście, Lasowice, Repty Śląskie, Opatowice) i poza nimi na imprezach plenerowych. W 2018 roku szacunkowa frekwencja na wydarzeniach organizowanych przez TCK wyniosła 1716 osób uczestniczących w stałych zajęciach, około 52 tys.osób w obiektach instytucji oraz około 53,5 tys.osób w imprezach „zamiejscowych” tj. w plenerach, kościołach innych obiektach. TCK dysponowało w 2018 roku dotacją celową w wysokości **4 319 400 zł**; pozostałe dochody i przychody przekraczają nieznacznie **1 mln zł**. Koszt ubiegłorocznego remontu filii TCK w Opatowicach wyniósł **545 000 zł**. TCK dysponowało 39,6 etatami w tym 7 etatów administracji i 15 etatów pracowników obsługi.

Tabela 71. Najważniejsze wydarzenia w TCK organizowane w 2018 roku

PRZEDSIĘWZIĘCIE	OPIS	LICZBA WYDARZEŃ
AMATORSKI RUCH MUZYCZNY	W ramach wspierania amatorskiego ruchu artystycznego w strukturach Tarnogórskiego Centrum Kultury działa 12 chórów i 3 orkiestry.	164
ORGANIZACJA IMPREZ	Koncerty	29
	Edukacja muzyczna	15
	Teatr	15
	Warsztaty, wystawy plastyczne i fotograficzne	232
	Taniec	43
	Warsztaty i spotkania literackie	120
	Zajęcia stałe	*****
	Gwarki - zabezpieczenie strony artystycznej	*****
PROJEKTY MIĘDZYNARODOWE	Nauka języka japońskiego; wiedza o kulturze Japonii	99
	Nauka języków serbskiego i chorwackiego; wiedza o kulturze południowych Słowian	66
ZAJĘCIA W FILIACH	Repty Śląskie	426
	Strzybnica	156
	Opatowice	516
	Lasowice	306

Muzeum w Tarnowskich Górach gromadzi zabytki z dziedziny historii, etnografii i sztuki związane z działaniami i kulturą naszego regionu (blisko 10 000 artefaktów w zbiorach). Oprócz działalności podstawowej, w tym prowadzonych badań naukowych, instytucja oferuje szeroki wachlarz przedsięwzięć kulturalnych oraz edukacyjnych i popularyzujących historię i zabytki regionu. Muzeum w Tarnowskich Górach dysponuje 10,5 etatami pracowniczymi, w tym 3 etaty administracyjne i 2 etaty pracowników obsługi. Dysponowalny budżet instytucji w roku 2018 to: **1 091 988 zł** dotacji podmiotowej oraz blisko **177 000 zł** innych przychodów. Działalność placówki wybiórczo ujęto w załączonej tabeli.

Tabela 72. Działalność Muzeum w Tarnowskich Górach w 2018 roku

Przedsięwzięcie	Opis	Kwota [zł]
Gromadzenie zbiorów	Powiększono zbiory o 138 obiektów, w tym 47 zakupów i 89 darowizn	52 158
Wystawiennictwo	7 wystaw czasowych	41 204
Działalność kulturalna	9 koncertów (630 słuchaczy), Noc Muzealna (2.500 osób), obchody 60-lecia istnienia muzeum	31 318
Działalność edukacyjna prelekcje/lekcje muzealne	1. Wykłady – 17 2. Lekcje muzealne - 65 (1.500 uczniów) 3. Warsztaty/ oprowadzania 9 (155 osób)	9 445
Wydawnictwa	1. „Malarstwo zachodnioeuropejskie w Muzeum w Tarnowskich Górach” – nakład 1000 egz. 2. „Skrywane historie. 60 lat Muzeum w Tarnowskich Górach” – nakład 200 egz. 3. „Miasto z porcelany. Widoki Tarnowskich Gór na Serwisie Carnalla” – nakład 500 egz.	38 252

Jubileusz 60-lecia Muzeum w Tarnowskich Górach zdominował działalność instytucji w 2018 roku. Od stycznia rozpoczęto cykl *Wielcy Artyści na 60-lecie Muzeum w Tarnowskich Górach*. Dzięki wystawom jednego obrazu, mieszkańcy miasta mogli zapoznać się z dziełami takich twórców jak: Chełmoński, Malczewski, Michałowski, Boznańska.

Najważniejszymi wydarzeniami były wystawy: *Skrywane historie. 60 lat Muzeum w Tarnowskich Górach* oraz *Miasto z porcelany. Widoki Tarnowskich Gór na Serwisie Carnalla*. Dzięki porozumieniu z Deutsches Bergbau-Museum Bochum.

W związku z jubileuszem 100-lecia obchodów niepodległości zorganizowano w Muzeum wykłady, które wpisywały się w program obchodów miejskich.

Pałac w Rybnej w 2018 roku zorganizował przeszło 90 wydarzeń artystyczno-kulturalnych. Wśród nich należy wymienić:

- Koncerty: Noworoczny, Karnawałowy, Walentynkowy, Koncert z okazji Dnia Kobiet,

- 12 koncertów kameralnych (w tym koncert fińskiego chóru oraz plenerowy koncert z 60 osobową orkiestrą dętą),
- 4 koncerty z cyklu Wiosna Barokowa (cykl odbywa się od 6 lat),
- 4 koncerty z cyklu Last Notes (cykl realizowany w 2018 roku),
- 6 koncertów z cyklu W hołdzie Elżbiecie Chojnackiej (nowy cykl koncertowy),
- 2 koncerty z okazji obchodów Niepodległej,
- spotkania Klubu Pochwały Inteligencji na Górnym Śląsku,
- 9 koncertów z cyklu Rybna Dzieciom (a także bal karnawałowy, 5 dniowe Ferie Artystyczne i 7 dniowe Wakacje Artystyczne zakończone plenerowym spektaklem na scenie letniej, 5 dniowe Warsztaty Literacko-Muzyczne),
- warsztaty Suzuki oraz 4 dziecięce koncerty w ciągu roku,
- 10 koncertów w ramach XVI Tarnogórskich Spotkań Jazzowych (4 z nich odbyły się poza Pałacem w Rybnej - w innych ośrodkach kultury),
- uroczystość wręczenia nagród w dziedzinie kultury połączoną z koncertem, koncert charytatywny, spotkanie i koncert w ramach Dni Miasta - Gwarki 2018, uroczystość wręczenia Srebrnych Skrzydeł, spotkanie organizacji pozarządowych, konferencję naukową "Literackie podróże do wnętrza ziemi. Wizje - Idee – Symbole" oraz seminarium artystyczno-historyczne,
- IX Mistrzowskie Kursy - projekt dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego obejmował 9 cykli spotkań z uznanymi autorytetami,
- dwudniowy Festiwal Fotografii,
- 2 plenery malarskie (8 i 2 dni),
- 3 rozgrywki szachowe realizowane przez KS Strzybniczanka,
- 2 konkursy papieskie oraz 2 konkursy plastyczne dla dzieci i młodzieży,
- stała współpraca z IPH (spotkanie networkingowe), Radą Dzielnicy (Piknik dzielnicy Rybna),
- wystawa fotografii, malarska wystawa poplenerowa,
- projekcja w ramach TCK Kina Plenerowego.

Warto zaznaczyć, że w 2018 roku w Pałacu w Rybnej ulokowało swoją działalność artystyczną Centrum Współczesnej Muzyki Klawesynowej im. Elżbiety Chojnackiej, a także na fakt, że w pałacu odbywały się również wydarzenia o charakterze społeczno-politycznym - spotkania Klubu Pochwały Inteligencji na Górnym Śląsku.

Pałac w Rybnej dysponował 11 etatami, w tym 2 administracyjnymi z dyrekcją i 9 etatami obsługi. Pałac w Rybnej prowadził również hotel i świadczył usługi gastronomiczne. Dochody z działalności ubocznej Pałacu zasilały budżet instytucji kultury. Na który składały się:

Tabela 73. Dochody Pałacu w Rybnej

Opis	Dochody [zł]
Dotacja podmiotowa	638 000
Inne dochody	491 692
• Przychody z działalności kulturalnej – sprzedaż biletów, organizacja imprez,	13 6910
• Przychody z działalności gastronomicznej,	265 518
• Przychody z działalności hotelarskiej,	46 811
• Pozostałe przychody (usługi reklamowe, opłaty rezerwacyjne i wynajem),	16 435
• Przychód równoległy do odpisu amortyzacji majątku trwałego	26 018
Razem	1 129 692

W 2018 roku udało się pozyskać dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Funduszu Promocji Kultury na przeprowadzenie IX Mistrzowskich Kursów o zasięgu ogólnopolskim z udziałem uczniów i studentów z zagranicy (w tym z Chin) oraz 2 zagranicznych pedagogów. Ze środków gminy Tarnowskie Góry oraz Województwa Śląskiego dofinansowany został cykl koncertów Last Notes jak również działalność Centrum Współczesnej Muzyki Klawesynowej im. Elżbiety Chojnackiej.

Centrum Współczesnej Muzyki Klawesynowej im. Elżbiety Chojnackiej powstało jako hołd złożony wybitnej polskiej klawesynistce światowej sławy Elżbiecie Chojnackiej. Prowadzone jest przez spadkobierczynię Artystki, tarnogórzankę dr Aleksandrę Gajeczkę-Antosiewicz.

W roku 2018 utrzymane zostały dobre kontakty z prywatnymi mecenasami instytucji, którzy od powstania instytucji w 2011 roku stale przekazują środki sponsorskie na organizację wydarzeń, w tym m. in. Tarnogórskich Spotkań Jazzowych, spotkań Klubu Pochwała Inteligencji na Górnym Śląsku.

Miejska Biblioteka Publiczna im.Bolesława Lubosza gromadzi materiały biblioteczne, udostępnia zbiory na miejscu i wypożycza na zewnątrz. W jej skład wchodzi:

- Biblioteka Centralna mieszcząca się przy ulicy Zamkowej 5 z sześcioma działami:
 - wypożyczalnią dla Dorosłych, Wypożyczalnią i Czytelnią Naukową, Działem dla Dzieci i Młodzieży, Wypożyczalnią Językową, Wypożyczalnią Książki Mówionej oraz Czytelnią Czasopism
- 6 filii bibliotecznych w poszczególnych dzielnicach miasta:
 - Filia nr 1 Lasowice, ul. Leśna 23 (Szkoła Podstawowa nr 5),
 - Filia nr 2 Osiedle Przyjaźń, ul. Janasa 11 (Szkoła Podstawowa nr 8),
 - Filia nr 4 Bobrowniki Śląskie, ul. Główna 27,
 - Filia nr 5 Repty Śląskie, ul. Witosa 61,
 - Filia nr 9 Strzybnica, ul. Strzybnicka 1 (Przedszkole nr 24),

- Filia nr 12 Osada Jana, ul. Zaciszna 17 (Szkoła Podstawowa nr 10).

Ofertę kieruje do mieszkańców miasta i regionu bez względu na wiek. Umożliwia korzystanie z licencjonowanych zbiorów elektronicznych, do których opłaca dostęp. Chętni mogą więc korzystać z platformy książek elektronicznych IBUK Libra oraz Cyfrowej wypożyczalni Publikacji Naukowych z zasobów Biblioteki Narodowej na platformie ACADEMICA. Korzystanie ze zbiorów elektronicznych obrazuje tabela:

Tabela 74. Korzystanie ze zbiorów elektronicznych dostępnych zdalnie lub w sieci lokalnej

Liczba sesji	1 298
Liczba pobranych dokumentów	1 720
Liczba wyświetleń publikacji z własnej biblioteki cyfrowej	1 062
Liczba wejść na stronę internetową	78 813

W 2018 roku biblioteka zakupiła 6 328 pozycji książkowych, w tym 618 audiobooków.

Tabela 75. Księgozbiór biblioteki na koniec 2018 roku

Struktura księgozbioru	Liczba woluminów	Woluminów ogółem	Wartość księgozbioru [zł]
Literatura piękna dla dorosłych	68 014	152 089	2 140 516
Literatura piękna dla dzieci i młodzieży	34 202		
Literatura naukowa i popularnonaukowa	49 873		

Biblioteka udostępnia swoje zbiory w wypożyczalniach i czytelnich poprzez wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz, jak i prezencyjnie – na miejscu. Biblioteka obsługuje czytelników z różnych grup wiekowych i pochodzących ze zróżnicowanej struktury społeczno-zawodowej.

Tabela 76. Najważniejsze dane statystyczne w 2018 roku

Ilość zapisanych osób	11 770
w tym do 15 lat	2 153
Ilość odwiedzin czytelników	109 645
Ilość wypożyczeń na zewnątrz	271 449

Ilość udostępnień na miejscu w czytelnich	17 209

MBP aktywnie uczestniczy w życiu miasta organizując i współorganizując wiele przedsięwzięć kulturalnych i edukacyjnych ujętych wybiórczo:

W MBP pracowało w ub.roku 41 osób (38,5 etatów) w tym 27 bibliotekarzy. Dysponowalny budżet: **2 775 300 zł** w tym **2 615 305,00 zł** dotacji podmiotowej oraz **159 995 zł** innych dochodów (darowizny, przychody, dotacja celowa).

Gmina dużą wagę przywiązuje do współpracy kulturalnej z organizacjami pożytku publicznego, zlecając im do wykonania miejskie zadania, wspierając ich działalność lub współorganizując z nimi różne przedsięwzięcia. Wiele działań, imprez kulturalnych gmina inicjuje i aranżuje samodzielnie, korzystając jednak - w miarę potrzeb - z pomocy NGO. Zasady współpracy opisałem w dziale VI.

Wśród najistotniejszych przedsięwzięć w 2018 roku zaliczyć można organizację i współorganizację następujących imprez:

GWARKI 2018	Nawiązując do XVI-wiecznych tradycji, wraz z TCK organizujemy niespotykane w tej skali na Śląsku święto miasta, z niepowtarzalnym historycznym korowodem obrazującym historię miasta (ta tradycja sięga 1957 roku). W 2018 roku utworzono stronę internetową poświęconą Gwarkom.
75. Tour de Pologne	Wyścig zorganizowany na 100-lecie niepodległości, niefortunnie (błąd sędziego) opuścił wyznaczoną trasę i wcześniej niż zakładano. Imprezy towarzyszące: Tour de Park, Masa Krytyczna Śladami TdP.
Europejski Kongres Gospodarczy w Katowicach	Tarnowskie Góry zostały zaproszone do udziału w EKG jako główny partner samorządowy. Kongres obejmuje ponad 100 debat, sesji, spotkań i innych wydarzeń.
INDUSTRIADA 2018 - ROZRUCH	We współpracy z Urzędem Marszałkowskim i SMZT rozpoczęliśmy symbolicznie na terenie Kopalni Zabytkowej tę cykliczną imprezę promującą zabytki techniki Śląska. Imprezie towarzyszyły prelekcje, wystawy i koncerty na terenie całego województwa.

Pozostałe przedsięwzięcia o charakterze kulturalno-sportowo-promocyjnym jedynie zasygnalizuję:

Tabela 77. Inne, ważniejsze imprezy i wydarzenia zorganizowane i współorganizowane przez gminę oraz jej jednostki organizacyjne i instytucje kultury w 2018 roku

Styczeń	Orszak Trzech Króli Śpiewajmy i Grajmy Mu Dzień Pamięci o Tragedii Górnośląskiej
Luty	Walentynki Turniej Szymona
Marzec	Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych Dzień Kobiet Spotkanie Animatorów i Twórców Kultury Powitanie Wiosny Jarmark Wielkanocny
Kwiecień	Koncerty Organowe w Konwikcie - rozpoczęcie Obchody Rocznicy Zbrodni Katyńskiej Annum Festival - start projektu Zlot Foodtrucków Dramatyczna Siódemka (dotacja)
Maj	Święto Flagi Święto Konstytucji 3 maja Koncert Organowy w Konwikcie Pchli Targ Koncert Charytatywny na rzecz WSP Hagera Zlot Motocykli na Rynku (dotacja) Piknik Rycerski u Wrochemy (dotacja)
Czerwiec	Koncert Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” Koncerty promenadowe w Parku Miejskim - start Koncert w Konwikcie Salezjański Piknik Rodzinny (dotacja) Filmowe Wtorki - start (dotacja) Teatralne Parkowanie (dotacja) Pchli Targ Śniadanie na Polanie Tarnogórski Półmaraton Piknik Strażacki Obchody Święta Pułku Chemicznego Recepta na zdrowie
Lipiec	Śniadanie na Polanie Pchli Targ Barbórka „w środku lata” Piknik Policyjny Teatralne Parkowanie (dotacja) Filmowe Wtorki (dotacja) Koncerty promenadowe w Parku Miejskim Koncerty Organowe w Konwikcie

Sierpień	Konwentykiel - Ci Wspaniali Ślężacy Rajd Rowerowy Niepełnosprawnych - dotacja Koncert Szczęśniaka w Bobrownikach Śląskich Plener malarski - miasta partnerskie w Pałacu Koncerty promenadowe w Parku Miejskim Koncert Organowy w Konwikcie Filmowe Wtorki (dotacja) Teatralne Parkowanie (dotacja) Pchli Targ Śniadanie na Polanie
Wrzesień	Festiwal Orkiestr Dętych im. Prof. Szweda Tarnogórskie Wieczory Muzyki Organowej i Kameralnej w Kościele Zbawiciela - rozpoczęcie Annum Festival (dotacja) Obchody Dnia Sybiraka Wizyta Muzeum Tour de Pologne Filmowe Wtorki (dotacja) Śniadanie na Polanie Pchli Targ Złot Pojazdów Zabytkowych na Rynku Obchody Dnia Kombatanta narodowe Czytanie Konferencja naukowa z UE w Katowicach
Październik	Symposium Tarnogórskie Dni Dziedzictwa Muzyka na Plan Konkurs literacki na „opowiadanie tarnogórskie” Złot Foodtrucków Tarnogórskie Wieczory Muzyki Organowej i Kameralnej w kościele Zbawiciela Dzień Otwarty Urzędu Miejskiego
Listopad	Obchody 100-lecia Odzyskania Niepodległości Srebrne Skrzydła Potańcówka na 100-lecie Konkurs „Po naszymu, czyli po śląsku”.
Grudzień	Podsumowanie współpracy z opp Annum Festival (dotacja) Kolacja wigilijna dla potrzebujących Tarnogórzanie śpiewają kolędy Jarmark Bożonarodzeniowy Rzeźba Gwarka w Bobrownikach Śląskich

Działalność miasta w sferze kultury nie skupia się wyłącznie na wypełnianiu przypisanych do wydziałów urzędu miejskiego lub do instytucji kultury zadań. Organizowaniu wielu różnorodnych, wymienionych wyżej małych, dużych i bardzo dużych zadań towarzyszyła niemal zawsze logistyka - współpraca z innymi wydziałami urzędu, innymi organizacjami pozarządowymi oraz z administracjami samorządową innych szczebli i państwową. Bo przecież organizowane przez miasto imprezy musiały być bezpieczne (zaangażowanie służb porządkowych - straży miejskiej, policji państwowej, PSP, OSP,

pomocy przedmedycznej i służb medycznych, etc. etc.), często musiały mieć zabezpieczone niezależne lub awaryjne zasilanie energetyczne, dodatkowe oświetlenie, sanitariaty „toi-toi”, kosze na odpady, dodatkowe sprzątanie miasta, itp. Przedsięwzięciom towarzyszyły akcje informacyjne i sprawozdawcze, a więc ciągła współpraca z mediami i bieżąca obecność w wirtualnym świecie informacji. W świecie wirtualnym „zawiesiliśmy” nasze akcje edukacyjne „Hajcujemy - nie trujemy” i „TG KNOW-HAU”.

Miasto w 2018 roku wywiązywało się ze swojej roli urzędu jako mecenasa sztuki, wspierającego działalność innych osób fizycznych oraz prawnych, a także niezależnego organizatora „samodzielnych” przedsięwzięć kulturalnych.

IXz Sprawna, pomocnicza administracja

Dobre zarządzanie miastem to już nie tylko wykształcona administracja samorządowa, realizująca bieżące zadania dla zaspokajania potrzeb mieszkańców ale przede wszystkim to budowanie fundamentów pod dalszy rozwój miasta. To także konieczność wdrażania nowoczesnych technologii w celu sprawnego wykonywania bieżących zadań publicznych.

W ramach przyjęć mieszkańców miasta w sprawach interwencji oraz załatwiania ich indywidualnych spraw w 2018 roku, Burmistrz Miasta i jego zastępcy przyjęli ogółem 171 osób. W rejestrze skarg i wniosków załatwianych przez Burmistrza Miasta Tarnowskie Góry zarejestrowano łącznie 8 skarg i 3 wnioski, w tym 1 skargę złożoną niezgodnie z właściwością. Sprawy zgłaszane przez interesantów dotyczyły w szczególności działalności/funkcjonowania wydziałów Urzędu Miejskiego i jednostek organizacyjnych gminy; działalności/funkcjonowania PWiK w Tarnowskich Górach; degradacji budynków; utworzenia zewnętrznej galerii fotograficznej.

Tabela 78. Skargi i wnioski

Sposób załatwiania skarg i wniosków		
	skargi	wnioski
Skargi i wnioski załatwiane przez Burmistrza Miasta Tarnowskie Góry		
Liczba skarg/wniosków w rejestrze 2018 r.	8	3
Liczba skarg/wniosków załatwionych w 2018 r.	8	3
Sposób załatwienia skarg/wniosków		
Skargi/wnioski w postępowaniu skargowym	8	0
Skargi na Burmistrza	1	0
Skargi na kierowników jednostek organizacyjnych	2	0
Skargi na pracowników	5	0

Sposób załatwiania skarg i wniosków		
Liczba skarg załatwionych zgodnie z art. 239 Kpa	0	0
Zasadność skarg/wniosków załatwionych w postępowaniu skargowym		
Skargi zasadne/wnioski załatwione pozytywnie	0	1
Bezzasadne/wnioski załatwione negatywnie	6	0
Inne	2	2
Terminowość załatwienia skarg/wniosków w postępowaniu skargowym		
Załatwione do 14 dni	0	0
Załatwione w terminie miesięcznym	8	0
Załatwione z przedłużeniem terminu, zgodnie art. 36 Kpa	0	0

Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. W roku 2018 zarejestrowano łącznie 222 wnioski dotyczące udzielenia informacji publicznej oraz 3 wnioski dotyczące ponownego wykorzystania informacji sektora publicznego skierowane do Urzędu Miejskiego w Tarnowskich Górach, z czego 63 wnioski autorstwa jednej osoby fizycznej nie będącej mieszkańcem naszego miasta.

Osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną lub grupa tych podmiotów, może złożyć do organu władzy publicznej, a także do organizacji lub instytucji społecznej, w związku z wykonywanymi przez nią zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej petycję. W roku sprawozdawczym zarejestrowano 9 petycji, rozpatrzono 8, zaś w przypadku 1 petycji rozpatrzenie nastąpiło w 2019 roku.

Burmistrz Miasta, działając na podstawie przepisów prawa upoważniającego do uregulowania danego zakresu spraw lub wyznaczającego zadania albo kompetencje, w celu realizacji zadań gminy, wydawanych jako wewnętrzne akty kierownika Urzędu, w sprawach rozporządzenia prawem lub zaciągania zobowiązań, a także w zakresie spraw dotyczących organizacji i sposobu wykonywania pracy w zakresie podległych mu komórek i jednostek organizacyjnych, wydawał zarządzenia, postanowienia i polecenia.

Tabela 79. Zestawienie wydanych w 2018 roku zarządzeń, poleceń i postanowień

lp.	Rodzaj aktu prawnego	Ilość
1	Zarządzenia	551
2	Postanowienia	583

lp.	Rodzaj aktu prawnego	Ilość
3	Polecenia	22

Trudno zliczyć wydane przez burmistrza decyzje i postanowienia w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej.

Tabela 80. Kontrole wewnętrzne w Urzędzie Miejskim, jednostkach organizacyjnych i instytucjach kultury w 2018 roku

ZAKRES TEMATYCZNY KONTROLI	Liczba przeprowadzonych kontroli
Dysponowanie środkami budżetowymi w szkołach	7
Gospodarowanie majątkiem gminy	5
Wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu	1
Gospodarowanie dotacją podmiotową przez MBP	1
Wydatkowanie środków z GPPiRPA przez TOTU	1
Realizacja inwestycji przez wydział GI	1
Zimowe utrzymanie dróg i chodników	1
Prawidłowość organizacji „dużych przetargów”	1
Organizacja konkursów i imprez przez EK	1

Tabela 81. Audyty wewnętrzne w Urzędzie Miejskim i instytucjach kultury w 2018 roku

ZAKRES TEMATYCZNY AUDYTU	Liczba przeprowadzonych kontroli
Zarządzanie zasobem ludzkim	1
Ocena kontroli zarządczej	1

W ramach kontroli zarządczej w Urzędzie Miejskim w Tarnowskich Górach w 2018 roku zarządzano ryzykiem sporządzając roczny raport samooceny ryzyka oraz sprawozdanie z analizy rocznych raportów samooceny ryzyka, przygotowanie Urzędowego rejestru ryzyk, a także macierzy punktowej oceny ryzyka za 2017 rok. Sporządzone zostały sprawozdania z analizy oświadczeń o stanie kontroli zarządczej oraz z samoocen funkcjonowania tych systemów składanych przez kierowników komórek organizacyjnych urzędu, jednostek organizacyjnych gminy, miejskich instytucji kultury oraz TOTU SPZOZ.

Podobne dokumenty dotyczące roku 2018 zostały sporządzone w roku bieżącym; **Burmistrz Miasta złożył oświadczenie o stanie kontroli zarządczej za 2018 rok.**

15 kontroli w Urzędzie Miejskim w Tarnowskich Górach oraz 6 kontroli w gminnych jednostkach organizacyjnych i instytucjach kultury w 2018 roku przeprowadziły instytucje zewnętrzne

Tabela 82. Zestawienie kontroli zewnętrznych w gminie Tarnowskie Góry w 2018 roku

lp	Nazwa instytucji kontrolującej	Liczba przeprowadzonych kontroli
1	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach	4
2	Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu	5
3	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowskich Górach	1
4	Inspektor Pracy Państwowej Inspekcji Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Katowicach	1
5	Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach	2
6	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach	1
7	Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Katowicach Delegatura w Częstochowie	1

Tabela 83. Zestawienie kontroli zewnętrznych w jednostkach organizacyjnych Gminy Tarnowskie Góry oraz w samorządowych instytucjach kultury w Tarnowskich Górach w 2018 roku

lp	Nazwa instytucji kontrolującej	Liczba przeprowadzonych kontroli
1	Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu	3
2	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowskich Górach	2
3	Inspektor Pracy Państwowej Inspekcji Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Katowicach	1

W 2018 roku w Urzędzie Miejskim w Tarnowskich Górach zarejestrowano 1456 zawartych umów oraz 822 upoważnień i pełnomocnictw osób (podmiotów) do działania w imieniu Burmistrza jako organ Gminy. Dotyczyły one między innymi samodzielnego składania oświadczeń woli w imieniu Gminy Tarnowskie Góry, przetwarzania danych, wykonywania funkcji kontrolnych, przeprowadzania czynności audytowych, udziału w zgromadzeniach wspólników, do pełnienia funkcji delegata Gminy Tarnowskie Góry, do postępowania przed sądami, do potwierdzenia tożsamości składających wnioski o wpis do CEIDG, do wydawania i unieważniania dowodów osobistych.

Systematyczne publikowanie stale aktualnego rejestru umów w Biuletynie Informacji Publicznej wpływa na jakość debaty publicznej, ponieważ zainteresowany obywatel może w każdym przypadku odnosić się do konkretnych wydatków instytucji publicznej.

Obsługa prawna Urzędu Miejskiego zapewnia właściwy poziom prawny prowadzonych w urzędzie i poza urzędem spraw oraz dbałość o zabezpieczenie interesu prawnego naszej Wspólnoty.

W 2018 roku Gmina Tarnowskie Góry przystąpiła do 68 postępowań sądowych.

Tabela 84. Postępowania z udziałem gminy Tarnowskie Góry w 2018 roku

Rodzaj postępowania	Liczba postępowań
O zapłatę	24
O stwierdzenie/ zmianę/ uchylanie/ nabycia spadku	12
O opróżnienie lokalu mieszkalnego	4
Zgłoszenie wierzytelności	3
O zawiązanie do próby ugodowej	6

Zdecydowaną większość postępowań prowadzono przed sądami rejonowymi, 6 przed okręgowymi, 3 przed apelacyjnymi oraz 3 przed Wojewódzkimi Sądami Administracyjnymi. Ponadto Gmina Tarnowskie Góry:

- uczestniczyła w 2 postępowaniach o podział majątku wspólnego;
- uczestniczyła w 1 sprawie karnej;
- wszczęła 1 sprawę o wyjawienie majątku;
- wszczęła 1 sprawę o wydanie lokalu;
- wystąpiła z wnioskiem o stwierdzenie nieważności decyzji Wojewody Katowickiego;
- wystąpiła z wnioskiem o wymierzenie grzywny w celu ujawnienia prawa własności;
- wniosła odwołanie od decyzji Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach;
- wniosła 3 skargi na decyzje (2 skargi na decyzje Śląskiego Komendanta Straży Pożarnej, 1 skarga na decyzję Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej).

Dodatkowo w 2018 r. z udziałem Gminy toczyły się postępowania:

- o stwierdzenie nabycia prawa własności w drodze zasiedzenia;
- o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawa;
- o zniesienie współwłasności;
- o roszczenia z umów ubezpieczenia, z wyłączeniem wypadków komunikacyjnych;
- o zabezpieczenie;

- o nadanie klauzuli wskutek przejścia uprawnień;
- o ustalenie;
- o ustalenie użytkownika wieczystego.

W urzędzie gminy funkcjonuje Urząd Stanu Cywilnego i Spraw Obywatelskich realizujący zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, związane z kwestiami cywilnymi (akty urodzenia, małżeństwa, zgonu, i.t.p.), ewidencją ludności, dowodami osobistymi, bazą PESEL i powszechnym obowiązkiem obrony oraz zadania własne, jak np. honorowanie jubilatów medalami za długotrwałe pożycie małżeńskie. Po zniesieniu rejonizacji USC w Tarnowskich Górach wykonuje zadania nie tylko na rzecz mieszkańców, ale i innych gmin.

W roku 2018 zarejestrowano w naszym USC 1 042 urodzenia i 1 263 zgony mieszkańców Tarnowskich Gór, co stanowi około 67% wszystkich zarejestrowanych urodzeń i zgonów. Zarejestrowano 325 małżeństwa, z czego 54,5% stanowiły małżeństwa konkordatowe. Na wniosek mieszkańców wszczęto 49 spraw zakończonych wydaniem decyzji o zmianie imienia czy nazwiska.

W 2018 roku w Urzędzie Stanu Cywilnego dokonano 7 636 migracji aktów, liczba sporządzonych wzmianek wyniosła 1 763, liczba dodanych przypisów do aktów to 4 271, liczba wydanych odpisów aktów stanu cywilnego wyniosła 13 983 (!) a ponadto 73 małżeństwa uhonorowano medalami za długotrwałe pożycie małżeńskie.

W sprawach obronności, wezwano 266 osób do kwalifikacji wojskowej i wydano 72 decyzje w sprawie świadczeń na rzecz obrony.

Realizując uchwałę Rady Miejskiej osiedlono w naszym mieście pierwszą (z dwóch zaproszonych) rodzinę repatriantów, przesiedloną z Gruzji. Repatrianci zamieszkali w wyremontowanym i wyposażonym mieszkaniu (z dotacji Urzędu Wojewódzkiego) i została im przydzielona na okres sześciu miesięcy osoba wspierająca, będąca pracownikiem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Podjęto również działania organizujące osiedlenie się w Tarnowskich Górach rodziny repatriantów z Kazachstanu.

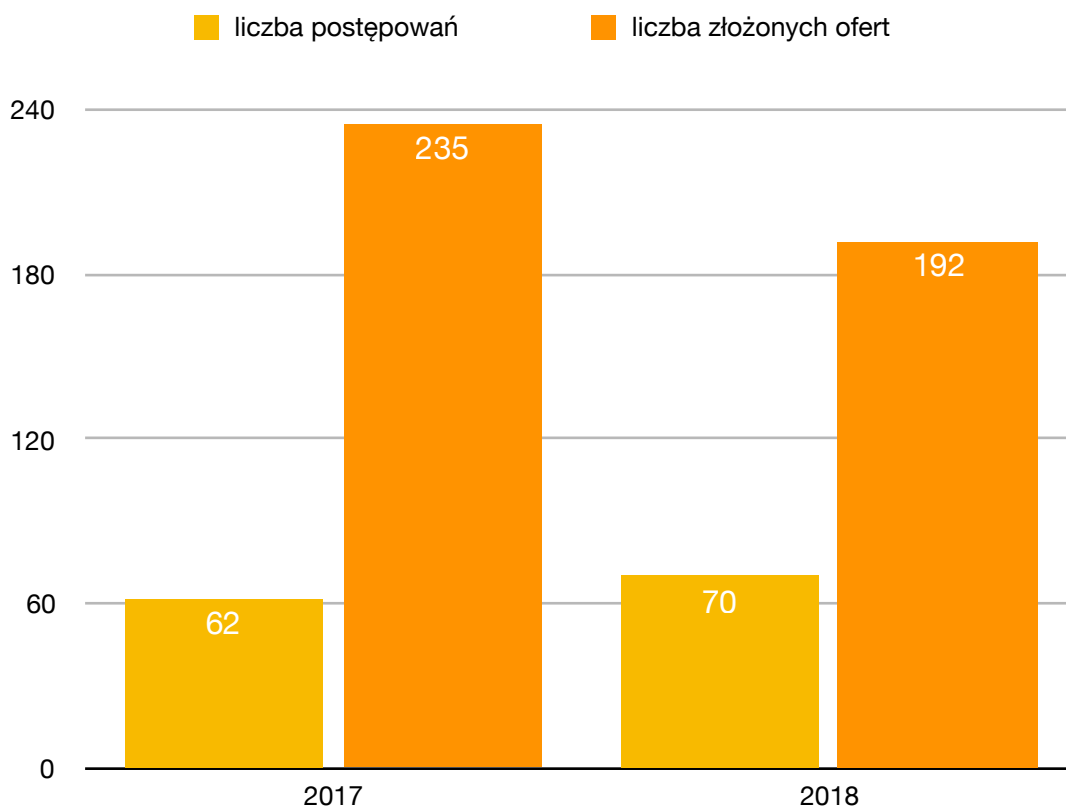
Zamówienia publiczne są elementem realizowanych w sferze publicznej procesów, obejmującym szczegółowe rozwiązania dotyczące procedur wydatkowania środków publicznych. Realizacje zadań związanych z tą sferą nie dotyka bezpośrednio mieszkańców miast, jednak efektywność i jakość wykonania tych zadań determinuje jakość robót budowlanych, dostaw i usług zrealizowanych przez wyłonionego wykonawcę zamówienia, zgodnych ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia i projektem umowy. W strukturze organizacyjnej urzędu wydzielono komórkę pełniącą służebną rolę wobec pozostałych, w kwestiach dokonywania wyborów wykonawców oraz przygotowań do zawierania umów na podstawie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych oraz wewnętrznego regulaminu udzielania zamówień publicznych Urzędu Miejskiego w Tarnowskich Górach.

Biuro Zamówień Publicznych w roku 2018 przeprowadziło 70 postępowań. Niektóre z postępowań powtarzano, głównie z powodu braku złożonych ofert lub oferowanych cen przewyższających możliwości płatnicze Gminy (unieważniono z podanego powyżej powodu aż 26 postępowań).

Pomimo wzrostu liczby postępowań w roku 2018 w porównaniu z rokiem 2017, liczba złożonych w tym okresie ofert zmalała.

Wykres 10. Zależność liczby ofert od liczby postępowań w roku 2018

Rok 2018 był „rokiem wykonawców”, stąd oferenci zachowywali sporą wstrzeźliwość w przystępowaniu do ogłaszanych przez podmioty publiczne postępowań. Potencjalni wykonawcy zamówienia dużo ostrożniej podchodzą do kolejnych kontraktów, nie obniżając w takim stopniu ich cen aby „za wszelką cenę” wygrać przetarg i uzyskać zamówienie publiczne. Wpływ na to ma również panujący od dłuższego czasu deficyt pracowników na rynku pracy. Ciągłe zmiany przepisów Ustawy Prawo zamówień publicznych, m.in. nakładające na wykonawcę obowiązek zatrudniania w celu wykonania zamówienia wyłącznie osób na umowę o pracę, wzrastające koszty realizacji zamówień w tym skokowy wzrost minimalnego wynagrodzenia, wzrost cen materiałów oraz zmiana koniunktury gospodarczej, zadziałały destruktywnie na rozstrzyganie postępowań o zamówienie publiczne wyłanianiem zwycięskiej oferty i podpisywanie umów.

Zestawienie zamówień publicznych w roku 2018 przeprowadzonych na podstawie przepisów Ustawy Prawo zamówień publicznych zakończonych zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Tabela 85. Zestawienie zamówień publicznych zakończonych zawarciem umowy przeprowadzonych w 2018 roku na podstawie przepisów Pzp

Tryb zamówienia	ROBOTY BUDOWLANE		DOSTAWY		USŁUGI	
	Liczba postępowań	Wartość netto [mln zł]	Liczba postępowań	Wartość netto [mln zł]	Liczba postępowań	Wartość netto [mln zł]
Przetarg nie-ograniczony	17	15,530	6	0,938	19	5,915
Z wolnej ręki	1	0,567			7	13,506
Usługi społeczne					3	0,576
RAZEM	18	16,097	6	0,938	29	19,997

Łącznie wszystkich zamówień na podstawie Pzp w roku 2018 udzielono na kwotę ponad **37 milionów złotych netto**, co przekłada się na wzrost wartości zamówień o około 4 miliony w stosunku do roku 2017.

Największy wzrost wartości zamówień dotyczy robót budowlanych, gdzie w roku 2018 wartość udzielonych 18 zamówień wyniosła **16 mln zł**, a w roku 2017 wartość udzielonych 22 zamówień wyniosła **7,5 mln zł**. Wartość robót budowlanych w 2018 r. wzrosła o ponad 50% co obrazuje jak dynamicznie wzrosły koszty inwestycji.

Oprócz zamówień udzielanych zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, Gmina udziela tzw. „mniejszych zamówień”, poza przepisami ustawy. W roku 2018 takich zamówień udzielono na łączną sumę 4 821 709,89 zł netto.

Tabela 86. Zamówienia udzielone z wyłączeniem procedur określonych przepisami ustawy Pzp

Zamówienia, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty, o której mowa w art. 4 pkt 8 ustawy Pzp (30.000 Euro)	4 715 145 zł

Zamówienia, których przedmiotem jest nabycie audycji i materiałów do audycji lub ich opracowanie, produkcja lub koprodukcja, o których mowa w art. 4 pkt 3 lit.g ustawy Pzp	26 400 zł
Zamówienia, których przedmiotem jest zakup czasu antenowego lub audycji, o których mowa w art. 4 pkt 3 lit.h ustawy Pzp	53 565 zł
Zamówienia, których przedmiotem są dostawy lub usługi z zakresu działalności kulturalnej, o których mowa w art. 4d ust. 1 pkt 2 ustawy Pzp	26 600 zł
RAZEM	4 821 710 zł

Łączna wartość netto wszystkich zamówień udzielonych w 2018 roku wynosi: **43 185 694 zł.**

Sprawną obsługą interesantów Urzędu Miejskiego wymaga kompetentnych, zaangażowanych i przyjaznych interesariuszom urzędników oraz funkcjonalnych, technicznie sprawnych oraz odpowiednio wyposażonych i zaopatrzonych, zapewniających urzędnikom odpowiednie warunki pracy, miejsc ich obsługi. Dokonywane w urzędzie w 2018 roku zmiany organizacyjne i usprawnienia techniczne miały na celu usprawnienie obsługi naszych interesariuszy. Znacząca część wydatków związanych z funkcjonowaniem urzędu pochłania zadanie technicznego utrzymania obiektów w tym dostawa mediów (tj. energia elektryczna, energia cieplna, woda i kanalizacja) - 367 805 zł. Majątek gminy został objęty ochroną ubezpieczeniową; gmina jest również ubezpieczona od odpowiedzialności cywilnej. Gmina Tarnowskie Góry objęła również ochroną ubezpieczeniową mienie będące w posiadaniu (samoistnym i zależnym): MZUiM, MOPS, 4 jednostek OSP, ZOPO, szkół, przedszkoli i żłobka.

Kancelarie Urzędu w 2018 roku zarejestrowały w systemie korespondencję, która wpłynęła do Urzędu Miejskiego w ilości 46 328 sztuk (w tym 2 724 drogą elektroniczną) i wysłały 46 446 sztuk korespondencji. Koszty związane z wysyłką korespondencji za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A. w roku 2018 wyniosły **254 346 zł.** Dla obniżenia kosztów wysyłki korespondencji, 22 550 szt. korespondencji w kwestiach wymiaru podatku od nieruchomości doręczone zostało przez pracowników Urzędu Miejskiego. Pozwoliło to uzyskać **69 537 zł** oszczędności.

W budynku Urzędu Miejskiego przy ul.Sienkiewicza funkcjonuje Punkt Informacyjny, będący niejednokrotnie miejscem pierwszego kontaktu Klienta z Urzędem, gdzie klient Urzędu może uzyskać potrzebne informacje i niezbędne druki. W Punkcie Informacyjnym klienci Urzędu mogą również uzyskać tzw. profil zaufany. Profil zaufany to bezpłatna metoda potwierdzania tożsamości obywatela

w systemach elektronicznej administracji, dzięki czemu obywatel może załatwić wiele spraw urzędowych bez wychodzenia z domu.

Wzorem lat wcześniejszych zorganizowaliśmy „Dzień otwarty Urzędu Miejskiego” umożliwiającym mieszkańcom poznanie naszej organizacji - mimo historycznego anturażu - „od kuchni”. Współorganizowane z Centrum Onkologii w Gliwicach badania mammograficzne (przebadanych w 2018 roku 691 kobiet) i - dwukrotnie w każdym miesiącu 2018 roku z Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Katowicach akcje honorowego oddawania krwi przybliżają urząd mieszkańcom. Wielkim zainteresowaniem Tarnogórczyńców cieszyła się zorganizowana wraz z biblioteką „Jesienna wymiana książek”; każdy mógł wymienić swoją książkę na inną, dostępną w hallu ratusza.

XXI wiek wyklucza sprawne funkcjonowanie organizacji, a tym bardziej jej subsydiarną rolę względem dziesiątek tysięcy interesariuszy, bez wsparcia technologii elektronicznych. Sięganie po nie to z jednej strony chęć lepszego zorganizowania urzędu, szybszego przekazywania informacji, dostępu do informacji mimo ograniczeń wynikających z RODO, a z drugiej strony bezwzględna konieczność wynikająca z centralizacji wielu procesów zarządzania, ewidencjonowania, wydawania dokumentów, przepisów narzucających elektroniczny dostęp do urzędu i coraz bogatszej sprawozdawczości niewykonalne bez systemowego wsparcia.

Utrzymanie sprawnej, funkcjonalnej, domyślnej w użyciu dla dużej grupy osób i bezpiecznej sieci komputerowej wymaga wysiłku, czujności i sporych nakładów finansowych.

W 2018 roku zmodernizowano serwerownię poprzez zakup lub uruchomienie:

- 2 serwerów,
- 2 macierzy dyskowych,
- 10 wirtualnych serwerów,
- dokonano centralizacji serwerów z budynku Ratusza oraz KPP w Tarnowskich Górach do serwerowni głównej przy ul. Sienkiewicza 2.

Dla utrzymania sprawnej i bezpiecznej infrastruktury bazy sprzętowej oraz bazy oprogramowania dokonano zakupu lub zmodernizowano:

- 30 zestawów komputerowych dla jednostek organizacyjnych,
- 30 laptopów dla jednostek organizacyjnych,
- uruchomiono i skonfigurowano 30 urządzeń typu FortiNet,
- uruchomiono i skonfigurowano w 30 jednostkach organizacyjnych system do obiegu dokumentów microEZD wraz z bezpośrednim połączeniem z systemem obiegu dokumentów Urzędu Miasta,
- uruchomiono nowy system do zarządzania odpadami komunalnymi,
- uruchomiono nowy system do zarządzania koncesjami,

- uruchomiono nowy system do zarządzania użytkowaniem wieczystym,
- zmodernizowano połączenie światłowodowe pomiędzy urzędem, a Komendą Policji.

Dla zapewnienia profesjonalnej obsługi mieszkańców wdrożono lub zmodyfikowano:

- system konsultacji społecznych,
- system wirtualne centrum informacji,
- aplikację UMTGinfo na smartfony,
- udostępniono blisko 50 e-usług na www.epuap.gov.pl i www.e-urząd.tarnowskiegory.pl
- umożliwiono elektroniczne uzyskanie Zaświadczenia z MPZP,
- zintegrowano System Informacji o Terenie z elektronicznym obiegiem dokumentów,
- uruchomiono Portal Podatkowy z możliwością płatności za zobowiązania finansowe oraz z opcją podglądu do danych opłatowych,
- wydano 408 profili zaufanych,
- skonfigurowano 30 kont jednostek organizacyjnych na platformie e-puap,
- uruchomiono pełną automatyzację pobierania dokumentów elektronicznych z platformy e-puap do wszystkich jednostek organizacyjnych,
- uruchomiono system e-sesja z możliwością podglądu obrad sesji Rady Miejskiej na stronie www.tarnowskiegory.pl,
- uruchomiono nową stronę internetową www.tarnowskiegory.pl.

Urząd administrował w 2018 roku 24 serwerami, 293 zestawami komputerowymi, 36 laptopami, 79 innymi urządzeniami mobilnymi, 1 ploterem, 122 drukarkami oraz 72 skanerami, kserokopiarkami, itp. urządzeniami.

Ubiegłoroczna zmiana przepisów wykonawczych dotyczących ochrony danych osobowych ustanowiła w praktyce w strukturze organizacyjnej urzędu nowe stanowisko Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych (RODO) spowodowało - prócz wielu innych nowych obowiązków - każdorazową konieczność informowania interesariuszy urzędu o fakcie i celu przetwarzania jego danych osobowych oraz o jego uprawnieniach w tym zakresie. Opracowano m.in. liczący 300 pozycji rejestr czynności przetwarzania, rejestr kategorii czynności przetwarzania, rejestr naruszeń rejestru umów powierzenia, Administrator Danych Osobowych (burmistrz miasta) wydał 461 upoważnień do przetwarzania danych osobowych, prowadzono audyty, kontrole, szacowania ryzyk, i wiele innych czasochłonnych działań. Koszt wprowadzenia rozporządzenia jest dla administracji samorządowej trudny do wyliczenia ale z pewnością wymierny (w tym w liczbie wyciętych drzew na wytworzenie niezbędnego, dokumentującego czynności papieru) i znaczny.

Na kształt i jakość działania administracji samorządowej znaczący wpływ mają rady gmin będące organami o kompetencjach stanowiących i kontrolnych. To radni Rady Miejskiej znajdują się

na styku działalności urzędu i celu jego funkcjonowania - mieszkańców miasta. Do kompetencji Rady należą sprawy o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami. W 2018 roku Rada Miejska, kadencji 2014-2018 odbyła 14 sesji i podjęła 122 uchwały. Radni Rady Miejskiej, kadencji 2014-2018 złożyli w tym czasie 65 wniosków i interpelacji. Wojewoda Śląski wydał rozstrzygnięcie nadzorcze w stosunku do jednej uchwały, natomiast Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach rozstrzygnięć nadzorczych nie wydała.

W październikowych wyborach samorządowych, wybrano nową Radę Miejską, która w związku ze zmianą zapisów Ustawy o samorządzie gminnym powołała Komisję Skarg, Wniosków i Petycji. W 2018 roku Rada Miejska, kadencji 2018-2023 odbyła 3 sesje i podjęła 37 uchwał. Radni Rady Miejskiej, kadencji 2018-2023 złożyli 11 interpelacji i zapytań.

Za merytoryczne wdrożenie uchwał w imieniu burmistrza odpowiadają naczelnicy wydziałów i kierownicy biur, a także kierownicy gminnych jednostek organizacyjnych. Nadzór merytoryczny nad wykonaniem uchwał sprawują w swoich pionach odpowiednio burmistrz miasta, jego zastępcy, sekretarz miasta i skarbnik miasta.

Poniżej przedstawiam liczbę podjętych przez radę uchwał w podziale uwzględniającym ich tematykę.

Tabela 87. Podział „rodzajowy” uchwał Rady Miejskiej z roku 2018

ZAKRES TEMATYCZNY PRZYJĘTYCH UCHWAŁ	ILOŚĆ
Wieloletnia prognoza finansowa miasta, budżet miasta	32
Gospodarowanie zasobem nieruchomościowym gminy, zmiany granic	30
Statuty, regulacje prawne, zakres działania rady miejskiej	24
Przyjmowanie sprawozdań i raportów, absolutorium	5
Podatki, bonifikaty, opłaty	19
Udzielanie dotacji osobom fizycznym i prawnym	9
Dopłaty do taryf wodno-kanalizacyjnych	5
Korzystanie z praw właścicielskich w spółkach prawa handlowego	7
Pomoc społeczna, ochrona zdrowia	6
Strategie i programy	4
Wybory, okręgi i obwody wyborcze	5
Inne	13
Suma:	159

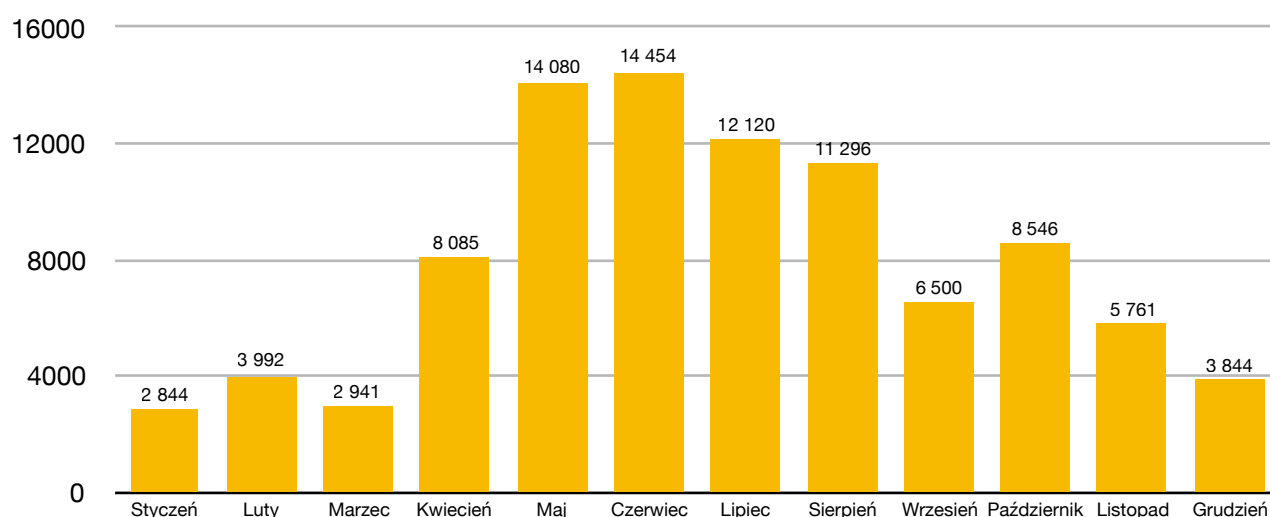

X. Zadania z zakresu turystyki

Tarnowskie Góry to jedno z najciekawszych miast Górnego Śląska. Powstanie i sławę zapewniło mu tutejsze górnictwo rud srebra, ołowiu i cynku. Wpływ na rozwój miasta miała nie tylko wielka polityka, ale i rozsądek jego mieszkańców. Przez wieki mieszały się tutaj wpływy polskie, czeskie, niemieckie i żydowskie. Dzięki temu dziś możemy mówić, że bogactwo tarnogórskiego dziedzictwa tkwi w jego różnorodności. Obiekty przemysłowe sąsiadują tu z zabytkami architektury, zarówno świeckiej (zamki, pałace, gmachy miejskie), jak i sakralnej (świątynie i pamiątki po wyznawcach różnych wyznań). Poznawanie miasta urozmaica duża liczba terenów zielonych. Nie brakuje też miejsc do aktywnego wypoczynku i wrażeń sportowych.

Sztandarowym obiektem turystycznym w Tarnowskich Górach jest Zabytkowa Kopalnia Srebra. Zabytki związane z historią tarnogórskich kopalni, systemem odwadniania i wykorzystania wody odpadowej do celów egzystencjalnych, to jeden z najcenniejszych na świecie kompleksów pogórnicznych. Od 2017 roku widnieją na liście światowego dziedzictwa UNESCO jako „Kopalnia rud ołowiu, srebra i cynku wraz z systemem gospodarowania wodami podziemnymi w Tarnowskich Górach”. W skład dobra wchodzi aż 28 tzw. atrybutów, na których opiera się jego interpretacja. Całość dokumentuje dzieje rozwoju górnictwa oraz stosowane tu na przestrzeni wieków nowatorskie rozwiązania z zakresu hydrotechniki. W związku z uzyskaniem tytułu UNESCO staliśmy się miastem turystycznym. Wyrobiska udostępnione do zwiedzania w 1976 roku pozostają główną atrakcją turystyczną Tarnowskich Gór. W sąsiedztwie budynku kopalni znajduje się Skansen Maszyn Parowych. Zgromadzono tam urządzenia wyciągowe, pompy parowe, parowozy a nawet – niezwiązane z techniką parową – zrekonstruowane koło wodne, napędzające kiedyś młot kuźnicy w okolicy Tarnowskich Gór. W 2018 roku kopalnię zwiedziło łącznie 94 503 turystów.

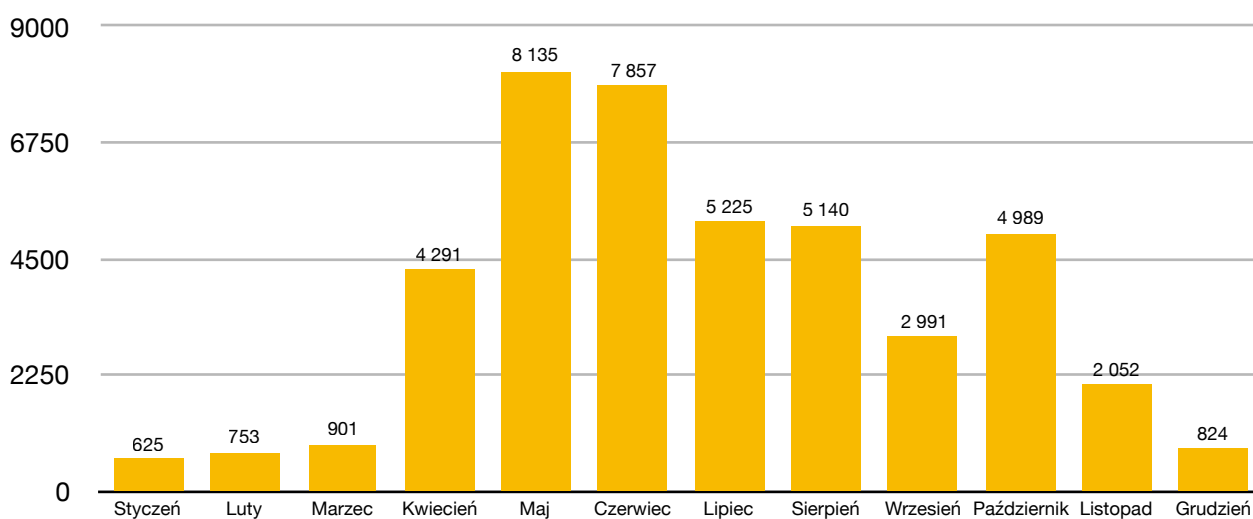
Wykres 11. Liczba osób odwiedzających Kopalnię Srebra w 2018 roku

Drugim, rozpoznawalnym obiektem turystycznym w Tarnowskich Górach jest XIX-wieczna sztolnia odwadniająca grawitacyjnie pola górnicze kopalni „Fryderyk” w Tarnowskich Górach, zwana dziś Sztolnią Czarnego Pstrąga. To zaledwie 600-metrowy odcinek dawnej „Sztolni Głębokiej Fryderyk”, która wraz z rozwidleniami ma długość około 15 kilometrów. Dla zwiedzających otwarto ją już w 1957 roku. Podziemny przepływ łodziami odbywa się między szybami „Sylwester” (30 metrów głębokości) i „Ewa” (20 metrów ppg). W 2018 roku Sztolnię odwiedziło łącznie 43 783 turystów.

Wykres 12. Liczba osób odwiedzających Sztolnię Czarnego Pstrąga w 2018 roku

Rozległy Park Repecki wraz z doliną rzeki Dramy, to jedna z najciekawszych przyrodniczych atrakcji w Tarnowskich Górach. Istniejący od wieków las został w końcu XIX stulecia przekształcony w park w stylu angielskim, co wiązało się z budową w jego centralnej części imponującego pałacu rodziny Henckel von Donnersmarck. Rezydencja spłonęła w 1945 roku, a jej mury rozebrano w latach 60. XX wieku.

Hałda popłuczkowa – powstała z nagromadzenia odpadów dolomitowych, pozostawionych przy sortowaniu wydobytej rudy. Specjalnie przeznaczony do tego zakład, zwany płuczką, działał od 1840 roku do początku XX wieku jako jeden z zakładów przeróbczych kopalni „Fryderyk”. Wysoka na 17 metrów i zajmująca 6,5 ha hałda produktów ubocznych górniczego urobku obrazuje skalę tutejszego wydobywania. W okresie II wojny światowej obiekt włączono w niemiecki system fortyfikacji rozproszonych, czego pozostałością są posadowione na hałdzie bunkry - ukrycia strzeleckie. Hałda popłuczkowa pełni obecnie rolę punktu widokowego. W jej pobliżu znajduje się wiele innych elementów pogórniczego krajobrazu, m.in. Srebrna Góra z nasadzeniowym lasem bukowym i rezerwatem przyrody „Segiet”, gdzie dostrzegalne jeszcze są ślady XV- i XVI-wiecznego wydobywania. Warte uwagi są również maszynownia szybu Staszica (wraz ze SMZT czynimy starania o przejęcie

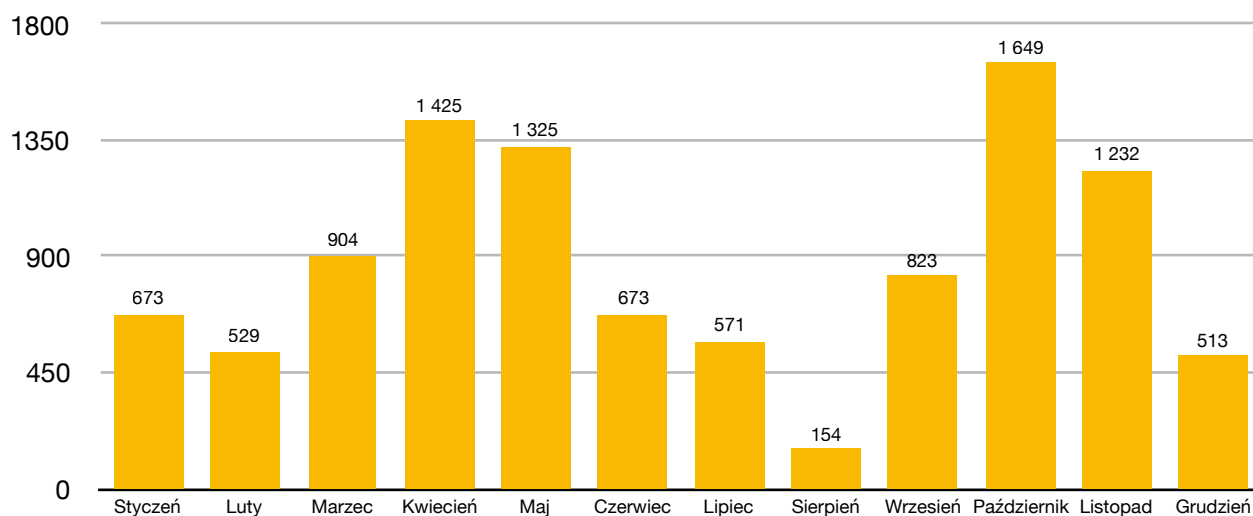

obiekty od obecnego właściciela - Województwa Śląskiego), park „Kunst” z usypanym w miejscu dawnego szybu kopcem upamiętniającym odkrycia w 1784 roku bogatych złóż srebronośnych oraz zachowana, przeobrażona działalnością górniczą rzeźba terenu.

Park Miejski w Tarnowskich Górach ma już ponad 100 lat i jest jednym z najstarszych w Europie przykładów świadomej rekultywacji terenów przemysłowych i również stanowi obiekt światowego dziedzictwa. Park zorganizowany jest w typie angielskim, z wytyczonymi alejkami, przestrzenią wypełnioną zielenią i elementami małej architektury. W bezpośrednim sąsiedztwie tarnogórskiego parku znajduje się cmentarz wojenny, na którym spoczywają żołnierze i ofiary cywilne z okresu od pierwszej, poprzez drugą wojnę światową po wczesne lata powojenne.

Centrum Tarnowskich Gór obfituje w zabytki architektury, kawiarnie, restauracje oraz tereny zielone. Najważniejsze historyczne budowle znajdują się przy rynku i w jego najbliższej okolicy. Bywa, że obszar ten nazywany jest Tarnogóską Starówką. Jednym z najciekawszych obiektów przy głównym placu miasta jest neomanierystyczny Ratusz z XIX wieku. Kolejnym, usytuowanym przy Rynku ważnym zabytkiem, jest ewangelicki kościół Zbawiciela z 1780 roku. Na uwagę zasługuje również Dom Cochlera znajdujący się na rynku, wybudowany w XVII w., przebudowany w XIX w. Obecnie mieści się tu najstarsza w mieście apteka „Pod Aniołem”, założona około 1790 r. przez burmistrza Cochlera. W pomieszczeniach apteki zachowały się sklepienia krzyżowe. W latach 1839-1855 w budynku mieściła się Szkoła Górnicza. W Tarnowskich Górach występują liczne zabytkowe kamienice, wśród nich znajduje się budynek winiarni „Sedlaczek”, w którym na pierwszym piętrze od 60 lat mieści się Muzeum w Tarnowskich Górach.

Wykres 13. Liczba osób odwiedzających Muzeum w 2018 roku

W zestawieniu z rokiem 2017, można zauważyć niewielki spadek liczby wizyt w muzeum. Część strumienia odwiedzających przepłynęła prawdopodobnie do obiektów wpisanych na listę UNESCO. Sytuacja wymaga z pewnością dokładniejszej analizy.

W centrum miasta znajdziemy także:

- Dzwonnicę Gwarków, której początki sięgają XVI wieku. Jej „następczynię” z XIX wieku przeniesiono na plac Gwarków z kamieniołomu w Bobrownikach Śląskich w 1955 roku, dzięki inicjatywie Stowarzyszenia Miłośników Historii i Zabytków Ziemi Tarnogórskiej. Ustawiono ją na miejscu dawnego domu zbornego gwarków. Wykonana w całości z drewna stoi na podmurowaniu z kamienia wapiennego. Pod namiotowym dachem, który pokryty jest gontem, umieszczono dzwonek szychtowy.
- liczne zabytki sakralne, w tym:
 - najstarszy z miejskich kościołów – pod wezwaniem św.św. Apostołów Piotra i Pawła, z przylegającą do kościoła XVIII-wieczną kaplicą św. Barbary (udokumentowane początki kultu świętej męczennicy jako patronki górników na ziemiach polskich),
 - cmentarny, a później garnizonowy kościół św. Anny,
 - wzgórze kamiliańskie (dawne miejsce straceń) z kościołem świętych Jana Chrzciciela i Kamila,
 - cmentarz żydowski stanowiący wymowną pamiątkę po społeczności żydowskiej, zamieszkującej Tarnowskie Góry do czasu drugiej wojny światowej. Cmentarz został założony w 1822 roku, kilka lat po powstaniu tutaj gminy żydowskiej; był kilkakrotnie poszerzany, a stojący u jego wejścia dom przedpogrzebowy wybudowano w 1894 roku.

Po całym śródmieściu, między starszymi budynkami, rozsiane są liczne obiekty, będące przykładami architektury doby historyzmu oraz secesji, m.in.:

- dworzec kolejowy z 2 połowy XIX wieku,
- dawna siedziba starostwa,
- budynek poczty,
- budynek dawnej siedziby protoplasty dzisiejszych ubezpieczycieli - Spółki Brackiej,
- siedziba sądu,
- liczne gmachy szkół wybudowanych w XVIII, XIX i na początku XX wieku,
- okazałe kamienice przy ulicach: Krakowskiej, Piastowskiej i Piłsudskiego.

Architektura modernistyczna reprezentowana jest przez budynek szkoły przy ul. Wyspiańskiego.

Najstarsza budowla na terenie dzisiejszych Tarnowskich Gór położona jest w Starych Tarnowicach. Budowę kościoła św. Marcina rozpoczęto pod koniec XIV wieku. Wieżę kościelną

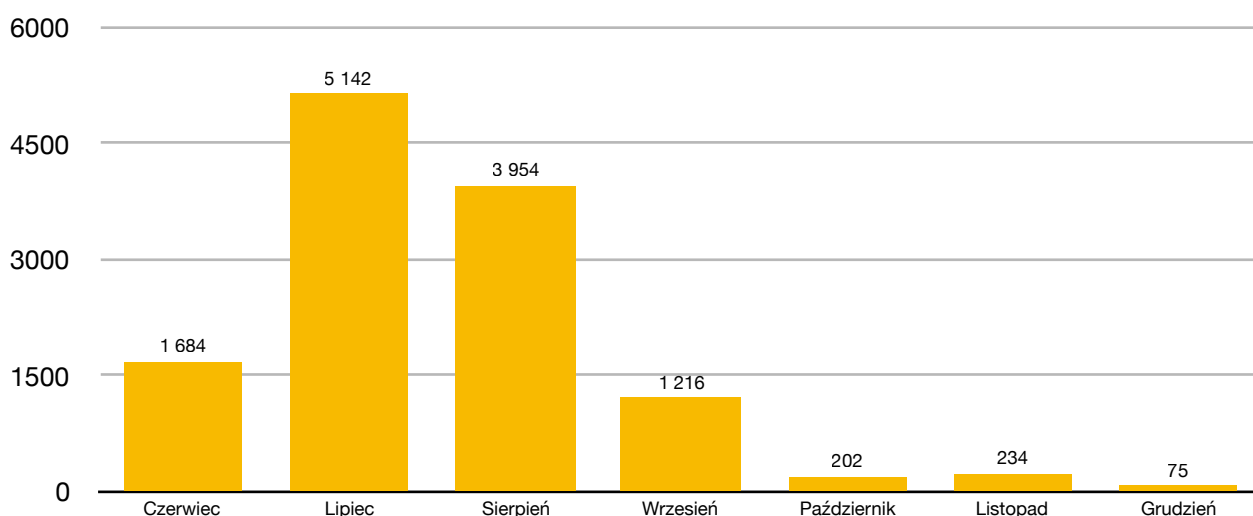

wzniesiono w 1400 roku, o czym świadczy zachowana inskrypcja. Oprócz wieży świątynia składała się pierwotnie z prostokątnej nawy, prezbiterium zamkniętego prostą ścianą oraz zakrystii i kruchty po stronie północnej. Kościół nawiązywał do wzorców gotyckich, a jego fundatorem był prawdopodobnie ówczesny właściciel wsi – Sambor de Tarnowiz. W 1415 roku świątynia została podniesiona do godności kościoła parafialnego.

Istniejący do dzisiaj, okazały i odrestaurowany Zamek w Starych Tarnowicach, to niegdysiejsza siedziba właścicieli wsi Tarnowice. Wzniesiony został między 1520 a 1570 rokiem, w miejscu pierwotnego gródka rycerskiego, posadowionego w centralnej części ówczesnej osady. Jego pozostałością jest prawdopodobnie niewielkie wzniesienie w pobliżu kościoła, z pomnikową lipą drobnolistną na szczycie.

Łącząca Tarnowskie Góry z Bytomiem i Miasteczkiem Śląskim Górnośląska Kolejka Wąskotorowa, jest obecnie najstarszą na świecie i nieprzerwanie czynną linią kolejową o takim rozstawie szyn. Jej pierwsze odcinki powstały w 1851 roku. Początkowo do napędu wagonów używano koni, ale już w 1855 roku zaczęto używać parowozów wąskotorowych. Przez ponad 100 lat służyła ona komunikacji między kopalniami, hutami i fabrykami całego okręgu lecz stopniowo jej znaczenie spadało. W Tarnowskich Górach są zlokalizowane trzy przystanki kolejki: przy Zabytkowej Kopalni Srebra, w centrum miasta i na dworcu PKP. Wagony kolei przystosowane są do przewozu rowerów, można więc - wykorzystując oznakowane staraniem i pracą członków Stowarzyszenia Trasy Rowerowe, a sfinansowane przez gminę trasy rowerowe - wybrać się na kolejowo-rowerową wycieczkę po najciekawszych regionach miasta. W 2018 roku z transportu kolejką skorzystało 12 507 turystów.

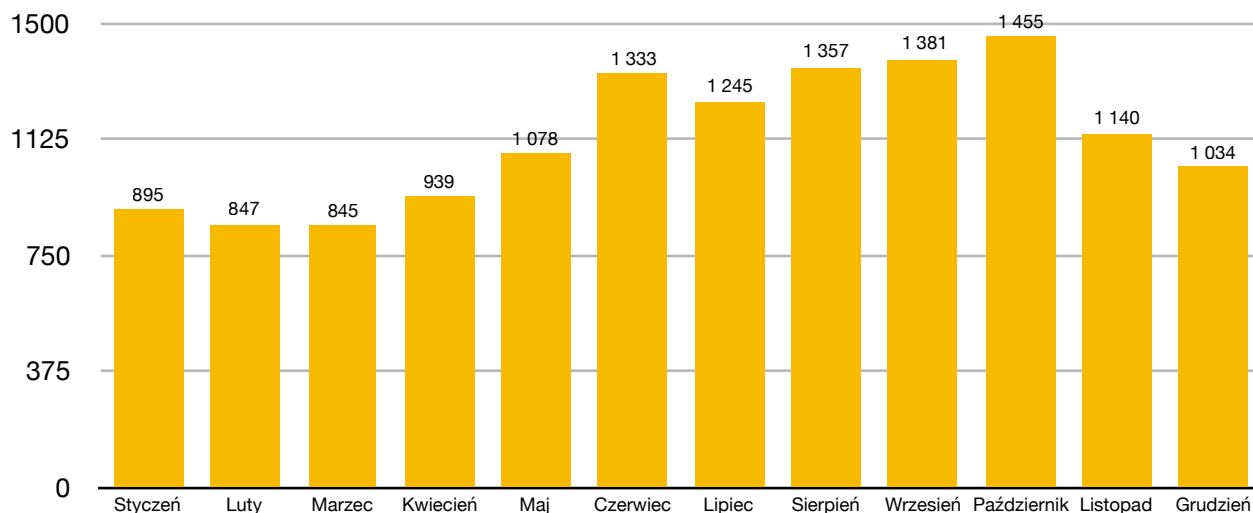
Wykres 14. Liczba osób korzystających z Kolei Wąskotorowej czerwiec - grudzień 2018

Oprócz atrakcji o charakterze historycznym czy przyrodniczym Tarnowskie Góry mają wiele do zaoferowania turystom - miłośnikom rekreacji i sportu. To przede wszystkim dwa nowoczesne obiekty sportowe – Park Wodny i Hala Sportowa. Ten pierwszy powstał w 2001 roku jako jedno z największych wówczas centrów rekreacyjno-kąpieliskowych w kraju. Kilka basenów o łącznej powierzchni lustra wody 1 159 m², sauny, siłownia, jaskinia solna – to tylko część atrakcji jakie czekają na gości Parku Wodnego. Obok obiektu, dla osób wymagających bardziej ekstremalnych przeżyć, zlokalizowano zmodernizowany przez AIG S.A. w 2018 roku skate park, a w okresie zimowym można skorzystać ze sztucznego lodowiska. W planach spółki jest budowa zewnętrznego, letniego kąpieliska z plażą. Osobnym obiektem jest Hala Sportowa, gdzie do dyspozycji gości są pełnowymiarowe, wielofunkcyjne boisko z trybunami, boiska do tenisa i badmintonu, korty do squasha oraz ścianka wspinaczkowa.

Rozwój turystyki nierozłącznie wiąże się z bogatą i zróżnicowaną ofertą usług hotelarskich. W ostatnich latach w Tarnowskich Górach powstawały nowe obiekty świadczące takie usługi. W 2018 roku w naszym mieście funkcjonowało 10 podmiotów deklarujących świadczenie usług hotelowych.

Wykres 15. Liczba osób korzystających z usług tarnogórskich hoteli w 2018 roku

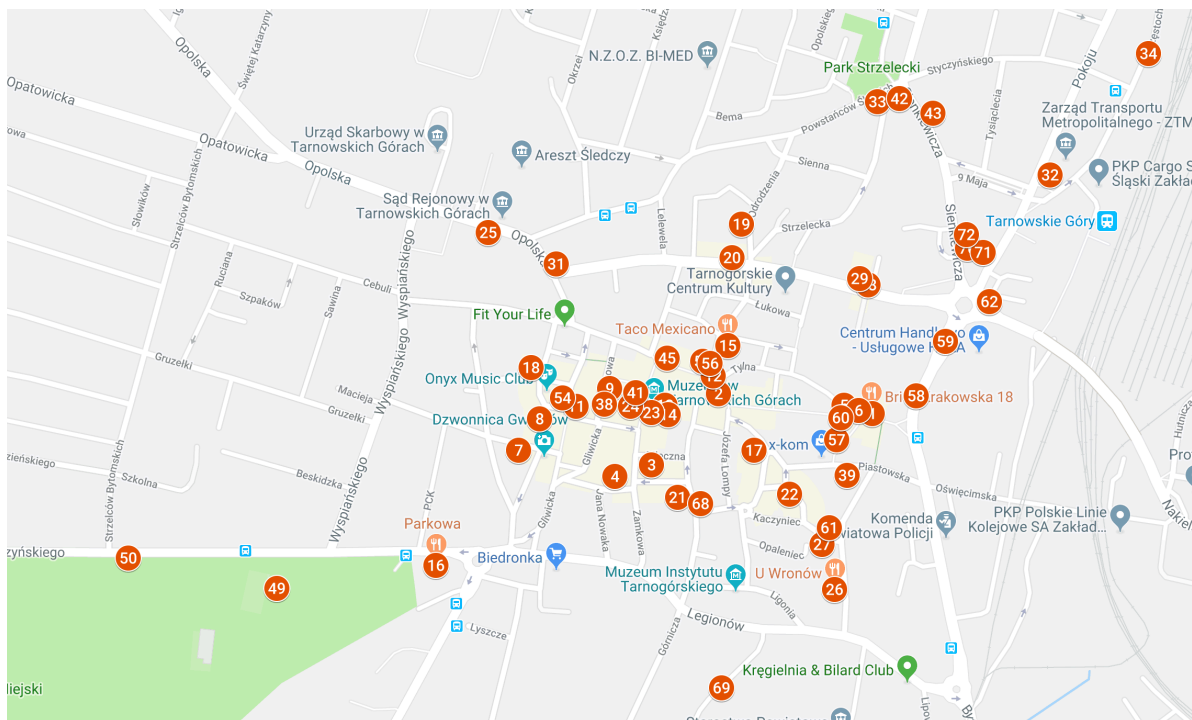

Z zadowoleniem należy skonstatować wzrastającą liczbę osób odwiedzających nasze miasto z zamiarem pozostania dłuższym, niż 1 dzień - klientów tarnogórskich hoteli. Podmioty prowadzące działalność hotelową odnotowały wzrost obłożenia miejsc noclegowych.

Na terenie miasta działalność gospodarczą w zakresie gastronomii prowadzi 48 podmiotów, w tym 21 w ścisłym centrum miasta. Rozwinięta w ostatnich latach sieć restauracji, kawiarni i mniejszych punktów gastronomicznych stanowi dobrą bazę dla zaspokojenia potrzeb rosnącego ruchu turystycznego. Warto będzie obserwować jej rozwój w następnych latach.

Poniższa mapa ilustruje gęstość punktów gastronomicznych w śródmieściu Tarnowskich Gór:

W roku 2018 podjęto - kontynuowane obecnie - prace koncepcyjne nad utworzeniem w mieście Lokalnej Organizacji Turystycznej. Zamiarem miasta jest jej współtworzenie ze Stowarzyszeniem Miłośników Ziemi Tarnogórskiej oraz późniejsze rozszerzenie organizacji o kolejne - wyrażające wolę współpracy - podmioty będące beneficjentami wpisu naszych dóbr na listę UNESCO. Gmina wydzieliła z zasobu komunalnego lokal użytkowy na siedzibę przyszłej LOT usytuowany przy tarnogórskim rynku, w bezpośredniej bliskości Ratusza.

Zdjęcie 1. Wizualizacja projektowanego Punktu Obsługi Klienta Lokalnej Organizacji Turystycznej.

Podjęmowane przez gminę działania w sferze turystyki mają na celu, oprócz promocji miasta, rozwijanie działalności usługowej na rzecz turystów, gości i mieszkańców miasta, choć w tej ostatniej dziedzinie zaufać trzeba niewidzialnej ręce rynku. Z uwagą będziemy śledzić rozwój gospodarki turystycznej w Tarnowskich Górach w najbliższych latach.

XI. Przedsiębiorczość

Na koniec 2018 roku w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej REGON zarejestrowanych było 8 088 podmiotów z siedzibą na terenie Tarnowskich Gór. Zdecydowaną większość podmiotów stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (81,8% to osoby fizyczne i spółki cywilne). W ogólnej liczbie spółek prawa handlowego, zdecydowanie przeważały spółki z o.o. (82,3%) i akcyjne (2,4%), 80 zarejestrowanych spółek ma udział kapitału zagranicznego, 7 622 podmioty (94,2%) działały w sektorze prywatnym, a 131 podmiotów (1,6%) w sektorze publicznym. Własność mieszana dotyczyła 232 podmiotów (2,9%).

Ze względu na liczbę zatrudnionych, wśród podmiotów przeważają jednoosobowe działalności gospodarcze i mikroprzedsiębiorstwa.

Tabela 88. Liczba podmiotów wg liczby pracujących

Liczba zatrudnionych	Liczba podmiotów
1 - 9	7 458
10 - 49	306
50 - 249	51
powyżej 250	9
brak informacji	264
Ogółem	8 088

Tabela 89. Liczba podmiotów wg wybranych sekcji PKD

Sekcje PKD	Liczebna podmiotów
Handel, naprawa pojazdów	2 107
Budownictwo	933
Działalność profesjonalna naukowa i techniczna	881
Przemysł	746
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	503
Transport i gospodarka magazynowa	415
Obsługa rynku nieruchomości	383
Edukacja	307

Informacja i komunikacja	284
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	248
zakwaterowanie i gastronomia	246
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	123
Pozostałe sekcje	912

Bezrobocie na dzień 31 grudnia 2018 roku w powiecie tarnogórskim wynosiło 5,3%, wobec 4,3% w województwie śląskim i 5,7% w kraju. Bezpośrednie sąsiedztwo dużych stref gospodarczych Katowic, a zwłaszcza Gliwic spowodowało, że w praktyce, w sytuacji wywieranej i rosnącej presji płacowej pracobiorców na pracodawców, oznacza to trudności w znalezieniu rąk do pracy, największe w przypadku zawodów niewymagających wysokich kwalifikacji. Naszą tarnogórską przewagą i rezerwą kadrową jest spora liczba mieszkańców Tarnowskich Gór pracujących dziś poza terenem miasta i dojeżdżających codziennie kilkadziesiąt kilometrów do pracy. Podejmowane w 2018 roku działania zmierzają do poprawy skomunikowania naszego miasta z miastami ościennymi środkami komunikacji publicznej (kolej, autobus). Nierozwinięty i nierozwijany układ dróg o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym jest naszą słabą stroną!

Niemal cała powierzchnia miasta Tarnowskie Góry objęta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Obowiązujące plany ułatwiają znacząco procesy inwestycyjne na terenie miasta; inwestor nabywając nieruchomość pod przyszłą inwestycję ma pewność, co do jej zagospodarowania zgodnego z przeznaczeniem w miejscowym planie.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Tarnowskich Górach przewidują na dzień 31 grudnia 2018 roku przeznaczenie 392,9 ha terenów miasta (4,68% powierzchni gminy) pod usługi publiczne, a 267,9 ha (3,19%) pod wytwórczość, przemysł, usługi. Miasto posiada na terenie gminy dostępną infrastrukturę niezbędną do prowadzenia działalności gospodarczej (sieć wodno-kanalizacyjną z oczyszczalniami ścieków, sieć energetyczną oraz w dużej części miasta sieć gazową i ciepłowniczą). Mimo braku inwestycji drogowych na szczeblu ponadgminnym, system dróg krajowych i kolejowych jest - mimo swoich ograniczeń - wystarczający i nieograniczający prowadzonej i zamierzonej działalności gospodarczej. Istotne z naszego punktu widzenia są wszczęte przez obecny rząd inwestycje zmierzające do budowy drogi ekspresowej, oraz odbudowy lub modernizacji linii kolejowych w naszym mieście i jego otoczeniu (zwłaszcza kolejowego korytarza transeuropejskiego CE65 modernizowanego ze środków programu Connecting Europe Facility).

Tarnowskie Góry były na Śląsku kolebką industrializacji. Działalność prowadziło tu wiele firm przemysłu maszynowego, okولوجórniczego, hutniczego, chemicznego i odzieżowego. Zmiany gospodarcze w kraju w ostatnich 30 latach, spowodowały konieczność restrukturyzacji wielu

przedsiębiorstw, a czasami ich likwidacji. Życie nie znosi próżni. W ostatnich latach, również w roku 2018, na terenie gminy rozpoczęły prowadzenie działalności nowe podmioty gospodarcze. Część z nich zajmuje tereny zajmowane wcześniej przez zakłady TAGOR, FASER i ZAMET, inne lokowały i lokują się na terenach zakupionych od gminy m.in. w rejonie ulicy Wodnej i Kopalnianej. Ostatnia wymieniona lokalizacja dotyczy jednej z 3 stref gospodarczych zaplanowanych w naszej gminie obok terenu w rejonie ul. Polnej oraz terenu w rejonie ul. Zagórskiej. Planowana powierzchnia wszystkich stref gospodarczych przekroczy docelowo 60 ha powierzchni.

W roku 2018 kontynuowaliśmy prace nad utworzeniem strefy gospodarczej o powierzchni około 5,5 ha w dzielnicy Lasowice, przy ulicach Polnej/Płuczki, na tyłach dawnego TAGOR-u. Wieloletnie zadanie pn. „Zwiększenie potencjału inwestycyjnego Gminy Tarnowskie Góry poprzez uzbrojenie terenów przemysłowych” przewiduje wycinkę drzew i krzewów - samosiejek, prace rozbiórkowe ruin po niedokończonych inwestycjach sprzed dziesiątków lat (tzw. brownfield), kompleksowe uzbrojenie sieciowe obszaru wraz z systemem dróg technicznych oraz dojazdowych i planowane jest do zakończenia w 2019 roku. Inwestycja ma na celu poprawę warunków dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw i dofinansowana zostanie kwotą **9 497 081 zł**. Umowę z Zarządem Województwa Śląskiego podpisaliśmy w listopadzie 2018 roku. W tym roku pozyskaliśmy również dokumentację projektową na budowę drogi dojazdowej do nowej strefy gospodarczej, biegnącej przez pozyskane wcześniej i wydzielone w tym celu tereny FASER-u (dziś - ul. Zachnika). Zadanie o wartości przekraczającej 3 mln złotych planujemy wykonać w bieżącym roku z dofinansowaniem w wysokości około **2 600 000 zł** również ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego. Miasto posiada potencjał do rozwoju przemysłowego.

Gmina współpracuje w przedstawicielami przedsiębiorców zrzeszonymi w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Tarnowskich Górach organizując wraz z nimi konferencje tematycznie poświęcone działalności gospodarczej w naszym regionie. Z przedstawicielami przedsiębiorców współpracujemy również w ramach skupionego przy Staroście Tarnogórskim Powiatowego Forum Biznesu. Podejmujemy działania promocyjne gminy uczestnicząc corocznie w Europejskim Kongresie Gospodarczym (miasto występuje w roli głównego partnera strategicznego kongresu, burmistrz i zastępca burmistrza występują w charakterze prelegentów w dyskusjach panelowych). Ubiegłoroczne debaty panelowe skupiały się - w kwestiach dotyczących samorządów terytorialnych - wokół problemów środowiskowych (zwłaszcza ekologicznego transportu i czystego powietrza), konieczności planowego organizowania miast (w tym plany zagospodarowania przestrzennego), relacji pomiędzy ekspansywnymi technologiami, a rozwojem społeczno-gospodarczym oraz wykorzystaniu w zarządzaniu, planowaniu i rozwoju miast funkcji inteligentnych (smart cities). Doświadczenia wynikające z udziału w dyskusjach i spotkaniach z osobami kreującymi często kierunki

rozwoju naszego kraju są wykorzystywane w zarządzaniu, a podejmowane działania promocyjne skutkują zainteresowaniem naszym miastem, w tym nowo udostępnianymi terenami inwestycyjnymi.

Dla zachęcenia przedsiębiorców do podejmowania działalności gospodarczej na terenie miasta, Rada Miejska podjęła w 2017 roku uchwałę kontynuującą udzielanie przez gminę Tarnowskie Góry zwolnień z podatku od nieruchomości stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną. Przedsiębiorca uruchamiając nową inwestycję bądź tworzący nowe miejsca pracy może wnioskować o częściowe zwolnienie z podatku lokalnego w latach następujących po uruchomieniu inwestycji.

W 2018 roku wśród nowych podatników płacących do tarnogórskiego budżetu podatek od nieruchomości wykorzystywanych na cele gospodarcze, 4 największych wpłaciło łącznie ponad 0,5 mln zł (za niepełny rok objęty decyzjami podatkowymi).

Istotnym dla inwestorów i wartym podkreślenia jest fakt uzyskania przez gminę Tarnowskie Góry w 2018 roku bardzo wysokiej oceny pre-ratingowej, mieszczącej się na poziomie inwestycyjnym pomiędzy AAA, a BBB+. Na 2 972 jednostki samorządu terytorialnego w Polsce, zaledwie 319 posiada ocenę wyższą lub równą (pre-rating to wstępna ocena analizy kondycji finansowej JST, obejmująca wiarygodność i wywiązywanie się ze zobowiązań finansowych, uzyskana ocena na poziomie inwestycyjnym oznacza bardzo dobry stan finansów publicznych miasta).

Zastępca Burmistrza Miasta ds. Gospodarczych wraz z Biurem Nadzoru Właścicielskiego pełnią funkcje subsydiarne wobec potencjalnych, zainteresowanych inwestowaniem w Tarnowskich Górach przedsiębiorców.

W tarnogórskim Urzędzie Miejskim oczekujemy na inwestorów!

XII. Podsumowanie

Próba oceny stanu gminy, jej zasobów, finansów i ich wykorzystania, a także szybkości i jakości rozwoju na podstawie wyłącznie jednego, wybranego roku, nie może być obiektywna. Traktuję jednak przedstawione Państwu sprawozdanie za 2018 rok jako punkt wyjścia do raportów z kolejnych lat, w których można będzie ująć zmiany opisanego stanu i w których wyraźniej widoczne będą tendencje rozwojowe naszego miasta. Kolejne raporty będą też zapewne objętościowo skromniejsze. Co wyróżnia Tarnowskie Góry spośród innych gmin porównywalnej wielkości, w województwie i kraju? Na tak postawione pytanie nie ma jednoznacznej odpowiedzi. Z pewnością można wybrać z szerokiego wachlarza dostępnych kategorii (i już sam wybór będzie subiektywny!) grupę wyliczalnych, obiektywnie ustalanych parametrów, i dokonać ich zestawienia w różnych grupach porównawczych. Takie pozycjonowanie gminy będzie wymiernym wskazywaniem pozycji gminy, ustalonym wg niemierzalnych kryteriów doboru porównywanych wskaźników. Może w przyszłorocznym raporcie podejmę próbę takiego podejścia do pozycjonowania naszej gminy na mapie regionu i kraju. Mała próba?

Pomocniczą rolę w tzw. benchmarkingu odgrywają ogłaszane corocznie przez najróżniejszych organizatorów zestawienia i rankingi gmin uczestników takich „konkursów”. Wyłączywszy zestawienia w konkursach w rodzaju „kup pan sobie puchar”, można wynikami niektórych rankingów w ocenianiu gminy się posiłkować, z zachowaniem jednak pewnej dozy krytycyzmu, co do stosowanych narzędzi badawczych.

Szanowany miesięcznik samorządowy „Wspólnota” w rankingu „Bogactwo samorządów” oznajmił 53 miejsce naszej gminy wśród 267 miast w Polsce będących siedzibami powiatów, a Rzeczpospolita przedstawiła ranking najszybciej rozwijających się samorządów, w którym umiejscowiła nas (wśród podobnej wielkości miast) na 2 miejscu na Śląsku. Nieźle?

Licząc jednak dochody ogółem *per capita*, kwota dochodów liczona na przeciętnego Tarnogórzanina jest niższa niż większości gmin w naszym powiecie, i to pomimo tego, że w większym stopniu niż sąsiedzi wykorzystujemy potencjał dochodowy naszych dochodów majątkowych (podatki i opłaty lokalne, sprzedaż majątku), a w tzw. zasobności (dochody *per capita* z PIT) bijemy ich na głowę. Niespełna 38% udział w podatku PIT w przeliczeniu na jednego mieszkańca jest u nas niemal 2 razy wyższy niż przeciętny/średni wynik w kraju. Tarnogórzanie dobrze wywiązują się z roli budujących wspólnotę podatników. W mojej ocenie dochody zaniża nam niedoszacowana subwencja oświatowa pokrywająca zaledwie około 50% wszystkich wydatków oświatowych. Losowy wybór kilkudziesięciu gmin pozwala stwierdzić, że subwencja oświatowa pokrywa w gminach wiejskich ponad 67% wydatków oświatowych, w miastach na prawach powiatu blisko 71,5%, a w gminach miejskich będących siedzibami powiatów niewiele ponad 52%. Przypadek?

Ogłoszony w 2018 raport GUS za rok 2017 ułokował Tarnowskie Góry na 1 miejscu w województwie śląskim z dodatnim saldem migracji ludności, a ogólnopolski ranking „Się żyje” serwisu internetowego Otodom, uznał nasze miasto za 10 pod względem poczucia bezpieczeństwa w kraju i 1 na Śląsku.

O ile „poczucie bezpieczeństwa” jest absolutnie subiektywne, o tyle mierzona przez GUS migracja jest bezwzględnie mierzalna. Obie cechy potwierdzają, że w Tarnowskich Górach dobrze się mieszka, a jednak opłatę za odbiór odpadów komunalnych uiszcza do miejskiej kasy comiesięcznie około 55 tys. tarnogórzan; kilka tysięcy mniej niż statystyki uznają za mieszkańców miasta.

Wskaźniki poziomu wolnych środków (% dochodów pozostałych do wykorzystania po obsłużeniu miejskiego długu) i potencjału spłat zadłużenia naszej gminy (relacja nadwyżki operacyjnej + dochody z majątku gminy) do kwoty łącznych zobowiązań miasta, a także poziom zadłużenia bezwzględnego miasta nie powinny budzić zastrzeżeń, a mimo tego proces uchwalania w 2018 roku budżetu na rok 2019 nie odbył się bez zawirowań związanych z negatywną opinią RIO dotyczącą pierwszego projektu budżetu. Uwagi do projektu budżetu przygotowanego na 2019 rok, zgłoszone przez Regionalną Izbę Obrachunkową wynikały ze zmiany podejścia tego organu do oceny metodologii sporządzania projektów. Akceptowana przez ostatnie lata praktyka ujmowania w projekcie planowanych do uzyskania wolnych środków, została zakwestionowana i wymusiła szybką korektę projektu.

W czym jesteśmy inni? Co odróżnia Tarnowskie Góry od innych miast regionu, województwa, kraju?

Z pewnością nasze miasto - choć, jak niektórzy uważają, jest to destymulanta rozwoju - posiada znacząco większy od średniej wojewódzkiej i krajowej (około 61) wskaźnik obciążenia demograficznego (blisko 67) - tj. % liczby osób zamieszkujących gminę w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w relacji do liczby osób w wieku produkcyjnym. Fakt ten wiąże się ze zwiększonymi wydatkami na zaspokojenie potrzeb dzieci i młodzieży oraz seniorów, ale z drugiej strony wiąże się z miejscami pracy w sferze usługowej, pojawia się wartość dodana wynikająca z aktywnej postawy dzisiejszych seniorów i ich uczestnictwie w życiu miasta. Oznacza to również, że w naszym mieście dobrze się mieszka i - jestem o tym przekonany, skutkiem tego - dłużej się żyje! Dodatkowo, wartość wskaźnika potencjału demograficznego naszego miasta (blisko 14,5) nieznacznie odbiega od wyniku wojewódzkiego (niespełna 15) i krajowego (około 15,3). Wskaźnik daje procentową informację o relacji liczebności grupy osób w wieku 25-34 lat do liczby mieszkańców ogółem. „Dziura pokoleniowa” dotknęła nas więc w porównywalnym stopniu jak cały kraj.

Ponadprzeciętna liczba seniorów w naszym mieście oznacza ponadnormatywne oczekiwania dotyczące opieki zdrowotnej (w zakresie kompetencji powiatowych, z nadzieją powiatu na wsparcie ze strony gmin), ale również często wsparcia społecznego (zadania realizowanego przez nasz MOPS).

To również oczekiwania w sferze kulturalnej z pokaźną potrzebą samorealizacji pojawiającą się u osób kończących aktywność zawodową. Nie sposób nie wspomnieć w tym miejscu o ponadprzeciętnej aktywności członków stowarzyszenia Uniwersytet III Wieku - organizacji pożytku publicznego, rozszerzającej swe strefy wpływu nawet poza tarnogórski powiat. To również z ich inicjatywy, Rada Miejska podjęła w 2018 roku uchwałę umożliwiającą powstanie Rady Seniorów (i takowa w roku bieżącym się ukonstytuowała).

Mieszkamy w zielonym mieście, w pobliżu dużych kompleksów leśnych. Stan środowiska naturalnego (woda, powietrze) systematycznie poprawia się. Miasto wywiązuje się ze swoich zadań komunalnych; nieźle działa komunikacja publiczna. Systemy oświaty i pomocy społecznej funkcjonują dobrze.

Prowadzące w mieście działalność instytucje kultury, gwarantują mieszkańcom całego regionu dostęp do szerokiego wachlarza usług, a działalność licznych organizacji pozarządowych świetnie możliwości zaspokajania potrzeb w tej sferze życia poszerza. Podobnie rzecz ma się z samorealizowaniem się mieszkańców w sporcie i rekreacji. Gęsta i rozbudowywana jeszcze sieć ogólnodostępnych boisk, placów zabaw i innych obiektów sportowo-rekreacyjnych, wraz z infrastrukturą sportową szkół i Agencji Inicjatyw Gospodarczych (Aqua Park i Hala Sportowa) oraz - znów - **działalność licznych organizacji pozarządowych** w dziedzinie sportu i kultury fizycznej, odróżniają Tarnowskie Góry od innych miast regionu i kraju.

I najważniejsze! Jesteśmy jedynym miastem na Śląsku i jednym z kilkunastu w Polsce, mogącym poszczycić się od niespełna 2 lat wpisem na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Razem z Kopalnią Soli w Wieliczce, piramidami egipskimi i budowlami Tadź Mahal, Tarnogórzanie są z tego wpisu dumni, są dumni ze swojego miasta. To właśnie **silne poczucie dumy odróżnia nas od innych** i stanowi o silnej więzi każdego niemal mieszkańca z naszym miastem.

Miastem pełnym historii, kultury i sportu.

XIII. Zdjęcia

Zdjęcie 1. Termomodernizacja SP 15

Zdjęcie 2. Termomodernizacja PG3

Zdjęcie 3. Termomodernizacja ZSP4

Zdjęcie 4. Termomodernizacja ZSP1

Zdjęcie 5. Termomodernizacja SP5

Zdjęcie 6. Termomodernizacja SP13

Zdjęcie 7. Termomodernizacja ZSP 3

Zdjęcie 8. Boisko przy ZSP 3

Zdjęcie 9. Termomodernizacja SP11

Zdjęcie 10. Termomodernizacja P20

Zdjęcia 11. Tereny inwestycyjne przy ul. Polnej

Zdjęcia 12. Strefa Ruchu przy UKS Strzybnica

TARNOWSKIE
GÓRY

Zdjęcie 13. BioGalmany - Hałda Popłuczkowa

Zdjęcie 14. Plac zabaw przy ul. Chopina

Zdjęcie 15. Plac zabaw przy ul. Kościuszki

Zdjęcie 16. Plac zabaw przy ul. Pastuszki

Zdjęcie 17. Skwer przy ul. Litewskiej

Zdjęcie 18. Skwer przy ul. Kościelnej

Zdjęcie 18. Drogi gruntowe

